

23.09.2013. u 11.30 h

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, počinjemo današnji rad.

Otvaram 8. sjednicu vanrednog zasijedanja u 2013. godini.

Podsjećam da je predsjednik Skupštine sazvao Skupštinu na ovo zasijedanje saglasno Poslovniku Skupštine Crne Gore a na zahtjev Vlade Crne Gore.

Zahtjevom za sazivanje Skupštine određen je dnevni red sjednice.

Podsjećam da je Poslovníkom Skupštine predviđeno da se dnevni red vanredne sjednice ne može mijenjati pa ćemo se izjasniti o dnevnom redu u cjelini.

Stavljam na glasanje dnevni red. Izvolite, ko je za, protiv, uzdržan? Hvala.

Ukupno je glasalo 50 poslanika.

Svi su podržali dnevni red, dakle, protiv i uzdržanih nije bilo.

Konstatujem da ćemo danas raditi po sljedećem dnevnom redu:

1. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu;

2. Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o sudovima;

3. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore i

4. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužilaštvu.

Prije prelaska na dnevni red samo kratko obavještenje.

Na Kolegijumu, koji smo održali prije par dana, dogovorili smo se da danas radimo na sljedeći način: tačke 1 i 2 Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, objedinjena rasprava u trajanju do dva sata. Pojedinačno učešće u raspravi u trajanju od pet minuta.

Tačka 3 Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore . Radićemo ovu tačku u trajanju od jednog sata, pojedinačno učešće u raspravi u trajanju od pet minuta.

Tačka 4 Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužilaštvu. Ukupna rasprava povodom ove tačke dnevnog reda do 2 sata, pojedijnačno učešće u raspravi pet minuta.

Prelazimo na prvu tačku dnevnog reda.

Podsjećam, **objedinjena rasprava** kada su u pitanju dva predloga zakona: **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o sudovima.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: potpredsjednik Vlade i ministar pravde Duško Marković i Branka Lakočević, pomoćnica ministra.

Izvjestioci odbora su: Radovan Obradović i Zorica Kovačević, u ime Zakonodavnog odbora, i Milorad Vuletić u ime Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade želi li da da dopunsko obrazloženje. Želi.

Riječ ima potpredsjednik Vlade i ministar pravde Marković.
Izvolite, gospodine Markoviću.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi poslanici, nemam potrebe za dopunskim obrazloženjem ali bih iskoristio priliku da kažem par rečenica o ukupnom procesu koji se tiče uspostavljanja pravosuđa u širem smislu, kao odgovornog sistema, sistema odgovornog, pouzdanog i efikasnog, koji će obezbijediti, ili treba obezbijediti, vladavinu prava. Svjesni smo toga da je vladavina prava uslov ukupnog napretka Crne Gore u svim oblastima, ne samo u oblasti pravnog sistema nego ekonomskog sistema i svakog drugog društvenog pitanja.

Skupština Crne Gore je napravila ključni iskorak usvajanjem ustavnih amandmana kada je u pitanju jačanje i unapređenje pravosuđa u širem smislu riječi. Ona je otvorila proces i uspostavila principe kako da ovaj cilj ostvarimo i zbog toga ovu priliku želim da iskoristim da se Parlamentu u cjelini zahvalim na punoj odgovornosti i društvenoj zrelosti da ovaj proces, konačno, u Crnoj Gori, otpočnemo. Bez ustavnih promjena ovaj proces ne bi bio moguć i ne bi bio uspješan do kraja. Zbog toga je to zaista važna činjenica za sve nas i za našu budućnost.

Mi smo, kao Vlada, odnosno kao Ministarstvo pravde, nakon usvajanja ustavnih amandmana, krenuli sa izradom četiri zakona koji znače njihovu implementaciju. Sjećate se da sam u raspravi oko ustavnih amandmana tražio od Parlamenta, rekao bih molio, da Ustavnim zakonom budu opredijeljeni duži rokovi za implementaciju za usaglašavanje ali da u Parlamentu tada taj zahtjev nije naišao na razumijevanje. Na žalost, to je bio ozbiljan ograničavajući faktor da dodjemo do najboljih rješenja u ovim predlozima zakona. Jer, rok od 45. dana nije bio rok za izradu zakona. To je značajno manji rok za Ministarstvo pravde, to je praktično rok od desetak dana. Ako uzmemo rok od 15 dana koji treba Skupštini da bi se otvorila rasprava i najmanje sedam dana procedure u Vladi. Znači, rok za Ministarstvo pravde za izradu ovako ozbiljnih zakona je bio svega 20-tak dana i nijesu bila opravdana upozorenja i kritike u periodu izrade ovih zakona, da Ministarstvo pravde iskazuje određenu vrstu neodgovornosti ili čak blokadu čitavoga procesa.

Kao što sam rekao, ovo što smo ponudili su moguća rješenja. Međutim, moguće je da ta rješenja i budu bolja i mi smo spremni da u današnjoj raspravi u odnosu na sve zakone, pa i u odnosu na ova dva

zakona budemo konstruktivni i dođemo do najboljih rješenja u skladu sa onim opštim ciljem o kojem sam govorio na početku.

Mi nijesmo mogli ponuditi u ovako kratkom roku bolja rješenja, jer da bi došli do optimalnih i najboljih rješenja potrebna je bila odgovarajuća procedura o kojoj sam takođe govorio, a to je znači, da utvrdimo nacrt zakona, da Vlada utvrdi rokove za javnu raspravu, da u jednoj sveobuhvatnoj javnoj raspravi dobijemo odgovarajuće sugestije od ukupne profesionalne i laičke javnosti, da ta rješenja nakon toga provjerimo sa Evropskom komisijom, odnosno ekspertima u Evropskoj komisiji, i kasnije na Vladi utvrdimo predlog. Sve smo to morali zbog ovako kratkog roka izbjeći, i zbog toga neka rješenja moguće da nijesu najbolja ili da nijesu adekvatna, i zbog toga ostajemo otvoreni da u toku današnje rasprave radimo na njihovom popravljaju.

Vi ste vidjeli da je takđe, u javnosti bilo dosta prigovora u tom smislu, ne samo od profesionalne javnosti i već, da je značajan broj prigovora dolazio i od civilnoga sektora i da su nam se prigovori upućivali uglavnom iz ovih razloga, ali ponavljam, da smo bili spremni da na takav način radimo, da takvu proceduru obezbijedimo, ali da su nam rokovi iz Ustavnog zakona bili ozbiljno ograničenje.

Mi želimo da ovim rješenjima pokrenemo jedan postupak koji će biti suštinski, i ovo je samo prva faza. Prva faza danas u Parlamentu, ako dođe do usvajanja zakona, stvaranja pretpostavki da konstituišemo tijela u odgovarajućim, u pravosuđu, odnosno Tužilaštvu, prije svega izborom Sudskog savjeta, Tužilačkog savjeta, izborom predsjednika Vrhovnog suda i Vrhovnog državnog tužioca, a već smo počeli da radimo na suštinskim prilagođavanjima zakona u skladu sa prioritetima, odnosno obavezama koje smo definisali u Akcionom planu za Poglavlje 23.

Akcioni plan utvrđen na Vladi, da je prosljeđen Evropskoj komisiji, da je usaglašen sa Evropskom komisijom. Već sam jednom rekao da je to zajednički plan Evropske komisije i crnogorske Vlade, odnosno crnogorskog društva, ali da odgovornost za njegovu realizaciju pripada nama. I mogu da vas obavijestim, da već danas smo imali sastanke sa ekspertima i kada su u pitanju i Zakon o sudovima i Zakon o Sudskom savjetu. Takođe, smo dobili sugestije od eksperata vezano za Zakon o Ustavnom sudu i mi ćemo u skladu sa ovim rokovima i opredjeljenjima koja su definisana Akcionim planom raditi na daljem suštinskom usaglašavanju ovih zakona sa ustavnim amandmanima koji će nadam se odgovoriti i dio primjedbi i nezadovoljstva koji su došli iz civilnog sektora i javnosti, a koje smo imali prilike da čujemo ovih dana.

Gospodine potpredsjedniče, htio sam ovih par napomena, da ne govorim o rješenjima, rješenja su poznata. Rasprave su bile na odgovarajućim odborima. Mi smo prihvatili dio amandmana. O nekim amandmanima koje nijesmo prihvatili, danas smo spremni da o njima

diskutujemo i usaglašavamo rješenja. Ključno obavještenje je da smo kao Ministarstvo pravde već otpočeli sa pripremama radi suštinskih promjena sva četiri zakona, u skladu sa akcionim planom za poglavlje 23.

Pozivam parlament, odnosno poslanike da danas usvojimo ove zakone i na ovaj način obezbijedimo nastavak procesa reformi koji će nas dovesti, nadam se, i to je očekivanje svih nas, do pouzdanog, efikasnog i odgovornog pravosuđa, odnosno do vladavine prava kao cilja kojem svi težimo. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, potpredsjedniče Markoviću.

Imamo komentar u odnosu na uvodno izlaganje.

Izvolite, kolegkinice Jonica, dva minuta.

SNEŽANA JONICA:

Uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, predstavnici Vlade, poštovani građani,

Imajući u vidu da je ministar pravde iskoristio uvodno izlaganje da se žali na kratke rokove koje je Skupština dala Vladi, odnosno Ministarstvu pravde i da se pravda za sve nedostatke koje sadrže zakoni koji su predloženi, a na koje je SNP ukazao, odnosno na koje ćemo i jesmo već djelovali amandmanski. Želim da naglasim činjenicu da smo smatrali, bez obzira na vrijeme koje vam je bilo dato, da sve ono što je ranije govoreno o potrebama unapređenja rješenja u Zakonu o Sudskom savjetu, Zakonu o sudovima, dalo vam je prostora da se uradi nešto na poboljšanju i ostalih rješenja.

Međutim, od vaše zamjenice smo na Odboru čuli da će se pripremiti novi Zakon o Sudskom savjetu i Zakon o sudovima, što ste i vi maloprije pomenuli vezujući to za rok iz akcionog plana. Kako ne bismo došli u poziciju da se u neko dogledno vrijeme priča ponovo o tome kako vam nije bilo dovoljno vremena ili ste imali neke druge smetnje, dobro bi bilo da danas ovdje u odgovoru na ovaj moj komentar kažete kada će Ministarstvo pravde predložiti novi Zakon o Sudskom savjetu i novi Zakon o sudovima u okviru kojeg će obuhvatiti sve ono što jesu bile i primjedbe Socijalističke narodne partije Crne Gore i kada smo radili na razmatranju Izvještaja o radu sudova i kada smo radili na izmjenama ovih zakona i kada smo raspravljali o ovom zakonu, počevši od svih onih kriterijuma koji su jako bitni za utvrđivanje i ocjenjivanje rada sudova, pa do svega onoga što treba definisati u okviru nadležnosti i funkcionisanja sudova.

Korisno bi bilo da danas krajnje precizno, a ne onako kako ste opisno rekli kroz formulaciju da ćete to uraditi u roku predviđenom u akcionom planu, kažete ovoj Skupštini kada i mi i predstavnici nevladinog sektora, i tu akcentiram akciju za ljudska prava koja je u velikoj mjeri i prethodnim

analizama i amandmanima koje je uputila i svima nama, a i vama ukazala na niz nedostataka na kojima je potrebno hitno raditi, da čujemo konačno kada ćemo u Skupštini Crne Gore imati predlog ova dva cjelovita zakona.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Uvažena kolegice, da vas prvo obavijestim da se nikada ne žalim. Uvijek govorim, a kada govorim onda saopštavam činjenice, ne zbog toga da bih se pravdao nego da bih jednu odluku, a danas ćemo biti u prilici da u parlamentu donosimo četiri odluke važne za naše društvo, važne za naš progres, osvijetli sve ono što su okolnosti u kojima se jedna takva odluka donosi.

Prema tome, ovo nije žalba nego je saopštavanje činjenica koje govore o okolnostima da bi ovaj proces uspješno doveli do kraja. Nijesam čovjek koji se žali nego sam čovjek koji voli dijalog.

Što se tiče rokova, pročitajte rokove iz akcionog plana, oni su tamo tačno određeni. To je državni dokument, to nije dokument Vlade, to je dokument ove države. Pročitajte te rokove i oni će biti odgovor na ovo što ste tražili od mene. Upozoravao sam na te rokove i kada smo govorili o ustavnim amandmanima. Morao sam ovih dana da predstavnicima iz Brisela objašnjavam zašto smo ovako žurili i zašto nijesmo obezbijedili rokove u kojima će se konsultativni proces u ovako složenim zakonima obezbijediti do kraja. Rekao sam, gospodo, ja sam odgovoran čovjek, Skupština je odredila rokove i mi smo te rokove ispoštovali na najbolji mogući način. Možda sve ovo nije dobro, vi ćete donijeti odluku. Rekao sam da su ovo moguća rješenja. Mi smo ta moguća rješenja prepoznali i vi ste o njima raspravljali. Da li su najbolja rješenja, vi ćete odlučiti o tome. Već smo počeli da radimo na obavezama iz akcionog plana i mi ćemo sve obaveze ispoštovati u skladu sa planom, a vezano za sve obaveze, uskoro ćemo odrediti i odgovorna lica koja će biti dužna da se ne samo o rokovima nego i obavezama staraju do kraja. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Idemo dalje. U ime Kluba Demokratskog fronta, komentar je prijavio kolega Bulatović. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo, gospodine Markoviću,

Upravo ću da nastavim priču oko ovoga što ste sada rekli. Moram da vam odam priznanje na vašoj upornosti da istrajete na rokovima i na sadržaju akcionog plana za poglavlje 23, jer ste i ovdje u Skupštini kada se vodila rasprava o ustavnim amandmanima, mada smo imali potpuno različita gledanja na Odboru za antikorupciju i na drugim odborima veoma jasno saopštili šta će da se dešava. Dakle, da ne bi bilo zabune. Vaše opredjeljenje koje ste dobili verifikacijom od Evropske komisije, bilo je da se ravno za godinu dana ovdje u parlamentu usvoje cjelovito ovi zakoni. Do promjena je došlo zbog Ustavnog zakona. Do promjena je došlo i zato što ste vi politički pragmatični. Sada ste rekli suštinu iz koje ću da izvučem i određeni zaključak. Vi niste željeli očigledno da budete predmet prozivke zbog nepoštovanja rokova u Ustavnom zakonu, iako ste i vi i Klub poslanika Demokratske partije socijalista preferirali potpuno druge termine, iz čega se može izvesti zaključak da mi danas vodimo jednu formalnu raspravu o svim zakonima, da vi dobijete štrik da ste korektni prema parlamentu. Veoma jasno ste rekli jednu stvar, na šta parlament treba da obrati pažnju. Možda su ovo dobra rješenja, a možda nijesu dobra rješenja i da je stvar na parlamentu. Vi ste, u stvari, ovdje tom rečenicom pribavili alibi i prebacili odgovornost na parlament, odnosno na one koji su donijeli Ustavni zakon za potencijalna razvlačenja za neblagovremeno poštovanje rokova u svim ovim zakonima. Ako se malo bolje udubimo, vidjećemo ogroman prostor za političku opstrukciju i da se ne ostvari ono što je suština čitave priče, da se dođe do novih kadrovskih rješenja, odnosno do pozicije u kojoj će i ključni ljudi sudova, tužilaštava, ustavnih sudova itd. biti van uticaja politike ili, bolje rečeno, van uticaja vas koji ste na vrhu Vlade. Vaš akcioni plan formalno je živio mjesec dana, kako bi neki u medijima rekli. Vidim suštinski da vi na tome istrajavate i nalazite zaleđe očigledno u poziciji same Evropske komisije.

Gospodine Markoviću, da li je moguće da Vlada i Parlament ostvare suštinu onoga što su izglasavajući ustavne promjene svi proklamovali, a to je depolitizacija svih ovih struktura. Nijesam glasao za ustavne amandmane jer sam znao šta se iza toga krije i zato što nijesu usvojene suštinske primjedbe Demokratskog fronta da tužilaštvo, sudovi i Ustavni sud budu van politike. Još nešto na kraju, tokom rasprave molio bih vas da se javnosti učini veoma jasni vaš stav oko primjedaba i iz tužilaštva, a posebno iz djelova Ustavnog suda o tome da su ova neka rješenja u Ustavnom zakonu i ovim zakonima nesaglasna sa Ustavom. To je veoma važno da kažemo i da vi kažete.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem.
Izvolite, potpredsjedniče Markoviću.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Gospodine Bulatoviću, vi bi moje opredjeljenje ili opredjeljenje Ministarstva i Vlade da su sva rješenja otvorena trebali da pohvalite, ne da kritikujete. Mislim da je to ponuda koja treba da dovede do rezultata. Rekao sam da su ovo moguća rješenja, i mi stojimo iza ovih rješenja. Neka smo branili na odborima, a neka smo mijenjali i prihvatili amandmane. Na plenumu smo, takođe, spremni da vodimo dijalog o ovim rješenjima da bi došli do najboljih rješenja. To nije alibi, nego već interes i potreba da imamo najbolje zakone u ovoj fazi. A ova faza je implementacija sa ustavnim amandmanom koji se tiče stvaranje pretpostavke za stvaranje za konstituisanje Sudskog savjeta, Tužilačkog savjeta i izbora starješina tih institucija. Bez toga ne možemo početi proces. Tako da, zaista ne vidim razloga za nerazumijevanje, niti je ono što govori Evropska komisija alibi eventualno za naš rad, jer mi ćemo implementirati, mi ćemo sprovesti sve ono što je u Akcionom planu. Nego sam samo govorio o tome u kakvom ambijentu i u kojim uslovima smo radili ovako ozbiljan posao.

Ja ovo ne govorim da bih branio neka rješenja, koja možda neće biti održiva ovdje, ili neće opstati u Parlamentu, nego govorim da u roku od 20 dana vi nemate objektivno mogućnost da se posvetite kvalitetnim rješenjima. Pisanje norme u jednom zakonu nije što i pisanje projekta za neki grant, jer to što je projekat i što je grant ne proizvodi posljedice po društvo i po građane. Ovdje svaka norma koja se upiše u zakonu proizvodi posljedice i za društvo i za građane. A malo je onih ljudi koji su kritikovali naš rad u 20 dana da su napisali i bilo koju normu i u poslovniku, a ne u zakonu. I ja sam zbog toga govorio da je ovo ozbiljan posao, zbog toga što proizvodi posljedice i po društvo i po građane i uspostavlja principe koji treba da obezbijede pouzdanost u našem pravosuđu. To je moj cilj, a ne da tražim alibi eventualno za loša rješenja ili za neuspjeh.

I, gospodine Bulatoviću, u odnosu na neka rješenja je neophodna javna rasprava. U odnosu na neka pitanja neophodna je javna rasprava, jer nismo imali mogućnost da organizujemo javnu raspravu. To je moj pristup a ne odbrambeni način kako ste pokušali da mi implicirate.

Zahvaljujem se.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, ulazimo u prvi krug rasprave, gdje će predstavnici klubova imati mogućnosti u trajanju od pet minuta da saopšte stav kluba koga zastupaju, čiji su članovi. Krenućemo od manjeg ka većem i u tom smislu dajem riječ potpredsjedniku Parlamenta Sulju Mustafiću, u ime Kluba Bošnjačke stranke, nakon njega kolegistica Ljerka Dragičević, u ime Kluba četiri partije.

Izvolite.

SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam.

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, uvaženi potpredsjedniče Vlade, pozdravljam gospođu Lakočević, dame i gospodo, kolegice i kolege, uvaženi građani,

Ova Skupština je prije nepunih dva mjeseca, uz visok stepen političke saglasnosti, kroz izmjene Ustava, stvorila neophodne pretpostavke za osnaživanje našeg pravosudnog sistema u svim njegovim oblastima, usudstvu, pravosuđu i tužilaštvu.

Time smo pokazali svoje demokratsko sazrijevanje kroz odlučnost da snažno nastavimo sa aktivnostima na planu pridruživanja Evropskoj uniji, što je važnije sa reformama na planu vladavine prava. Više je puta naglašeno da su ustavne promjene ključne za uspostavljanje nezavisnog, profesionalnog sudstva i tužilaštva bez kojega nema vladavine prava i smanjenje političkog uticaja na pravosuđe. Nakon usvojenih amandmana na Ustav, bilo je neophodno u propisanom roku koji je ova Skupština zadala, uskladiti zakone iz oblasti sudstva, Ustavnog suda i tužilaštva sa najvišim pravnim aktom. Danas su pred nama izmjene i dopune tih zakona, koje svojim sadržajem donose neophodni obim izmjena zakonodavstva u cilju njegovog usklađivanja sa potrebama postizanja djelotvornijeg i odgovornijeg pravnog poretka.

Pošto je riječ o objedinjenoj i ograničenoj raspravi, ukatko ću se osvrnuti na prijedloge izmjena i dopuna Zakona o sudovima i izmjene i dopune Zakona o Sudskom savjetu.

Najprije treba naglasiti da se nijednom od ovih izmjena ne mijenja osnovni koncept ova dva zakona, već se kroz nova rješenja oni upodobljavaju sa ustavnim amandmanima. Tako se u Zakonu o sudovima proširuje nadležnost opšte sjednice Vrhovnog suda, ona sada predlaže kandidata za predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore i upućuje prijedlog za utvrđivanje prijestanka funkcije, disciplinsku odgovornost i razrješenje predsjednika Vrhovnog suda i daje mišljenje o kandidatima za sudiju Vrhovnog suda.

Tu sjednicu saziva i njome rukovodi sudija koji ima najviše radnog iskustva u Vrhovnom sudu.

Predviđeno je i da se odluke opšte sjednice donose većinom glasova, ukupnog broja sudija Vrhovnog suda. Kroz neophodne izmjene Zakona o Sudskom savjetu i njegovim usklađivanju sa ustavnim amandmanom 7, precizira se način izbora predsjednika Vrhovnog suda, Sudski savjet oglašava slobodno mjesto za predsjednika Vrhovnog suda i listu prijavljenih kandidata koji ispunjavaju zakonom propisane uslove, dostavlja opštoj sjednici Vrhovnog suda. U roku od osam dana, opšta sjednica Vrhovnog suda podnosi Sudskom savjetu obrazloženi prijedlog kandidata.

Kada je riječ o sastavu samog Sudskog savjeta, njegova struktura i način izbora usklađuju se sa amandmanom 8 Ustava, i u tom smislu su i predložena zakonska rješenja. Naime, za člana Sudskog savjeta iz redova sudija predlaže se da mora imati najmanje pet godina sudijskog iskustva, dok je za člana koji se bira iz reda uglednih pravnika precizirano da mora biti diplomirani pravnik, sa najmanje deset godina radnog iskustva, uz lični i profesionalni ugled.

Naravno, kao i u svemu drugom, čuli smo da i ovdje postavlja pitanje ko i na koji način određuje koje su to reference i kvalitete da bi neko nosio epitet ugledni pravnik. Koja je to mjera i kakva je to skala manjeg ili većeg društvenog ugleda i profesionalizma.

Međutim, ako imamo u vidu da je Crna Gora malo društvo, da se i u laičkoj javnosti, a posebno u stručnim krugovima među ljudima od esnafa, a pravosuđe to jeste, veoma lako i brzo uoče oni koji svoj posao rade profesionalno, stručno, odgovorno i što je važno moralno. Mislim da je upravo taj sud kolega, kao iskaz stručne javnosti, ali i društvena prepoznatljivost utemeljenosti u profesionalnosti i etici, najbolji pokazatelj nečijeg mjesta na ljestvici profesionalizma i njegova mjera ličnog ugleda.

Siguran sam da će to biti opredjeljujuće za širok krug podrške koji u ovom domu, najprije na nadležnom tijelu, a onda i u plenumu trebaju dobiti budući članovi Sudskog savjeta.

U članu 35a, gdje se govori o načinu donošenja odluka Sudskog savjeta, precizirano je da prilikom odluka o izboru sudija i predsjednika sudova, Sudski savjet vodi računa o srazmjernoj zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i o rodnoj izbalansiranosti.

Mislim da je ova odredba jako značajna. Ona je sadržana i u izmjenama i dopunama Zakona o Ustavom sudu i državnom tužilaštvu u kome će se takođe danas raspravljati. Mislimo da je bilo mjesta za ovu odredbu i kada je riječ o strukturi samog Sudskog savjeta. Pošto nije navedena, vjerujemo da se podrazumijeva jer je ova norma jasno naglašena u članu 8 Zakona, kojega smo usvojili zajedno sa ustavnim amandmanima.

Podsjećam da je ona unesena na prijedlog manjinskih partija, Bošnjaka, Hrvata i Albanaca, naravno uz podršku i drugih političkih subjekata.

Vjerujem, ovim se otvara put da se, uz poštovanje referenci i stručnosti, srazmjerno zastupe, pod jednakim uslovima, i kadrovi iz reda manjinskih naroda za nosioce važnih pravosudnih funkcija. Mislim da je to jako važno zbog vidljivog odsustva manjinskih naroda, odnosno njihovih predstavnika iz ovih institucija, kao i zbog povratka povjerenja u ove grane vlasti, pogotovo kada je u pitanju neefikasnost pravosuđa i tužilaštva, gdje nemamo pravosnažnih presuda u slučajeve ratnih zločina, zločina protiv

čovječnosti, a tiču se nedavne prošlosti, pogotovo kada su manjinski narodi u pitanju.

Takođe, povjerenje u pravosudne institucije ne mogu imati manjinski narodi ako u njima nijesu zastupljeni njihovi stručni i kompetentni nosioci pravosudnih funkcija ili ako služe samo kao dekor u simboličnom broju. Da relaksiramo javnost i dušebrižnike, mi iz Bošnjačke stranke niti projektujemo naše partijske kadrove, niti govorimo o njima. Riječ je o iskrenom zalaganju za one koji pripadaju manjinskim narodima, Bošnjacima, Albancima, Hrvatima, a stručno, odgovorno i profesionalno rade svoj posao, da pod jednakim uslovima, a poštujući princip srazmjerne zastupljenosti dobiju priliku da vrše visoke funkcije u pravosuđu. Taj povratak povjerenja u pravosudne institucije čini nam se jednako je važan, kao ostali preduslovi za njihovo osnaživanje. Bez moći pravosuđa da se suočava sa kriminalom, korupcijom i nasleđem ratne prošlosti, nema daljeg puta ka Evropi, ali što je važnije nema ni povjerenja građana u samu državu i njene institucije.

Zakoni o kojima danas odlučujemo, uz moguće amandmanske intervencije, još jedan su korak u pozitivnom smjeru promjena koje tek treba da zažive u praksi.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniku Mustafiću.

Dajem riječ kolegini Ljerki Dragičević, nakon nje, u ime Kluba Pozitivne, kolegini Azra Jasavić. Izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče, poštovano predsjedništvo, poštovana Skupštino, poštovani gospodine ministre, poštovana gospođo pomoćnice ministra, uvaženi građani,

Hrvatska građanska inicijativa u svom programu ima za jedno od osnovnih načela i ulazak Crne Gore u Evropsku uniju i NATO i zato podržavamo sve ono što nas vodi ka ostvarenju tih ciljeva, što su i danas ovi prijedlozi zakona. Pripreme Crne Gore za otvaranje poglavlja 23 i 24, prva poglavlja veoma važna i možda među najkompliciranijim uz poglavlje o životnoj sredini, bila je potreba donošenja amandmana na Ustav, kako bi se obezbijedila nezavisnost sudova, tužilaštva i Ustavnog suda, odnosno sudske vlasti.

Pored toga, što sam participirala u radu Odbora za ustav i zakonodavstvo i u Ustavnom odboru i doprinijela tako donošenju amandmana od jedan do 16, Hrvatska građanska inicijativa i ja osobno podržali smo amandmane na Ustav, koji su usvojeni na samom kraju jula mjeseca tekuće godine. Amandmane na Ustav podržale su i albanske

partije Forca i Demokratska partija, te Liberalna partija, koje sve četiri partije imamo zajednički klub i u čije ime sam ja danas dobila čast da po prvoj i drugoj tački dnevnog reda objedinjenih u pretresu govorim ispred kluba.

Poslije donijetih amandmana treba napisati i usvojiti prijedloge zakona, odnosno ove koji su danas pred nama. Amandmani na Ustav zavise i od implementacije u zakonu i u sudovima i Sudskom savjetu. Smatram isto tako da će se u narednom periodu za ono što potpada pod poglavljem 23 kroz primjenu zakonskih rješenja utvrditi da li tu ima određenih anomalija, a istaći će se kako od ostalih zainteresiranih subjekata, tako i sasvim sigurno na inicijativu Hrvatske građanske inicijative, morati prevazići izmjenama i dopunama predloženih zakona, a sve u cilju postizanja većeg stepena nezavisnosti sudstva.

Nažalost, ja osobno smatram da je ostavljen pretjerano kratak rok za donošenje, odnosno izradu konačnih prijedloga ovih zakona, jer bi neuporedivo bila bolja rješenja da su predloženi prijedlozi zakona prošli period javne rasprave, gdje bi laička, a pogotovo stručna javnost dala veliki doprinos u kreiranju kvaliteta odgovarajućih normi i rješenja koje bi se implementirale u praksi. Ono zašto se Hrvatska građanska inicijativa sa Bošnjačkom strankom zalagala od samog početka rada na izmjeni ustavnih amandmana, prepoznato je i od strane Ustavnog odbora, a ustavni amandmani su dali odgovor na ta pitanja što su i uvažene kolege tog radnog tijela podržale. To je dato u obrazloženju prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskom savjetu, u poglavlju IV, pasus tri citiram: "U cilju usaglašavanja sa članom 8 ustavnog zakona za sprovođenje amandmana 1 do 16, na Ustav Crne Gore, predviđeno je da će prilikom donošenja odluke o izboru sudija i predsjednika suda, Sudski savjet voditi računa o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, kao i o rodno balansiranoj zastupljenosti." Završen citat. Sastav Sudskog savjeta koncipiran je na taj način, kako je to i predloženo izmjenama i dopunama Zakona i predstavlja korak unaprijed u oslobađanju od svih vidova političkog uticaja, i u mnogome približavanju najboljoj evropskoj praksi i preporukama Venecijanske komisije. Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima i prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu Hrvatska građanska inicijativa, Forca, Demokratska partija, Liberalna partija i ja osobno ćemo podržati. Zahvaljujem na pozornosti.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama. Pozivam koleginicu Azru Jasavić da uzme riječ, a neka se pripremi koleginicu Vuksanović u ime Kluba Socijal demokratske partije. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani gospodine Markoviću, gospođo Lakočević, poštovani građani,

Mi smo u potpunosti svjesni činjenice da je zaista bio kratak rok za rad na vrlo ozbiljnim zakonima i vjerovali smo a i danas vjerujemo da Vlada nije imala spremnosti da odradi posao ovako kako je odrađen, ali je u zadnjim danima, očigledno, gospodin Marković shvatio da će njegova odgovornost biti najveća i kao vrlo inteligentan čovjek je znao da će to ići na njegovu adresu, pa je onda dao poseban napor da se odradi ovaj posao i potpuno je logičan njegov rezon da se za to kratko vrijeme nijesu mogla napraviti kvalitetnija rješenja, kasnila su i obrazloženja. Bilo bi loše da mi iz Parlamenta kritikujemo rad Vlade, a da pri tom ne znamo da smo mi produžili i rok radnoj grupi za izgradnju povjerenja u izborni proces, pa čovjek, ipak mora biti objektivan i znati da su imali jako malo vremena, a da Vlada nije imala političke volje da se suoči sa ovim pitanjima, to je vrlo jasno, a da neko iz Vlade jeste htio da to ne bude na njegovoj adresi, to je takođe vrlo bilo jasno i diskusija kolege Kaluđerovića, kao moje u medijima su, upravo doprinijele. Vjerujem čvrsto da je gospodin Marković shvatio da će sva kritika od opozicije ići lično na njegov račun. Sasvim sigurno da ste za ovo kratko vrijeme ispoštovali duh ustavnih amandmana, to se mora priznati u ovom dijelu oko Zakona o sudskom savjetu i sudovima.

Ono o čemu moramo razgovarati, moramo razgovarati o poboljšanju ovog teksta. Primijetila sam iz diskusija uvažene gospođe Lakočević na Odboru da tu postoji potpuna spremnost i to je dobro, jer moramo napraviti kvalitetna rješenja, jer smo sami sebe doveli u poziciju da sa 20 godina čekanja, da se suočimo sa promjenama u društvu, da se uhvatimo ukoštac sa organizovanim kriminalom i korupcijom, što ja i danas vjerujem da vi nećete imati političke spremnosti, bez obzira što vršimo ove promjene. Ja ih ne bih nazvala kozmetičkim, ja bi ih ipak nazvala suštinskim promjenama u samom Ustavu. U zakonu ćete vi imati naše amandmane. Normalno, mi ćemo kao i amandmane ostalih kolega razgovarati da se oni usvoje, da bi zaista krenuli u ozbiljnu borbu sa onim što jeste boljka crnogorskog društva, a to je jeste organizovati kriminal i korupcija i ja sam svoju diskusiju počela prije par dana u petak sa svadbama. Mislila sam da više svadbe neću pominjati uopšte u crnogorskom parlamentu, govorila sam o svadbama u Petnjici, ali svadba koja se desila u subotu me dodatno zabrinula, pa sam morala posebno da se obratim svojim kolegama da mi pomognu da iščitam ovaj zakon da vidimo kako da spriječimo da svadbari i kumovi ne budu u prilici da vrše vlast sudsku kako su je do sada vršili, jer su blokirali svaki sudski proces koji je bio usredsređen na ozbiljnu borbu protiv organizovanog kriminala i suočavanja sa prošlošću, kada su ratni zločini u pitanju.

Mi smo predložili da se u članu 1 Zakona o Sudskom savjetu doda da sudije koji su u Vrhovnom sudu, a čine Sudski savjet, Apelacionom, Upravnom, kao i višim sudovima imaju najmanje 10 godina radnog iskustva, kao sudije, jer vi ste dodali da sudije Osnovnog suda imaju pet godina. I to je za mene logično. Mora se iskustvo konsultovati. Ne možemo mi, uz dužno uvažavanje kolega koji su izabrani za sudije, ipak u Sudskom savjetu birati ljude koji nemaju iskustvo kao sudije, to je prihvatljivo, ali ajde, ako smo ove opredijelili sa radnim stažom da opredijelimo i druge. Što se tiče drugog rješenja, našeg amandmana mi smo tražili .../ Traži da nastavi/

Mi smo predložili, takođe, da se u članu 8 Predloga zakona, kojim se mijenja član 28 ovog zakona u tački 4 poslije riječi "predlog", dodaje riječ "više". Molim gospođu Lakočević da o tome razmislimo, da vidimo da li je to, ja vjerujem da je to dobar predlog. Zašto? Zato što, ovdje stoji da opšta sjednica Vrhovnog suda podnosi Sudskom savjetu, obrazloženi predlog kandidata za izbor predsjednika Vrhovnog suda. Šta ovo znači? Ovo znači da ako predlaže opšta sjednica Vrhovnog suda Sudskom savjetu samo jednog kandidata, a Sudski savjet po amandmanima sa 2/3 bira predsjednika Vrhovnog suda, onda nemamo konkurentnost. Dajte da napravimo pomak, ima to potpuno smisla, evo razmislite, da se da više kandidata, najmanje dva, jer imate sljedeću proceduru: raspisuje se javni konkurs, listu sastavlja Sudski savjet, dostavlja listu Sudski savjet opštoj sjednici Vrhovnog suda, ako opšta sjednica Vrhovnog suda utvrđuje predlog i dostavlja ga Sudskom savjetu, a imate samo jednog kandidata, imali tu konkurentnosti i zdrave konkurencije? Mislim da moramo u tom pravcu razmišljati.

Dalje, mi smo predložili da opšta sjednica Vrhovnog suda podnosi Sudskom savjetu obrazloženi predlog kandidata koji utvrđuje tajnim glasanjem. Zašto tajnim glasanjem? Zato što se upravo bojimo da čestite i časne sudije koje su u Vrhovnom sudu ne budu izloženi pritisku kumova ukoliko ne budu glasali za neki neprihvatljiv predlog za sudije. Znam da u Vrhovnom sudu ima izuzetno časnih i čestitih ljudi. Znam da im moramo omogućiti da imaju mogućnost da tajno glasaju, jer ukoliko bude javnog glasanja mogu kumovi da se uključe u postupak i pritisnu na izvjesne ljude, dajte zaštitimo naše ljude od raznih kumova.

Vezano za srazmjernu zastupljenost nacionalnih manjina. Jesu manjinske partije predložile to i nijesu bile tu, odnosno ja i koleginica Ljerka smo bile tu kada se branio taj amandman. Ja sam bila za taj predlog sa argumentima koji su za mene prihvatljivi i kolege su zaista i iz DPS-a, i iz SNP-a i kolege iz opozicije imale razumijevanja za taj predlog, što je dobro. Ono što moram da istaknem jeste da mi moramo, prije svega, poštovati integritet profesionalaca. Ne možemo mi ukoliko, može neko biti iz bilo kog naroda, on nema integritet profesionalni i ukoliko nije profesionalan i ukoliko ne zna svoj posao, molim lijepo, moramo naći i profesionalce u sudove. Ne

može iz partijskih kadrova bilo koje partije gurati ljude koji će da odlučuju o našim pravima i slobodama ukoliko oni nijesu od integriteta i ako nijesu profesionalci.

Na kraju, želim samo kratko da kažem, sebe ne doživljam uopšte pripadnikom manjinskog naroda, ja sebe doživljam pripadnikom naroda koji jeste, na žalost, po Ustavu nije konstitutivni narod Crne Gore, to je bošnjački narod koji je utkao u ovu zemlju i svoju istoriju i svoju teritoriju i svoj kompletan habitus, kao i ljude i moju malenkost u crnogorsku priču. Tražićemo promjene Ustava u tom dijelu.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica Vuksanović sada ima riječ u ime Kluba Socijaldemokratske partije, nakon nje koleginica Snežana Jonica u ime Kluba Socijalističke narodne partije.

Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi predstavnici Vlade, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Pred nama su predlozi veoma važnih zakona iz oblasti pravosuđa iz ugla Socijaldemokratske partije iz dva razloga. Prvi razlog je potreba usklađivanja predloženih odredaba zakona sa ustavnim amandmanima koje smo nedavno usvojili u ovoj Skupštini, a drugo je uspostavljanje i nastavljanje pravne sigurnosti, jer naravno od usvojenih odredaba ovih zakona zavisi i nastavak pravne sigurnosti i konačno uspostavljanje istog.

Što se tiče Socijaldemokratske partije, mi ćemo ukazati na neke ključne momente u ovim zakonima za koje smatramo da treba više precizirati i u tom smislu promijeniti pojedine odredbe zakona, a takođe i na neke dileme koje su se ukazale i pred nama, što znači da ćemo najaviti i amandmane u odnosu na predložene izmjene i dopune ovih zakona.

Prvo ću se osvrnuti na predloženi zakon o sudovima gdje u članu 1 smatramo da se opisuje član 27 tačka 4 koja se mijenja i glasi: Predlaže kandidate za izbor predsjednika Vrhovnog suda, daje predlog za utvrđivanje prestanka funkcije, disciplinske odgovornosti, razrešenja predsjednika Vrhovnog suda i daje mišljenje o kandidatima za sudije Vrhovnog suda. Kada govorimo o ovom davanju mišljenja, Socijaldemokratska partija smatra da zbog ugleda i značaja sudija Vrhovnog suda, tj. funkcije sudije Vrhovnog suda, to konkretno mišljenje, treba o svakom kandidatu da sadrži obrazloženje o stručnim kvalifikacijama jednog sudije i naravno o radnim kvalitetima tog sudije.

Znači, smatramo da u tom dijelu ovu riječ treba precizirati, kako bi se zbog samog značaja sudijske funkcije na koju sam ukazala dovela u red ova odredba zakona.

Ono što nam je dilema u odnosu na ove predložene izmjene i dopune zakona jeste član 2 koji predviđa izmjenu člana 31 gdje se propisuju uslovi pod kojima jedno lice može biti birano za sudiju. Sada je na ovim izmjenama i dopunama zakona izostavljena odredba, odnosno tačka koja se tiče da lice koje se bira za sudijsku funkciju mora da ima opštu posebnu sposobnost. Na Odboru je uvažena zamjenica ministra objasnila da se pod tim podrazumijeva zdravstvena sposobnost i da je to možda stvorilo neke, možda sam vas ja pogrešno razumijela, ali izostavljeno je da mora da postoji opšta posebna sposobnost. Mi smatramo da tu treba dodati tu tačku, znači, zadržati postojeće rješenje zakona, jer smatramo da jedno lice može da bude zdravstveno sposobno, ali bez nekih razloga, da ne nabrajamo sada te razloge, može biti lišeno poslovne sposobnosti ili njegova sposobnost može biti poslovno ograničena. U tom dijelu, ako to ne predstavlja neku tehničku komplikaciju smatramo da to treba staviti u odredbe zakona. To je što se tiče Zakona o sudovima.

Ono što je posebno važno za Socijaldemokratsku partiju jesu predlozi o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu, gdje takođe poseban akcenat stavljamo na izbor predsjednika Vrhovnog suda. Taj akcenat odnosi se na dva segmenata. Prvi segment tiče se preciziranja člana 8 koji predviđa mijenjanje člana 28a u dijelu stava 4 i taj akcenat odnosi se na izvjesnu dilemu koja se našla pred nama i mi tražimo da nam to pojasnite.

Idemo od ovog prvog što sam istakla, a to je da član 8 predviđa izmenu člana 28a i stav 4 kaže: Opšta sjednica Vrhovnog suda podnosi Sudskom savjetu obrazloženi predlog kandidata za izbor predsjednika Vrhovnog suda u roku od osam dana od dana dostavljanja liste prijavljenih kandidata iz stava 3 ovog člana. Prvo nam je bila dilema ova riječ kandidata, jer se može tumačiti u jednini i množini i nama je rečeno da se to odnosi na kandidata u jednini. Znači, imamo jednog kandidata koji će biti predložen od strane opšte sjednice Vrhovnog suda i koji će ići ka Sudskom savjetu. Postoji jedno načelo koje vlada, a to je da u državama, za koju se nadamo da i mi težimo tome i zbog toga idemo ka otvaranju poglavlja 23 i 24, da se u principu ne raspravlja o predsjedniku Vrhovnog suda tamo gdje je visoki stepen nezavisnosti u radu pravosudnih organa jedne države. U tom smislu i smatramo da ove predložene izmjene zakona idu ka tome da težimo da je predsjednik Vrhovnog suda prvi među jednakima. Znači, predsjednik Vrhovnog suda je prvi među jednakima. Jednostavno o tome se i ne raspravlja. Smatramo da su upravo ove izmjene zakona idu ka tome da se u potpunosti uspostavi to da je predsjednik Vrhovnog suda prvi među jednakima. U tom cilju da bismo ostvarili to, Socijaldemokratska partija će predložiti dopunu ovog stava 4 koji će se mijenjati i glasiti da opšta sjednica

Vrhovnog suda tajnim glasanjem, u prvom glasanju većinom ukupnog broja sudija i u drugom glasanju prostom većinom, utvrđuje predlog kandidata za predsjednika Vrhovnog suda. To je što se tiče tog amandmana.

I konačno onaj drugi akcenat koji sam ukazala, to je ona dilema koju imamo, da ne bi došlo do izvjesnih sporenja, kao što je bilo oko izbora za predsjedika države, nas zanima, kako se tumači dosadašnji mandat predsjednika Vrhovnog suda. Ovo što je predviđeno ustavnim amandmanom da mandat predsjednika Vrhovnog suda traje pet godina i da može biti biran najviše dva puta, da li se ovaj prethodni mandat računa ili rok počinje teći od početka? To je jedna dilema koju bismo željeli da nam otklonite.

I samo na kraju ako mogu da zaključim. Jedan filozof, sada ću ga parafrazirati rekao je, da od stepena nezavisnosti pravosuđa, odnosno organa koji rade u pravosuđu, zavisi i kultura zajednice jednog društva, odnosno kultura jedne zajednice, i nadam se da ćemo mi na vratima Poglavlja 23 i 24 pokazati onu dostojnu kulturu koja će nam otvoriti put ka vratima Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Neki kažu da je ovo izjava gospodina Vukovića, ali nije dokazano.

Idemo dalje.

Koleginica Snežana Jonica sada ima riječ u ime Kluba Socijalističke narodne partije, nakon nje kolega Milan Knežević u ime Kluba Demokratskog fronta.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Na početku moram da kažem, da je ministar nažalost u Skupštini Crne Gore izbjegao da kaže, kada će Vlada i njegovo Ministarstvo raditi svoj posao i pripremiti Predlog zakona o Sudskom savjetu i o sudovima i na taj način uraditi i ono što je osnovna pretpostavka njihovog posla, a to je, predložiti rješenja koja građani Crne Gore dugo čekaju, a koja će konačno nadamo se, obezbijediti da se poveća povjerenje građana u pravosuđe.

Gospodine Markoviću, imam Akcioni plan i Vi odlično znate da ja znam rokove iz Akcionog plana, ali ne znaju građani Crne Gore i red je da ovdje u Skupštini u stenogram u mikrofon kažete, kada ćete predložiti zakone kako se sutra ne biste žalili na Akcioni plan ili na nas ili nekog drugog, nego kako biste rekli, da niste iz nekog drugog razloga uradili ono što vam je bio posao. Moram da kažem iako ste rekli da vam nije manir da se žalite, da ste se zaista žalili u uvodnom izlaganju i da vam se sva priča svela na to da se žalite i pravdate, i potpuno vas u tome razumijem, jer postaje očigledno da su ustavne promjene Vas i Ministarstvo pravde našle

nespremne. Vlada se jednostavno nije nadala, a i dalje vjerujem, sumnjam, a i vjerujem, da Vlada i nije željela ustavne promjene iz oblasti pravosuđa, jer ove promjene nose neke druge promjene koje najmanje odgovaraju Vladi ili možda i konkretno resornom ministru. Zato smo Vas mi iz SNP-a, konkretno kolega Velizar Kaluđerović prilježno podsjećali na rokove iz Ustavnog zakona i napominjali na obaveze koje ste imali svjesni činjenice da, imajući u vidu da ste se zadržali samo na normama koje proizilazi iz ustavnih amandmana, nijeste ipak imali toliko posla i toliko problema da uradite to na precizan način. Način na koji su predložene neke norme govore o tome da ne želite da kroz zakon sprovedete ustavne amandmane na način da oni budu jasni, da dovedu do onoga što nam je svima bio cilj kada smo glasali ustavne promjene.

Ono što takođe, želim u kontekstu ove priče da Vas podsjetim, da postoje obaveze i za donošenje još jednog zakona, to je Zakon o prekršajima i Organizacioni zakon u toj oblasti koji takođe čekaju o kojim niko ne priča, takođe je obaveza vašeg Ministarstva.

Ono što je Socijalistička narodna partija Crne Gore uradila jeste i preciziranje onih normi koje ste svjesno ili nesvjesno zbog manjka vremena. Vladi fali vazda vremena kada neke ozbiljne stvari u interesu građana treba da uradi, napisali na način, da se mogu ovako ili onako primjenjivati. Zato smo normu kojom ste predložili da taj jedan sudija koji se bira iz redova osnovnih sudova u Sudski savjet, ne može biti tamo izabran ako nema pet godina radnog iskustva kao sudija, izbrisali, odnosno predložili njeno brisanje našim amandmanom, jer ste se upravo Vi ovdje hvalili kako 40% sudija jesu novi sudije, i na taj način ovom normom upravo one kojima ste se hvalili kao novini, novoj krvi, novoj energiji, novom znanju u pravosuđu Crne Gore eliminišete iz toga da budu u sastavu Sudskog savjeta.

Takođe, predložili ste da se druga tri mjesta koja pripadaju sudijama popune iz sedam sudova, nedefinišući kako će se srazmjerno to rasporediti između tih sudova iako je to propisano ustavnim amandmanom. Mi smo vam pomogli da to uradite na odgovarajući način našim amandmanom koji smo predložili, da iz istog suda ne može biti više od jednog člana Sudskog savjeta kako ne bismo omogućili grupisanje određenih sudova i na taj način i uticanje određenih sudova na rad Sudskog savjeta.

Ono što smo takođe, predložili i što je interesantno, da je promaklo iz onoga što je očigledno trebao da proizađe iz ustavnih amandmana, a to je činjenica, da se predsjednik Vrhovnog suda bira sa 2/3 članova Sudskog savjeta na predlog opšte sjednice Vrhovnog suda. Red je bio, i imajući u vidu da Vi to tako nijeste predložili, uradili smo to mi, da obavežemo opštu sjednicu Vrhovnog suda da predlog za predsjednika Vrhovnog suda utvrdi 2/3 većinom, istom kojom će ga birati poslije toga Sudski savjet i da to uradi na tajnom glasanju, kako bismo obezbijedili da ta volja koja je sada zaista

ostavljena sudijama bude izraz iskrene volje najvećeg broja sudija i onih koji sjede u Vrhovnom sudu.

Obavezali smo takođe, sjednicu Vrhovnog suda našim predlogom amandmana, da pozove na razgovor kandidate za predsjednika Vrhovnog suda, što ste Vi ostavili kao mogućnost vjerovatno zbog toga da odlučje zavisi od toga ko će biti kandidat i da li je nekoga primjereno ili nije primjereno pozivati. Smatramo da svakoga ko smatra da treba i može da bude predsjednik Vrhovnog suda treba pozvati na razgovor pred opštom sjednicom Vrhovnog suda. Podsjećam ponovo, obaveza je bila i treba precizirati kriterijume za izbor i redovno ocjenjivanje rada sudova. Treba definisati metod slučajne dodjele predmeta u skladu sa izmjenama brise. Treba definisati sadržinu Godišnjeg izvještaja o radu sudova na način da propišemo sve ono što i mi ovdje smatramo neophodnim kako ne bi posle ukazivali da nam nešto nedostaje u Izvještaju o radu sudova. U prilici smo da Vi i mi definišemo šta to treba da sadrži Godišnji izvještaj o radu sudova kako bi se sa radom sudova na taj način kvalitetnije upoznali. U prilici smo takođe, i da definišemo da pojedinačni izvještaji sudova budu javni i da bude objavljivanje na Internet stranici suda, kako ne bi stajala sumnja da se oni poslije toga uljepšavaju kada se uklapaju u jednu cjelinu i da u isto vrijeme kada su dostavljeni Ministarstvu pravde i Sudskom savjetu budu dostupni i svim građanima Crne Gore.

Na kraju moram da kažem, da mi nije drago što ste ostali, iako smo i Vi i ja konstatovali da ministru pravde nije mjesto u Sudskom savjetu na jednoj od sjednica Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu, nije mi drago što ste ostali u Sudskom savjetu. Vi ste negdje ston konstatacijom potvrdili da nijeste doprinijeli u radu Sudskog savjeta. Moja je nada da će, ako već ministar mora biti tamo, ubrzo to biti neki drugi ministar i neka druga Vlada.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem, idemo dalje.

Kolega Milan Knežević u ime Kluba Demokratskog fronta, nakon njega kolega Miodrag Vuković u ime Kluba Demokratske partije socijalista.

Izvolite, kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Hvala.

Gospodine Šturanoviću, gospodine Markoviću, poštovana Skupštino, uvaženi građani,

Na samom početku želim da izrazim svoje pesimistično zadovoljstvo što smo bili u pravu prije nekih mjesec i po dana, kada smo tvrdili da se ovdje radi o kozmetičkim promjenama, da su ovo promjene zbog evropskog strika, da se radi o nečemu što je izuzetno pogodno za propagandu u priči o

evropskim integracijama, da suštinski neće doći ni do kakvih reformi u oblasti pravosuđa, a to ste i Vi potvrdili u Vašoj uvodnoj riječi rekavši da su ovo možda dobra rješenja, o tome će da odluči Skupština, da ste Vi imali neki drugačiji stav. Taj stav ste nam saopštili 31. jula koji je u Akcionom planu za poglavlje 23 gdje je predviđeno da upravo ovo o čemu mi danas govorimo se završi negdje u oktobru 2014. godine i Vi ste nam saopštili da ste upravo zbog požurivanja od strane Skupštine razgovarali sa Briselom. Napravili ste dobar alibi, odbrambeni mehanizam i sad već znam kakav može da bude scenario, gospodine Markoviću. Ovdje će da bude odugovlačenja, biće opstrukcija, i kada god iz Brisela budu pitali zašto dolazi do opstrukcija, Vi ćete reći - znate šta sam vam predložio, obratite se Skupštini, oni su me natjerali da uradim nešto protiv čega sam bio. Jasno je da ste se Vi danas ovdje samo tehnički pojavili i tu Vašu strategiju kao iskusnog političara, evo vidim i državnika, u potpunosti razumijem.

Gospodine Markoviću, kad god se raspravljalo o tužilaštvu, sudstvu i policiji, govorio da se radi o "bermudskom trouglu". Ko je tu ušao izgubio se potpuno. I oni koji rade, i oni koji pokušavaju da traže pravdu, i oni koji sprovode pravdu. Zato je Evropska komisija, odnosno Evropska unija tražila da dođe do korjenitih reformi u oblasti pravosuđa. Nažalost, vi niste uvažili zahtjeve Demokratskog fronta i sad imamo ovo što imamo. Neću citirati filozofe, citiraću jednu gospođu koja će možda kroz nekih 100-150 godina i biti označena kao filozof iz oblasti prava.

"Mislim da je Sudski savjet ostvario fundamentalni cilj, a to je da je sačuvao samostalnost i nezavisnost, podigao je efikasnost i efektivnost i veću pouzdanost sudskog sistema što je preporuka za otvaranje pregovora sa Evropskom komisijom".

Nagradno pitanje - ko je ovo izjavio? Znamo svi, gospođa Medenica, i ovo je dokaz da naše sudije u slobodnom vremenu znaju i da pišu bajke, a i zašto ne bi, oni žive u bajkama, dok 90% građana Crne Gore koji traže pravdu živi u basnama, ali eto i to je neka poruka o tome što smo dobili nakon 2006.godine i jasno je gdje i kako se završavaju ovakve basne. Prije mjesec i po dana istoj ovoj gospođi Medenici je pao Izvještaj o radu sudova i Sudskog savjeta i niko nije snosio odgovornost. Šta više, oni su napravili neku žurku, podijelili su ajfone po drugi, treći put svim članovima Sudskog savjeta, tako da članovi Sudskog savjeta imaju više ajfona nego što je imao pokojni Stiv Džobs, osnivač Ejpla. Da li je to poruka o tome kako je Sudski savjet nezavisno, efikasno tijelo koje treba da se bavi imenovanjem sudija? Mislim da građani Crne Gore ne znaju čime se bavi Sudski savjet, iskren da vam budem. A da je to politički zavisno tijelo i slučaj je gospođe Svetlane Vujanović, supruge nepostojećeg predsjednika Crne Gore. Nju su po starom, sadašnji članovi Sudskog savjeta izabrali za sudiju Vrhovnoga suda. Ako ste bili ubijedjeni u njene profesionalne kvalitete, zašto se nije sačekalo sa donošenjem ovih zakona? Ne. Nije se sačekalo zato što je taj

nepotizam o balansiranju u Sudskom savjetu morao da dobije svoj epilog po starom zakonu, jer je pitanje da li bi gospođa Vujanović bila izabrana za sudiju Vrhovnoga suda. Mi ovdje imamo problem nepotizma u sudstvu, ovdje se ne radi samo o porodici Vujanović, ovdje imamo umreženih i umreženih porodica. Jedan moj prijatelj pravnik je rekao dobro se još nijesu dosjetili da zaposle i mačke uveče da im love miševе u kancelarijama i da za to uzimaju 150 do 200 evra. Neko čim se rodi odmah ga zaposle u osnovne, više sudove, tužilaštva, apelacione sudove i raznorazne kancelarije. I neka ga i treba tako da bude, treba tako da bude. Ali Evropska komisija neće trpjeti ovakvo šminkanje i sve ovo što se dešava. Ja ću vrlo kratko, gospodine Šturanoviću, ukazati samo na neke nedostatke, ja se nadam gospodine Markoviću da me slušate, ako me baš ne vidite.

Znači, u članu 10, smatram da treba podići rok da se sudije biraju na 10 godina, sa 10 godina radnog iskustva, malo je pet godina, malo je pet godina, nemojte da se vježbaju u Sudskom savjetu zato i ovi što su do sad vježbali imamo ovakav Sudski savjet kakav nam je. Znači, neko odradi pripravnički u nekoj privatnoj firmi, radi neđe još dvije tri godine, kao službenik i odmah ga ubacimo u Sudski savjet posebno ako donese nečiju člansku kartu. Dalje.

Za ove ugledne pravnike, ja mislim da tu treba podići rok na 15 godine, jer šta sad ugledni pravnik, ugledni pravnik može biti neko iz one 1997.godine koji je učestvovao u štampanju, odnosno 14 hiljada upisivanja ljudi u birački spisak kada su pokradeni predsjednički izbori. Može se desiti da neko od njih bude ugledni pravnik i da se nađe u Sudskom savjetu.

Dalje. U članu 48 kaže se da Odluka o prestanku funkcije predsjednika Vrhovnog suda, predsjednika suda, odnosno sudije, Sudski savjet donosi najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja. Skratite ovo na 15 dana, jer ćete zaboraviti da ste ih smijenili, a i oni će zaboraviti da su smijenjeni pa će nastaviti da dolaze na posao. Skratite ovaj rok nek bude na 15 dana. Evo ovo je ukratko s obzirom na ograničenost u vremenu, što smatramo u Demokratskom frontu, da će ostaviti prostora za one opstrukcije što sam kazao u uvodnoj riječi gdje ćete vi poslati poruku Briselu. Ja sam uradio što je do mene, a to što poslanici ne čitaju akcione planove, ja nijesam kriv i naći ćemo se u vrzinom kolu, odnosno naći ćemo se u VD stanju gospodine Markoviću, inače čitava država je u VD stanju pa eto može i pravosuđe.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Da čujemo kolegu Miodraga Vukovića u ime Kluba Demokratske partije socijalista.

Izvolite, kolega Vukoviću.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Hvala potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani potpredsjedniče Vlade, gospođo Lakočević,

Ja mislim da je ovo bez obzira što se želi obaveza pred kojom se nalazimo relativizirati, razvodniti pričom o nekim stvarima koje baš i nemaju neke veze sa predmetom koji je, i obavezom koja je, pred nama, da je ovo jedna važna sjednica i da ja hoću da vjerujem da svi koji ozbiljno pristupaju ovoj obavezi da će napraviti napor da se drže onoga što nam je danas na ovoj sjednici zadatak, a da ćemo političke tirade ostaviti za njih bolja vremena ako uopšte, ako ta vremena ikada, zbog načina kako se odnose prema i ovakvim zakonskim obavezama ovog Parlamenta, ikada i dođu. Ovo je sjednica na kojoj trebamo to je već rečenoda što se tiče ovog doma završimo postupak koji je počeo prijedlogom za promjenu Ustava u oblasti pravosuđa posla koji je trajao za neke kratko, za neke previše dugo, dvije godine. Da sada mi usvojimo zakone nužne da se te ustavne promjene razrade i da se stvore uslovi da sada neki treći državni društveni subjekti, na osnovu zakona koje ćemo mi usvojiti, zakona koji ćemo mi usvojiti počnu raditi svoj dio posla o čemu je potpredsjednik Vlade govorio.

Meni je, pravo da vam kažem, zasmotala govorim ispred svojih kolega, kolegice i kolega iz Demokratske partije socijalista zasmetao pokušaj da se napravi amnezija ili nametne amnezija u ovom domu ko je šta i kako konstituisao kroz ovo vrijeme o kome sam govorio odnos prema ovoj društvenoj i državnoj obavezi. Pa neće biti da je baš u vladajućoj koaliciji iliti u DPS-u, posebno i u Vladi koja je politički oslonjena na podršku i ove partije uz ostale demokratske partije ovog parlamenta da smo mi razvlačili postupak, da smo insistirali da se stvari rastežu, odlažu i time prikrivali nedostatak političke volje da se suočimo sa obavezom da i ovaj vrući krompir uzmemo u svoje ruke i da se bavimo ovim vrlo osjetljivim pitanjem. Podsjetiću vas da smo mi predložili da damo vrijeme objektivno i realno moguće vrijeme da se poslije ozbiljnog rada na amandmanima, na Ustav u oblasti pravosuđa, da predlagači zakona, zato ovlašćeni, da li poslanik, da li Vlada imaju vremena da takođe kvalitetno odrade onaj posao koji samo oni mogu predložiti ovom Parlamentu. Nijesmo bili shvaćeni, tada je rečeno bježite od odgovornosti. Povukli smo prijedlog izvoli i rekli nek Vlada radi za 30, za 45 dana posao koji treba da odradi. Šta se dešavalo u toku avgusta mjeseca, dok mi još nijesmo završili sve poslove koji je trebalo nužno završiti do faze kada to treba da preuzme Vlada. Mi smo seirili kroz novine upravo kroz medije, time što smo najavljivali da je Vlada nesposobna, da nema kapaciteta, a još ni olovku na papir niko nije bio stavio, sigurno neće se završiti do 1.avgusta i šta sad. Vlada je završila do 1.septembra zakonski moguća rješenja, odnosno rješenja za koje ona smatra da su korektna razrada amandmana. Sada to

ne valja, sada parastos izgubljenim nadama da ćemo ovđe da seciramo nesposobnost Vlade, umjesto da govorimo o tome šta je Vlada uradila i oko samih amandmana kao njihove ponude. Sama rasprava koja je do sada trajala, uz sve ovo uvažavanje kolegistica i kolega, pokazale da na ova dva zakona u stvari nema suštinskih primjedbi. Jer, znate šta, kritikuju nas, kritikuju nas oni koji bi upravo željeli, ne mislim na Parlament, da zadrže postojeće stanje, kritikuju nas oni koji nijesu zadovoljni ustavnim amandmanima. Ne možemo mi Zakonom mijenjati ustavne amandmane. Ja sam čuo jedan prijedlog koji je potpuno suprotan samom ustavnim amandmanu - zašto se dvotrećinski ne odlučuje. Āe to piše u amandmanu, na sjednici opštoj Vrhovnog suda. To je stvar, koja treba da se razradi zakonom ili podzakonskim aktima. Ali to treba sad ugurati, dakle Zakonom mijenjati ustavne amandmane. Nemojte molim vas, i ako hoćemo da budemo ozbiljni, ako hoćemo da budemo ozbiljni završimo ovaj posao.

Ja nijesam čuo ni jedan jedini konkretan prijedlog, nemam ga, u pisanoj formi kao amandman da bi se naš klub o tome izjašnjavao kroz odbore. Niko nije dobio ni jedno jedino rješenje ova četiri zakona da je neustavno. Da li je ono politički oportuno, da li za nekoga treba da stoji ovako ili onako razrađen ustavni amandman, ođe smo da o tome razgovaramo.

Na samom kraju, kako kaže uvaženi potpredsjednik, ako mi pristanemo da umjesto konkretne priče o ovome što nam je ponuđeno od Vlade i napora koji se od nas očekuje da to učinimo boljim, da to promijenimo boljim rješenjem, na šta smo mi spremni, samo neka se daju argumenti, ako pristanemo na opštu priču i bajke i basne itd, mi ćemo pristati, pošto smo izdržali udar da nas to ne pokoleba kada su ustavni amandmani u pitanju, mi ćemo pristati da razvlačimo zakonsku razradu ustavnih amandmana i da izgubimo novo vrijeme koje će ići na štetu i ovog parlamenta i države i njenih evropskih integracija, a posebno nećemo mijenjati, to su zahtjevi da se ne mijenja stanje u pravosuđu. Insistiranjem na takvim nepotrebnim stvarima, to je u stvari zalaganje da se ništa u pravosuđu ne promijeni. Hajmo da mijenjamo stanje u pravosuđu sada zakonskim normama da bi praktično mijenjali odnose u toj važnoj oblasti. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem, kolega Vukoviću.

Idemo dalje. Prvi krug je, nema međusobnih komentara. Na ovaj način smo završili sa prvim krugom rasprave. Ulazimo u drugi krug.

Prvo ima riječ kolega Željko Aprcović, a neka se pripremi kolega Emilo Labudović. Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Zahvaljujem, uvaženi gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolege poslanici, uvaženi ministre, gospođu Lakočević, uvaženi građani Crne Gore,

Sada poslije uvodnih diskusija mojih kolega poslanika, ne mogu da se otrgnem utisku i zapisam sebe da li smo mi postavili okvire kroz usvojene amandmane na Ustav od I do XVI, okvire u kojima se trebala Vlada kretati prilikom predlaganja seta izuzetno značajnih zakona koji se tiču oblasti pravosuđa i tužilaštva. Zbog čega se to pitam. Pitam se iz razloga da li smo mi u prethodne tri godine u nekom drugačijem sastavu i u sastavu koji je predložio promjene Ustava koje smo usvojili 31. jula u ovom parlamentu, radili na promjenama i tražili mišljenja relevantnih međunarodnih faktora u vezi promjena koje smo imali namjeru da napravimo. Jesmo, gospodo, dobili smo tri mišljenja Venecijanske komisije. Venecijanska komisija nam je dala sugestije i 2011. i 2012. i 14. juna 2013. godine je dala konačno mišljenje u kojem je podržala naše napore u dijelu koji se odnosi na veći stepen nezavisnosti autonomije pravosuđa. Sada pričamo o tome da se radi o kozmetičkim izmjenama. Ne radi se o kozmetičkim izmjenama, iako to izmjene koje su predložene nijesu jedine koje trebaju da doprinosu većem stepenu nezavisnosti. O tome ćemo pričati kroz cjelovita zakonska rješenja koja u narednom periodu imamo namjeru da dobijemo od Vlade i da o tim cjelovitim zakonskim rješenjima utvrdimo i ono kako se stiče suštinska nezavisnost u pravosuđu. Po mom dubokom ubjeđenju, radi se o tome da moramo imati kvalitet lica koja vrše sudijsku funkciju, njihovu ekonomsku nezavisnost, kompetentnost, nepristrasnost i sve ono o čemu se pričalo za ovom skupštinskom govornicom, u dijelu koji se odnosi da moramo kvalitetnije odrediti ocjenjivanje sudija, raspored predmeta, izvještaja o radu o kojima će ova Skupština i da raspravlja.

Da li mi želimo ili ne želimo da se usvoje ovi zakoni. Pričao sam i na Ustavnom odboru da su pretjerano kratki rokovi ostavljeni Vladi da bi dala kvalitetnija rješenja i cjelovitija rješenja u odnosu na ono što je predloženo izmjenama i dopunama i Zakona o sudovima i Zakona o Sudskom savjetu.

Međutim, ako se zajednički zalažemo za promjene u pravosuđu, onda moramo da vodimo računa da je ono što je predloženo, izmjene Zakona o državnom tužilaštvu i ovo što je predloženo i izmjena Zakona o sudovima, izmjena Zakona o sudskom savjetu, kako i na koji način ćemo da biramo, što je u prethodnom periodu i bilo apostrofirano kao najveći problem, znači problem prvog čovjeka crnogorskog sudstva i prvog čovjeka državnog tužilaštva. Ako sada imamo ograničavajuće, odnosno mehanizme kojima možemo kao Skupština da utičemo djelimično na izbor prvog čovjeka crnogorskog pravosuđa, u smislu da imamo četiri nezavisna pravnik koji će se birati na javnom konkursu i koji će imati najmanje deset godina radnog iskustva, dovoljno govori o tome da ćemo imati mogućnost da u

Sudskom savjetu se potpuno pravilno odredimo preko tih pravnika koje ćemo mi birati i koji će artikulirati naše želje za poboljšanjem nivoa stručnosti, kvaliteta, nezavisnosti crnogorskog pravosuđa.

Takođe, moram da kažem, ako smo se dogovorili da dvotrećinskom većinom u prvom krugu biramo prvog čovjeka državnog tužilaštva, a da u drugom krugu biramo tog istog čovjeka tročetinskom većinom, dovoljno govori o tome da mora postojati politički dijalog, razmjena argumenata i činjenica koja će dovesti do toga da taj čovjek kojeg mi izaberemo mi u parlamentu nama odgovara, bude servis građana i time se doprinese većoj i kvalitetnijoj borbi protiv svih onih pošasti sa kojima se zajednički slažemo, borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Međutim, gospodo, ono što sam pričao prilikom usvajanja izmjena Ustava, šta mi dajemo u ovom trenutku izmjenama i dopunama Zakona o sudovima i Sudskom savjetu. Mislim da će usvojene predložene izmjene obezbijediti neophodan zakonski okvir koji će sudskoj vlasti ostaviti toliki kvantum nezavisnosti koja omogućava nesmetanu i samostalnu egzistenciju, ali istovremeno ne dozvoljava ostvarenje ničim ograničene vlasti. Upravo ono o čemu smo pričali na Ustavnom odboru, strah od zatvorenog sistema u kojem se sve rješava, smatram da kroz ovakva predložena rješenja upravo imamo taj ograničavajući mehanizam koji će doprinijeti boljem stanju u crnogorskom pravosuđu. Međutim, treba, gospodo, da vodimo računa i kako naše sudije rade, u kojim uslovima, kakvi su njihovi ekonomski elementarni uslovi za život, da li imaju riješena stambena pitanja, kolike su njihove norme. Nažalost, mislim da vrlo mali broj kolega je imao priliku da se susretne sa onim šta radi taj sudija u praksi, i u građanskom i u krivičnom procesu i koji su ograničavajući elementi da ta njegova norma koja je izuzetno visoka bude ispunjena, a da se kvalitet ne zanemari.

Zbog kratkoće vremena, nadam se da nećemo ići protiv sebe, spremni smo da kritikujemo, ali kritikujemo sami sebe, iz prostog razloga što smo mi dali okvire u kojim se Vlada kretala, iz prostog razloga smatram da ćemo velikim konsenzusom predložene zakone usvojiti, dati im mogućnost da u praksi pokažu sve eventualne nedostatke, da će i praktičari i teoretičari u narednom periodu da nam daju sugestije kako i na koji način da cjelovito donosimo i rješavamo ova izuzetno važna pitanja.

Na kraju bih istakao, što se tiče članova Sudskog savjeta, ne mogu da preskočim, propisano je da član Sudskog savjeta sa nivoa Osnovnog suda treba da ima pet godina sudijske funkcije, a ne pet godina radnog staža. Takođe, smatram da je to dobra jedna norma iz prostog razloga što upravo ljudi koji pet godina obavljaju sudijsku funkciju na nivou osnovnih sudova mogu na pravi način da sagledaju probleme i artikuliraju ih kroz participaciju u radu Sudskog savjeta. Eventualno, može da se prihvati predlog, što je

uvažena gospođa Lakočević i rekla, da i neke druge nivoe oročimo na način da to budu neke godine .... Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Emilo Labudović ima riječ. Molim vas da se držimo termina koji smo odredili, a mi imamo još nekih 25 minuta rasprave povodom ove tačke dnevnog reda, a imamo značajan broj kolega koji su se prijavili za raspravu.

Izvolite, kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče. Obećavam da ću se truditi, da se smjestim u ovih pet minuta.

Gospodine Markoviću, nemam namjeru da licitiram da li ste Vi imali dovoljna vremena da napišete kvalitetne zakone i da li je rok koji Vam je ostavljen bio dobro promišljen, ali moram i vas i nas da obavijestim da je već probijen. Rok u kome su Vlada i ovaj dom bili obavezni da ovo urade je već prošao. Sad je svejedno da li je on probijen tri ili 30 dana. To je kao kad dođete na stanicu a voz već otišao. Kasnite li Vi pet minuta ili pet sati, potpuno je svejedno. Ovo, naravno, važi jedino pod uslovom da to nije voz na relaciji Beograd - Podgorica jer njega možete da stignete kad god hoćete. Takođe, ne možete da se žalite i da se pravdate činjenicom da nijeste imali dovoljno kapaciteta. Ima znanja, gospodine Markoviću, u Crnoj Gori koje Vam je moglo biti od pomoći i u ovih dvadeset i nekoliko dana koliko ste navodno pisali ove zakone. Naravno, pod uslovom da to znanje ne tražite isključivo u Zagrebu. Ako već vodu moramo da kontrolišemo u Zagrebu, valjda neka pitanja iz pravne struke se mogu razriješiti na nekim drugim adresama, mnogo bližim nego što je Zagreb.

Takođe, gospodine Markoviću, nije tačno da Vi ovaj zakon pišete 20 dana. Ove zakone pišete 20 godina, gospodine Markoviću, i ovakvi su kakvi su koliko god ih Vi pisali. Dokle god ste Vi tu gdje jeste, oni ne mogu biti bolji. Ja znam, gospodine Markoviću, i to znamo svi ovdje, da vam je ostavljen ne znam kakav rok Vi ne bi ste napisali Bibliju. To se od Vas ne očekuje, ali da dođete pred ovaj dom sa takozvanim „krokijem” zakona iz tako važne oblasti kakvo je pravosuđe, sa opravdanjem da nam je to što nam je kako bi se ispoštovao rok, a onda ćete Vi tek da sjednete i da pravu bitku sa tim normama počnete, onda je to gospodine Markoviću krajnje neozbiljno. Ali, to može da kaže samo onaj ko Vas ne poznaje. Ne, nijeste Vi neozbiljni. Vi ste vrlo mudri, ja to moram da priznam, mada nerado, Vi namjerno ostavljate brojne pravne praznine i nedoumice u ovim zakonima da bi ih uvijek iskoristili onda kad Vam zato ukaže potreba. Sva ova rješenja koja ste ponudili mogu ali ne moraju, jer ste ostavili toliko nedefinisanih

situacija u kojima smo govorili sa gospođom Lakočević na odborima, da kad Vam god padne na pamet Vi možete da zaustavite neku proceduru. Nije rasprava o Ustavnom sudu ali ću Vas podsjetiti na način izbora Ustavnog suda. Dok god se ovdje ne postigne saglasnost o njima četvorici koji su nesporni da bi se konstituisao Ustavni sud i da bi se izabrao njegov predsjednik, stvar može da traje i da postojeći Ustavni sud nastavi da sudi dalje.

Tako da, gospodine Markoviću, ja ovdje ne vidim nespornost Vlade i resornog ministarstva nego vidim vašu vrlo decidnu spremnost da „zađete za Goleš planinu” da se ovo ovdje usvoji pod pritiskom rokova koji, još jednom podsjećam, su prošli da bi se zapravo zadržao status kvo i da se ne bi promijenilo ništa. Ali, gospodine Markoviću, znate šta, nije problem crnogorskog pravosuđa u zakonu, već u bezakonju, gospodine Markoviću, u činjenici da zakoni ne važe za sve, u činjenici da se zakoni ne primjenjuju, u činjenici da oni koji primjenjuju zakon se nalaze najčešće na listi onih koji krše te zakone, u jednom nepotizmu gospodine Markoviću gdje pravosudna oblast ne izlazi iz kruga tri,četiri crnogorske porodice. Gospodine Markoviću, i takođe nije problem čak ni u ovakvom zakonu kakav ste ovdje ponudili koliko je problem u činjenici da smo srozali sve, pa i poziv sudije, do mjere da svako, Vi kažete propisali ste pet godina sudećeg iskustva za člana Sudskog savjeta iz reda Osnovnih sudova. Gospodine Markoviću, znate koliko njih će da dođe do tih pet godina, zato što svaki od njih koji drži do sebe i do svog statusa i do svog da kažem ukupnog društvenog ugleda kad god mu se ukaže prilika bježi iz sudova u advokate, bježi tamo gdje će biti cjenjeniji gdje će biti plaćeniji. To je problem gospodine Markoviću, ali to nije problem koji se rješava ovim zakonom, već je to problem koji se rješava time da Vi odete. Sve je s vama počelo. Jedino s vama može i da se završi. Kad odete, gospodine Markoviću, i kad se neki novi društveni odnosi, neke društvene norme nove uspostave onda će ovo tek moći da se provede onako kako valja i da se postigne osnovna namjera koja je bila osnovna da bi se napravila prava rješenja. Gospodine predsjedniče izvinjavam se zaista.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Komentar želi potpredsjednik Vlade gospodin Marković.

Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Ja sam inače imao namjeru da na kraju sublimiram naš stav vezano za konkretne predloge radi poboljšanja određenih rješenja. Diskusija gospodina Labudovića je politička i ona nije imala ni jedan konkretni sadržaj

već grube političke kvalifikacije na koje moram reagovati. Znači nijesam rekao ni u jednom trenutku u svom uvodnom izlaganju da se radi o nepostojanju kapaciteta, jer da Ministarstvo pravde i Vlada nema kapacitete Vi danas ne bi raspravljali o ovim zakonima. Imamo kapacitete i taj kapacitet je potvrđen, i na nacionalnom i na međunarodnom nivou. Nažalost ocjena o tome najčešće ne dolazi sa nacionalnog nivoa nego dolazi sa međunarodnog, ali je to ambijent u kojem funkcionišemo. Govoreći o tom aspektu ja sam govorio o potrebi usaglašavanja rješenja svih zakona u budućnosti sa standardima i preporukama iz međunarodne zajednice To je naša obaveza, u procesu pristupanja mi smo obavezni da svaki zakon i svako rješenje provjerimo da li je prilagođeno sa evropskim zakonodavstvom. To nije naša politička volja, gospodine Labudoviću, to je naša obaveza koju smo prihvatili kao zemlja kandidat i u prigovaračkom procesu. Vi ste nam rokovima iz Ustavnog zakona tu mogućnost uskratili, i nemojte da se ljutite, nemojte da se ljutite kada ja o tome govorim, ja ne govorim o tome da bi se branio, nego govorimo o okolnostima u kojima radimo, radimo ozbiljan posao.

Sledeće. Gdje smo mi to u ovim predlozima napravili opstrukciju, kakvu opstrukciju? Da li smo mi određivali rokove vezano za ispunjavanja ovih obaveza? Ne. Ti su rokovi određeni Ustavnim zakonom. Svaki rok je određen Ustavnim zakonom kojeg je ova Skupština usvojila, a mi ovim zakonima prilagođavamo implementaciju tih rokova. Ni jedan rok nije prolongiran, ovdje je gospodin Knežević govorio da bi mogli neki rok mogli skratiti sa 30 dana na 15 dana, ali opšti rok od 30 dana plus 30 dana nije ni jedan doveden u pitanje. I kada ste govorili o tome da nam trebaju časne sudije, i da nam trebaju profesionalne sudije, mi imamo i časne sudije i profesionalne sudije, ali imamo i probleme u našem pravosuđu, ali najveći broj je časnih i profesionalnih sudija. Ali znate gdje imamo problem gospodine Labudoviću? Što mi iz političkih razloga tu časnost i profesionalnost ne priznajemo, nego je bacamo pod noge, radi političkih ciljeva i danas ne pravimo razliku u pravosuđu između dobrih sudija i loših sudija i časnih i nečasnih sudija, nego su svi nečasni, e, u toj priči gospodine Labudoviću mene nećete imati kao saveznika.

Koleginica Draginja je govorila o tome šta znači pouzdanost pravosudnog sistema, moramo imati odgovorne, profesionalne i časne sudije. Da li je to samo obaveza sudija i ljudi u pravosuđu? Ne nego zajednice u cjelini. Mi se danas utrkujemo da kompromitujemo čitav sistem u pravosuđu, toliko smo stručniji i politički kredibilniji što više kritikuemo taj sistem. A danas pogledajte u našem Pravosuđu imamo svega, ne znam nekoliko hiljada predmeta, zaostalih predmeta. Hrvatska je ušla u Evropsku uniju sa preko dvije hiljade zaostalih predmeta, ne nego u odnosu na statistiku kolegice Jonica, u odnosu na statistiku, to je izvaredna statistika i svi nam priznaju, pogledajte Briselski semafor u pogledu stanja u

pravosuđu koliko traju predmeti, koliki su zaostaci u zemljama, razvijenim zemljama Evropske unije, pa ćete vidjeti da smo daleko ispred nekih zemalja Evropske unije. Znači, kako ćemo imati pravosuđe, ne zavisi samo od sudija, nego zavisi od zajednica u cjelini. Zavisi i od političara, zavisi i od medija, zavisi od civilnog sektora, zavisi od poslanika. Mi moramo da vjerujemo u sistem, da bi on bio pouzdan i kvalitetan, a ne samo da ga podrivamo ili da ga kompromitujemo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem. Izvolite kolega Labudoviću.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine ministre, ja ne vidim razlog što se vi ljutite što ja govorim kao političar, pa ja jesam političar. Imam pravo da govorim tako, ali gospodine Markoviću, nemate pravo da me citirate na način na koji to pokušavate da uradite i da izvrćete ono što sam ja htio da kažem. Nemam ja ništa protiv ni sudija ni sudstva u cjelini. Ja znam da tamo postoji ono što bi rekao predsjednik Parlamenta trule daske i trule jabuke koje štete čitav utisak, ali isto znam da tamo ima izuzetnih ljudi, ali ste vi krivi. Vas lično prozivam i vlast koju predstavljate što ste ih sveli na nivo na kojem danas jesu i što glavački bježe iz sudova i zbog statusa, i zbog plata i zbog svega. Vi ste krivi, nemojte tu adresu pripisivati meni i kao što pokušavate da ovaj problem sa rokovima adresirate na ovu stranu. Što se ne obratite Mišku Vukoviću i Tarzanu Miloševiću, oni su obezbijedili većinu za te odluke. Pa nijesmo mi odavde valjda odlučili o tome i gospodine Markoviću, ako je obaveza da usklađujemo naša zakonska rješenja sa pozitivnom evropskom praksom, što to ne radite ovog trenutka, nego se stalno izgovarate da će te to tek da učinite. Kad? Vi to nećete budite sigurni. To će raditi neko drugi, ali u svakom slučaju ne možete se odreći odgovornosti za stanje u kome se nalazi crnogorsko sudstvo, prevashodno vi. Jer, 23 godine ništa drugo ne radite bez ga uređujete na način kako vama odgovara i bacate sjenku na jednu od najčasnijih društvenih profesija koja je nekad imala i te kakav ugled u ovoj državi. Imala je i te kakve nosioce, ali na žalost vašom voljom i vašim odlukama su tu danas gdje jesu...

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem. Ne, idemo dalje, dakle, nije pomenut u negativnom kontekstu, ostalo je pri rokovima, idemo dalje. Kolega Luidž Škrelja ima riječ. Proceduralno, izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Dakle, u skladu sa Poslovnikom, pozivam vas da mi date da u nekoliko rečenica samo odbacim netačne navode koji su u negativnom kontekstu se vezali za moje ime.

Kolega Labudović je rekao, nemojte mene optuživati da ja vršim opstrukciju i kada su rokovi u pitanju i kada je konkretan napor u pitanju da bude bolje nego što je sada, obratite se Mišku Vukoviću i Tarzanu Miloševiću, oni su predložili, odnosno oni nijesu prihvatili ono što je trebalo prihvatiti u ovom Parlamentu. Potpredsjedniče, gospodine Labudoviću, ja ne znam, ja sam govorio o amneziji namjerno. Gospodin Vuković je potpisao predlog izmjena i dopuna Ustavnog zakona koji smo tražili u saglasnosti sa Vladom, kada smo pocijenili da rokovi dovoljno nijesu objektivni, da se rokovi produže da bi dobili svi zajedno na kvalitetnije, da cjelovitije sagledamo ovu materiju, odbijeni smo i povukli smo taj predlogu, povukli smo, jer su drugi koji su participirali u prihvatanju ustavnih amandmana tražili da rokovi budu kratki. Dakle, gospodin Vuković je odustao od prijedloga da se da i nama i njima, da tako kažem, da se daju, nemojte mi spočitavati da sam ja pedložio nešto što je svezalo ruke svima nama, a posebno, gospodine Labudoviću, vama koji ste se ubili kao političar, ubili se da usvojimo ustavne amandmane. Toliko ste me kritikovali da ste na kraju iz ljutnje glasali protiv njih i sada vršite strašan napor da ono protiv čega ste bili bude korektno, pa to je na nivou političkog cinizma, da bude korektno i korektnije razrađeno nego što je to uradila Vlada. Nemojte molim vas.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem, kolega Vukoviću.

Naravno, moraćete i vi dobiti riječ i to je bila svrha moje intervencije prema kolegi Vukoviću. Znamo svi, nije to tako bilo davno, šta se desilo, desilo se ovo o čemu vi pričate. Zbog toga sam mislio da je to činjenica na koju ne treba da se vraćemo i druga stvar to je bio komentar potpredsjednika Markovića i kolege Labudovića u koji ste vi ušli u njihovu međusobnu komunikaciju u vidu komentara i odgovora na komentar. Imajući u vidu da ste objasnili sad ono što ste željeli da objasnimo, naravno moram dati riječ i kolegi Labudoviću. Izvolite, kolega Labudović, minut.

EMILO LABUDOVIĆ:

Gospodine Vukoviću,

Ne interesuje mene ko je šta predložio i šta je povlačio svoje predloge. Parlamentarna većina je odgovorna za sve odluke ovoga doma i od toga ne možete pobjeći, a vi dominantno činite parlamentarnu većinu. To je prvo.

Drugo. Takođe ne stoji da je Demokratski front bio protiv ustavnih promjena, bio je protiv ovakvih i evo se pokazalo da smo bili u pravu.

Njihova nedorečenost, njihova nedoslednost nas ubjeđuje da smo bili u pravu, a naše je političko i svako drugo pravo da glasamo protiv onoga što nam se politički ne dopada. Ovo što ste uradili, ova šminka koju pokušavate da prodate i nama i međunarodnoj zajednici je bila protiv političkog stava Demokratskog fronta i on je bio naravno protiv toga, ali kad ste već usvojili ovo kako hoćete, naše je takođe pravo da pokušamo da ga učinimo boljim. I to valjda nam ne možete osporiti.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

U redu. Razjasnili smo se. Naravno da svi imamo političke stavove, svi politički subjekti koji participiraju ovdje u Parlamentu i ono što je za uvažavanje svih tih političkih stavova, važno jeste da i elementarne činjenice o kojima govorimo, govorili smo sad o amandmanima koje smo usvajali na prošloj sjednici, treba na vjeran način prenijeti. Zaista, kada je riječ o rokovima, to je bilo ovako kako je i saopšteno. Dakle, Demokratska partija socijalista jeste podnijela amandmane od kojih je odustala, nakon toga, nakon konsultacija sa ostalim kolegama u cilju da se obezbijedi, da tako kažem, prohodnost ustavnih amandmana. To je sva istina oko toga i to su činjenice koje vjerujem još držimo u pamćenju. Idemo dalje. Kolega Luid Škrelja sada ima riječ, nakon njega kolega Velizar Kaluđerović. Izvolite.

LUID ŠKRELJA:

Hvala gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvažene građanke i građani Crne Gore, uvaženi potpredsjedniče Vlade i pomoćnici ministra pravde,

Razlozi za donošenje izmjena i dopuna Zakona o sudskom savjetu i Zakona o sudovima zapravo je usklađivanje istih sa amandmanima od 1 - 16 na Ustav Crne Gore, koje je Skupština usvojila 31.jula 2013.godine. Kada je u pitanju usklađenost sa pravnim sistemom, ovi prijedlozi nijesu u suprotnosti sa ostalim zakonskim propisima i ne postoji ni jedan razlog koji bi osporio usklađenost ovih predloga zakona sa Ustavom i pravnim sistemom Crne Gore, i zbog toga očekujem punu podršku od svih prisutnih u ovome visokome domu.

Nezavisno i pouzdano pravosuđe je od strateške važnosti za ostvarenje interesa Crne Gore u daljem procesu demokratizacije i uključivanje u evropski i evroatlantske asocijacije, a posebno značajno na putu ka punopravnom članstvu u EU. Postizanje najvećeg mogućeg stepena o samostalnosti i nezavisnosti pravosuđa je cilj koji treba ostvriti, ovom, po meni reformom pravosudnog sistema Crne Gore.

Načelno se može reći da postojeći ustavni zakonodavni okvir predstavlja dobru pravnu osnovu za osposobljavanje zavisnosti i samostalnosti pravosuđa. Takva ocjena proizilazi iz mišljenja međunarodnih

relevantnih stručnjaka. Postupci izbora, napredovanja, imenovanja i razrješenja suda i državih tužilaca te izbor članova Sudskog savjeta i Tužilačkog savjeta, postavljeni su na način koji u dobroj mjeri isključuju mogućnost uticaja politike, odnosno zakonodavne i izvršne vlasti na pravosuđe. Predložena zakonska rješenja, po meni, pružaju solidne garancije za nezavisnost i samostalnost pravosuđa. Cilj ovih prijedloga, to jest izmjena i dopuna pomenutih zakona je dalje jačanje i zaštita nezavisnosti, samostalnosti nosilaca pravosudne funkcije, kroz dosljednu primjenu postojećeg zakonodavnog okvira, njegovo stalno preispitivanje i nadogradnju kako bi se obezbijedila zaštita pravosudnog sistema od mogućeg uticaja drugih grana vlasti.

Ostvarivanjem ovog cilja, teži se daljem unapređivanju zakonodavnog okvira, radi stvaranja preduslova koji će doprinijeti podizanju društvenog ugleda nosilaca pravosudne funkcije, kao jačanju povjerenja građana u pravosudni sistem u cjelini. Za pouzdanu funkciju pravosudnog sistema, značajno je osigurati usavršavanje nosilaca pravosudnih funkcija, tj. jačati njihovu etičnost, kompetentnost, obezbijediti zaštitu zloupotrebe funkcije, što predstavlja garant stabilnosti pravosuđa. Jer ne treba zaboraviti da stvarnu nezavisnost sudstva garantuje i sama ličnost sudije. Ukoliko sudija nije nezavistan kao ličnost, ako je podložan uticajima koji dolaze sa strane, a posebno druge grane vlasti, onda sudstvo neće biti nezavisno. Bez obzira na postojanje pravnih i stvarnih garancija za to. Svojevremeno je Sokrat savjetovao sudiju da sa dužnom pažnjom slušaju, mudro odgovaraju, trezveno razmišljaju i nepristrasno odlučuju.

Ovoj listi sudskih vrlina moglo bi se dodati i efikasnost. Sve ove vrline čine odgovornog i savjesnog sudiju. Odgovornost u širem smislu podrazumijeva izvršavanje sudijskih dužnosti na stručan, obazriv i primjereno brz način.

Poštovani građani, Crna Gora je usvajanjem ustavnih amandmana uspjela da postigne veliki politički konsenzus koji je ključan za reformu pravosuđa, a to su zahtjevi Evropske unije u procesu pridruživanja. Ovi usvojeni ustavni amandmani, konstituisani su da bi se smanjio politički uticaj na imenovanje visokih pravosudnih funkcionera, kroz transparentnu i na osnovu zasluga, pri čemu je i parlament uključen. Oni su odnos efikasnog pravosudnog sistema i usvajanjem ovih predloženih zakona na sličan način kako su usvojeni i amandmani na Ustav ka Evropi će poći još jedno snažnije povjerenje u crnogorsku zakonodavnu vlast i jedan snažan signal da je Crna Gora zrelo demokratsko društvo, spremna na sve izazove koje vrijeme zahtijeva.

I sasvim na kraju, možda naravoučenije za sve nas, mislim da znate da je čovjek stvorenje napravljeno na kraju nedjelje kada se Bog umorio. I zašto je uopšte cijelu ovu planetu zemlju stvorio u žurbi za samo šest dana? Da je utrošio malo više vremena svijet bi bio kako valja, pa ga sada

ne bi trebalo toliko prepravljati i poboljšati. Namjerno sam ovo rekao na samom kraju svojeg izlaganja, pokušavajući dati viđenje mnogih komentara na prekoračenje roka i dostavljanje ovih zakonskih rješenja Skupštini, kao i rokovi usklađivanja sa amandmanima na Ustav Crne Gore, koji su digli veliku prašinu u javnosti. Po meni bez razloga, jer je glavni cilj postignut. I mi sami i svako od nas kada na brzinu krene nešto napraviti u žurbi uvijek zaboravlja na nešto. Ne zbog toga što želi da zaboravi, nego jednostavno iz razloga što želi da što prije stigne do željenog cilja. Ali to sve onda mora nadoknaditi, bez obzira koliko te košta i sredstva i vremena i živaca. Mi ne kasnimo, mi grabimo i stižemo do određenog cilja.

Hvala na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, posebno zbog ovoga na kraju.

Kolega Velizar Kaluđerović ima riječ, nakon njega kolega Predrag Sekulić.

Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovna Skupštino, poštovani građani, gospodine ministre Markoviću, gospođu pomoćnice ministra Lakočević.

Ja ću raspavu na ovu temu započeti podsjećanjem da jeste probijen rok i to za devet dana u odnosu na definisani rok da se u roku od 45 dana usklade zakoni sa usvojenim amandmanima. Dakle, pri tome ću potpuno otvoreno i iskreno da priznam da rokovi koje smo definisali ustavnim zakonom jesu bili izuzetno zahtjevni i zbog činjenice što je to trebalo realizovati u vrijeme kada je Skupština u vanrednom zasijedanju, pa se i u tom roku gubi 15 dana u proceduralnom smislu, dakle, korektno je to reći. Ali, ovo je posao od najvećeg državnog značaja i interesa, i nije bilo razloga da se ne ispoštuje do kraja. Izuzetno je važno da se do kraja ispoštuje princip ustavnosti i zakonitosti.

Dakle, ključni razlozi zbog kojih se ovi zakoni o kojima raspravljamo usklađuju sa ustavnim amandmanima i ključna pitanja i novine u našem ustavnom pravnom sistemu su, da podsjetim, sljedeće: novo rješenje oko načina i izbora predsjednika Vrhovnog suda, dakle, sada ga bira Sudski savjet dvotrećinskom većinom na predlog opšte sjednice Vrhovnog suda, do sada je bilo rješenje da ga bira Skupština na zajednički predlog nosioca tri najznačajnije državne funkcije, predsjednika Skupštine, Vlade i države; nova stvar je da više predsjednik Vrhovnog suda neće po funkciji obavljati funkciju predsjednika Sudskog savjeta, što je takođe izuzetno značajno, već će se predsjednik Sudskog savjeta birati iz reda članova Sudskog savjeta koji nijesu nosioci sudijske funkcije.

Pri tome treba da znamo da će to biti neko od ona četiri člana Sudskog savjeta koje bira ovaj parlament, jer takođe onaj peti iz reda članova koji nisu nosioci sudske funkcije, ministar pravde ne može biti biran za predsjednika Sudskog savjeta. Ovim rješenjima se takođe značajno postiže da se izbjega koncentracija moći u liku predsjednika Vrhovnog suda, što takođe smatram značajnim Ustavnim rješenjem i takođe da će sva četiri člana Sudskog savjeta iz reda koji nijesu nosioci sudijske funkcije birati ovaj parlament zahtjevnom dvotrećinskom većinom u prvom krugu, ako se to eventualno ne postigne onda tropetinskom većinom. I na u okviru ova dva minuta i nešto duže koliko mi je ostalo za raspravu, da i ja podsjetim, dakle SNP, kao što smo se do zadnjeg momenta zajedničkom snagom borili da se rješenja u amandmanima koja se konačno usvojena, da budu kvalitetnija po našem sudu, dijelom smo posigli određena rješenja, dijelom, na žalost nijesmo. Mi se i sada borimo da se na tekst predloga ova četiri zakona i zbog toga smo podnijeli 22 amandmana i pozivamo predstavnike Vlade da sa punom pažnjom i dužnom pažnjom obrate pažnju na ova rješenja.

Sada na ovih šest amandmana, kolegunica Jonica je već govorila, a i da i ja podsjetim. Imajte na umu da je Sudski savjet prilikom donošenja odluke o izboru predsjednika Vrhovnog suda koju donosi dvotrećinskom većinom vezan za predlog opšte sjednice Vrhovnog suda. Ako je to tako onda i opšta sjednica Vrhovnog suda treba tu odluku da utvrdi dvotrećinskom većinom, i to tajnim glasanjem, jer je to demokratskije, ne treba međusobno oko toga da se ubjeđujemo. Vjerujem da neće biti takođe nikakav problem da se prihvati ovo naše rješenje iz amandmana da predsjednici sudova u istom roku koji su dužni da Sudskom savjetu i Ministarstvu pravde dostave svoj izvještaj o radu u tom istom roku ga objave i na internet stranici suda, čime se obezbjeđuje veća transparentnost u radu sudova.

Kada je u pitanju izmjena Zakona o Sudskom savjetu, dakle, mi se nalažemo da se briše ova norma da je za kandidata Sudskog savjeta iz reda sudija iz osnovnih sudova nužan dodatni uslov od pet godina sudijskog staža. To ne važi za ostale kandidate za članove Sudskog savjeta iz reda Višeg, Privrednog i Vrhovnog suda, Apelacionog suda, a oni mogu biti birani za sudije u tim sudovima i bez ovih pet godina sudijskog staža.

Dakle, zbog čega diskriminacija samo prema sudijama osnovnih sudova, kojih je brojčano, ako se ne varam, najviše. Takođe molimo, precizirajmo normu, prihvatite naš amandman da se prihvati da iz jednog suda ne može biti birano više od jednog člana Sudskog savjeta, jer inače ima malo prostora, imamo četiri mjesta za nosioce sudske funkcije da se izabere iz sedam sudova, Vrhovnog, dva Viša, dva Privredna, Apelacionog, Upravnog, dakle, inače bi to trebalo, i dobro je da se precizira. I još jedna stvar koju nije ni Ustav, priznajemo, ni amandmani, ali ni predlog zakona

definisao, mi predlažemo da se utvrdi obaveza Sudskom savjetu da najkasnije u roku od sedam dana od konstituisanja u novom sazivu raspiše javni poziv za izbor predsjednika Vrhovnog suda, jer je takođe zahtjevan rok da u roku od 30 dana od konstituisanja novog Sudskog savjeta se izabere predsjednik Vrhovnog suda.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Predrag Sekulić ima riječ. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi potpredsjedniče Vlade, uvažene kolege,

Dozvolite da na samom početku podsjetim da smo ustavne promjene, odnosno amandmane od 1 do 16 usvojili prije nepuna dva mjeseca u ovoj Skupštini. Ovo, prije svega, zbog činjenice da damo na značaju poslu koje je uradilo Ministarstvo pravde, zato što danas raspravljamo o setu zakona koji u konačnom su napravljeni zbog usklađivanja sa tim ustavnim promjenama.

Takođe, mislim da je korektno prema Vladi i Ministarstvu pravde da naglasim i činjenicu da smo mi, vezano za ustavne promjene u ovoj Skupštini, dvije radne grupe radili skoro dvije godine.

Naravno, ostaje otvoreno pitanje, ili da smo poslušali naše kolege iz Ministarstva pravde, odnosno da su ti rokovi za usklađivanje zakona bili nešto duži, da li bismo imali kvalitetnije zakone? Možda bismo u dijelu tehničko pravne prirode imali nešto kvalitetnije, moguće da bismo u onom dijelu u kojem bi šira javna rasprava na neki način ipak dala još više na značaju ovim zakonima, sa jedne strane isto tako upoznala građane sa svim onim dobrim rješenjima koje su donijele i ustavne promjene i koje donose ovi zakoni, ali čini mi se da je u ovom kratkom roku zaista napravljen obiman posao. U konačnom, moramo reći i to da je Ministarstvo pravde, kada govorimo o ovim zakonima, bilo omeđeno sa onim što su bile ustavne promjene. Tako da u tom dijelu kada čujemo kritike koje su, moramo da kažemo i to, vrlo rijetke od strane poslanika, moramo da kažemo da smo jednim velikim dijelom mi sami zaslužni, koji smo radili na tim ustavnim promjenama u koliko neka pravna rješenja nijesu dobra.

Naravno, rekao bih i to da smo danas imali više prilike da čujemo neke opšte stvari koje se tiču samo pravosuđa, nego što je to bilo priča o konkretnim rješenjima. Cijenim da je to dio naše političke kulture u Parlamentu, sa jedne strane, a sa druge strane rekao bih da vrlo vješto, kada govorimo o pravosuđu, izbjegavamo onaj dio koji se odnosi na zahtjevnost ovog posla.

Dozvolite, drage kolege, samo da podsjetim, da bi neko radio u pravosuđu, prije svega, mora postojati određena doza stručnosti, i to, rekao bih, vrlo visoke stručnosti koja najčešće nije potrebna za neke druge poslove uključujući, da budem ne neki način kritičan prema onome što je zakonodavna vlast koja nije tako neophodna u ovom Parlamentu i u ovom domu. Sa druge strane, takođe, svi očekujemo od pravosuđa da bude nezavisno, da bude potpuno izdvojeno ili profesionalnije od onoga što je ukupna doza naše profesionalnosti u crnogorskom društvu. Naravno, rekao bih zbog značaja posla u pravosuđu sa pravom svi mi to očekujemo.

Da li će naše pravosuđe biti, nakon usvojenih izmjena i nakon što ovaj zakon bude zaživio, da li će biti profesionalnije i da li će biti bolje? Moram da budem iskren da imam tu nešto drugačije mišljenje od mojih kolega iz opozicije, prije svega, zato što smatram da je dobar sudija - dobar sudija, bez obzira na koji način se vrši njegov izbor, ali sa druge strane cijenimo i činjenicu da današnji dometi, odnosno ono što današnje demokratsko društvo, prije svega, zahtijeva jeste činjenica da bude manji upliv politike kada je u pitanju izbor pravosudne vlasti.

Rekao bih da mi u Crnoj Gori, s obzirom da smo zaista malo društvo i s obzirom na sve ono što je zahtjevnost pravosudne funkcije, moramo da budemo svjesni da nemamo baš veliki izbor kadrova da bismo mogli sada da govorimo o tome da ćemo na ovaj način ili ovim izborom učiniti nešto što će naše pravosuđe učiniti nešto drugačijim, u odnosu na ovo što imamo danas. Rekao bih da sve ono što smo imali prilike da čujemo kroz godišnje izvještaje koje smo razmatrali u ovom parlamentu daje mi za pravo i da kažem da je crnogorsko pravosuđe kao dio našeg crnogorskog društva ipak nešto profesionalnije nego mnoge druge oblasti u Crnoj Gori. Dozvolite da napomenem samo i to, kada se ide na sud uvijek jedna od dvije stranke koje je ljuta, zato što smatra da je povrijeđeno njegovo pravo ili da sudija nije presudio na pravi način.

U svakom slučaju cijenim i činjenicu da pravosuđe kao poseban organ vlasti ima i tu vrstu dvostepenosti, odnosno trostepenosti ako imamo i Apelacioni sud u vidu, ali kažem, još jedan put, broj predmeta sudija sa jedne strane, sa druge strane kvalitet tih presuda. Znači, kada govorimo o onome koliko presuda biva vraćeno, daje mi za pravo da kažem još jedanput, ove izmjene idu ka većoj profesionalizaciji, odnosno izbjegavaju da politika bude dio našeg pravosudnog sistema, ali sa druge strane moramo da kažemo i to da u ovom trenutku imamo dobro pravosuđe i moramo da kažemo to da ako ove izmjene budu pomogle u tom dijelu to će dobro doći u nekom narednom periodu. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Hvala Vama, kolega Sekuliću.

Jedno obavještenje, poštovane kolege, upravo je isteklo vrijeme koje smo odredili na Kolegijumu za raspravu po ovoj tački dnevnog reda. Ja ću produžiti raspravu u trajanju od nekih 20-ak minuta, pošto imamo još prijavljenih kolega i kolegistica koji su zainteresovani za raspravu povodom ove teme. Dvoje je iz parlamentarne većine, dvoje iz parlamentarne manjine, tako da imamo i tu ravnotežu.

U tom smislu, sada ima riječ kolega Dritan Abazović, nakon njega kolega Andrija Popović. Izvolite.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Predsjedniče Vlade, uvažene kolege poslanici, dame i gospodo građani Crne Gore,

Pričamo o jako bitnim zakonima, u tome nema nikakve dileme, nema ništa sporno. Mi smo podržali ustavne promjene i dali doprinos da Crna Gora ne ostane u rovu, nego da zaista nastavi svojom dinamikom evropskih integracija, jer je to po nama nešto što je najbitnije u ovom momentu i nešto što nas zaista vodi u temeljne reforme društva. Međutim, moram da podsjetim da je DPS i vladajuća većina zajedno sa svojim partnerima tada izabrala vin-vin strategiju ne podržavajući ustavne amandmane koje je podnijela Pozitivna Crna Gora. Zašto vin-vin strategija? Zato što se vama definitivno ne žuri u Evropsku uniju i da nije uopšte došlo do ustavnih promjena vi bi opet bili zadovoljni. Ovo mi sve liči na kupovinu vremena. Međutim, mi smo tada promislili da je možda i bolje da žrtvujemo i svoje amandmane u cilju evropskog puta, a da omogućimo da zemlja zaista ne izgubi dinamiku i ako je to vjerovatno bila želja nekih pojedinaca.

Što se tiče rokova, pošto se stalno pominje Parlament. Parlament je, gospodine Markoviću, dao veliki doprinos ustavnim promjenama i dao je doprinos i u borbi protiv korupcije. Pričamo o ovome što se tiče opozicionog dijela. Rok mu je postavljanja 45 dana. Zna li koliko je tražila Demokratska partija socijalista i Vlada? Godinu dana. To je osam puta više, vi nijeste tražili ni 90 dana, ni 180 dana, nego 365 dana da bi donijeli ovakve zakone, odnosno da bi mogli da nastavimo dalje sa ovom reformom koja se tiče pravosuđa.

Što se tiče zakona, oni su i do sad bili dobri, ali je njihova primjena bila loša. Zaista, ne mogu da vas shvatim. Vi kao da nikada nijeste bili u vlasti. Vi ste, gospodine Markoviću, bili ministar pravde i u prethodnom sazivu, Vi ste bili ministar i u prethodnoj Vladi, Vi ste bili direktor AMB-a kada su kriminalci nesmetano šetali našim ulicama. Jesu, odgovorno tvrdim da jesu, ili ljudi sa potjernica. Znači, ni tada nije bilo volje da se borite protiv korupcije i organizovanog kriminala. Kažete da postoje časne sudije, odgovorno tvrdim da postoje. Vi ne dozvoljavate da oni časni dođu do izražaja, vladajuća većina i Vlada Crne Gore i vi kao ministar. Vi imate taj

problem, stalno se pozivate na statistiku. Ovdje u ovom domu gdje vi imate većinu je pao izvještaj Sudskog savjeta. Ovdje u ovom domu gdje vaša partija ima većinu. Iz političkih razloga, ovo je političko tijelo, ne znam o čemu mi ovdje pričamo. Mi pokušavamo, ne da ubijedimo vlast, vas je nemoguće ubijediti, vi iz vladajuće većine imate izliv vlasti u mozak i vas je nemoguće ubijediti, ali sa druge strane mi pokušavamo da ubijedimo građane Crne Gore da vi zaista ne radite dobro svoj posao. Koliko ćemo biti uspješni u tome vidjećemo, a zavisice i od primjene ovih zakona.

Primjenom ovih zakona sigurno će ovo što ja pričam doći do izražaja, a ono što vi pričate biti shvaćeno kao nešto što nije tačno i što ne odgovara istini. Nema ovdje naslijeđenih problema, vi ste naslijeđeni problem Crne Gore. Vladajuća garnitura onemogućava da mi imao dinamičan razvojni put u ekonomskom, i u političkom i u pravnom smislu. Ko je trpao ljude u sudove? Čiji ljudi su tamo zapošljavani? Zašto govorimo o tome da nema uticaja? Kako nema? Ima velikog uticaja, ima svakakvih veza ne samo kumskih, ima svakakvih veza, im korupcije. Od koga očekujete to da istražite, od mene? Nemojte molim vas, tražite to od tužilaštva. Koji je to visoki predmet, koji je to predmet ovdje riješen, a da je on značajniji? Koliko imamo ukinutih presuda na svim istancama sudova? Pogledajte malo tu statistiku pa ćete doći do nekih drugih zaključaka.

Što se tiče konkretno poverenja u pravosuđe, ono je jako nisko u Crnoj Gori. Ne znam ima li neka institucija gdje je manje povjerenja nego u sudstvo. To znači da je malo povjerenja u pravdu, to znači da je malo povjerenja u pravdu. Ne znači, to da se radi o nekoj instituciji bilo kakvoj, ono je temelj pravde svake države. Vi kažete da je Evropska komisija zadovoljna rezultatima. Nije tačno jer ja i vi nemamo iste informacije. Glavni problem jeste nezavisnost pravosuđa i vladavina prava i vi to znate, ja to znam i to zna svako. I to je ono na šta će najviše da insistiraju već su to naveli u svim svojim dosadašnjim progresi .... koji se tiču Crne Gore.

Kakve vi to imate optimističke najave. Ovaj Parlament radi svoj posao gospodine Markoviću, ovaj Parlament donosi zakone, ali je potpuno uzaludno donositi zakone ako se oni ne primjenjuju, potpuno je to uzaludno. To je ona kupovina vremena iz početka moje priče. Imate amandmane Pozitivne Crne Gore, imate amandmane koje je spremila gospođa Jasavić sa ostalim kolegama. Počitat ćete ih. Ja se nadam da ćete ih usvojiti. Svakome je cilj da imamo bolje zakone, svakome je cilj da imamo više nezavisnosti u pravosuđu i svakome je cilj da imamo više pravde, ali ona ne može da dođe sama od sebe, ona ne može da dođe sama od sebe i osim toga što pokušavate za svako bitno pitanje da prebacite lopticu na Parlament i kada su u pitanju da ne pominjem imenima, ali neki bitni ekonomski problemi koji javljaju Crnom Gorom da se sve prebaci na parlament, ja onda ako mislite da je zaista krivac Parlament, tražite od

kluba partije kojoj pripadate da oni podnesu inicijativu da se zaista ukine povjerenje ovoj Vladi.

Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Andrija Popović ima riječ, nakon njega kolega Neven Gošović. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ:

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore i crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Ja ću objediniti raspravu o sve četiri tačke dnevnog reda, kratko. Tradicionalna društva u koja spada i crnogorsko budući da su nesigurna u vlastite institucije, nesigurna u garanciju prava koja proizilaze iz funkcionisanja tih institucija i nemaju standardizovane i depersonalizovane procedure teže nekoj vrsti jednakosti i sigurnosti koje iz nje proizilaze. Modernija društva su sigurnija u svoje institucije, imaju povjerenja u činjenicu da će sudovi raditi svoje poslove, da će izvršna i zakonodavna vlast raditi svoj posao, da će škole i fakulteti raditi svoje poslove, da će bolnice raditi svoje poslove i imaju mogućnost i luksuz u poređenju sa tradicionalnim društvima, kako je crnogorsko, da teže slobodi, imaju prostor težiti individualnoj slobodi u okviru institucionalne sigurnosti koje moderne države pružaju svojim građanima i građankama. Država naravno ne može ulaziti u privatnu sferu pojedinca kao što ne može biti niti privrednik, no država mora u nekim jasno definisanim područjima osigurati svim ljudima jednake šanse, jednake uslove, jednaku startnu poziciju. To nijesu sva područja ljudske interakcije, već samo ona koja čine ključnu razliku između pravedne i nepravedne države, a onda i pravednog i nepravednog društva i jedno od tih ključnih područja je svakako pravosuđe. Liberalna partija će se naročito zalagati da Crna Gora na području pravosuđa krene prema pravednom društvu. Iako nije uvijek neposredno povezano s pravdom funkcionisanje pravosuđa je pretpostavka pravednog društva tj. temelj pravednog društva. Bez funkcionalnog pravosuđa nema ni ambicije postizanja pravednog društva. Bez toga nema ni borbe s cinizmom koji se uvlači u društvo koje kaže i onako ni formalno nijesmo svi pred zakonom jednaki iako tako u zakonu piše. Pretpostavka borbe protiv tog cinizma koji ruši svaku mogućnost pravednog društva je postići barem taj uvodni korak, a to je da svi pred zakonom jesmo jednaki i da je pravda slijepa za lične razlike među ljudima, ali brza i dostižna. Izmjene i dopune seta zakona iz oblasti pravosuđa, zakona o sudovima, o Sudskom savjetu, o Ustavnom sudu Crne Gore i Državnom tužilaštvu su svakako korak naprijed u odnosu na postojeće zakone i Liberalna partija će ih podržati uz pojedine

amandmane na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu i Sudskom savjetu. Jasno je da se na poboljšanju seta ovih zakona mora stalno raditi, vrijeme ih brzo pregazi, a trebalo bi prihvatiti veoma argumentovane amandmane koje su pripremili Mans i Akcija za ljudska prava koji se veoma ozbiljno bave ovom problematikom.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Gošović sada ima riječ, nakon njega posljednji učesnik u raspravi povodom ove tačke dnevnog reda, kolegistica Zorica Kovačević.

Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče, kolegistica i kolege, predstavnici Vlade, poštovani građani,

Ponoviću nešto što smo kao poslanici SNP-a toliko puta rekli u ovom Parlamentu u posljednje dvije godine. Da su promjene Ustava koje je krajem mjeseca jula o.g. usvojio ovaj Parlament u oblasti pravosuđa predstavljali nužnost, kako bi se omogućio razvoj nezavisnog pravosuđa, kao garanta demokratije i vladavine prava. Polazeći od toga, SNP je od početka samog rada na promjeni Ustava nacrtala tih amandmana, javne rasprave, predlog amandmana dao maksimalan doprinos da se ustavni amandmani kao takvi usvoje. Bez obzira na činjenicu da dio naših amandmana kao takav nije usvojen.

Podsjetiću, riječ je o amandmanima koji se odnose na način izbora predsjednika Vrhovnog suda, na ono određenje da u Sudskom savjetu odlučujući glas ima predsjednik Sudskog savjeta koji je iz reda članova Sudskog savjeta koji nijesu sudije, čime se sudije dovode u neravnotežan položaj prilikom odlučivanja u Sudskom savjetu do onih amandmana koji se trebali da obezbijede ustavnu garanciju nezavisnosti tužilaštva, broja sudija u Ustavnom sudu i tome slično. Ali, osnovni cilj je bio nešto drugo, a suština jeste da je svrha nezavisnosti pravosuđa da se svakom licu garantuje osobno pravo, da se o njegovom predmetu odlučuje na pravičnom suđenju isključivo na zakonskom osnovu i bez ikakvog neprimjerenog uticaja. Da nezavisnost sudija se obezbjeđuje nezavisnošću pravosuđa u cjelini, da sudije treba da uživaju nesmetanu slobodnu, da o predmetima odlučuju nepristrasno i u skladu sa zakonom i njihovim tumačenjem činjenica, da nezavisnost sudija nije povlastica niti privilegija koja se jemči u interesu samih sudija, već prije svega u interesu vladavine prava i lica koja traže i očekuju nepristrasnost pravosuđa. Nezavisnost sudija treba posmatrati kao garanciju slobode, poštovanja ljudskih prava i nepristrasnu primjenu prava. Nepristrasnost i nezavisnost sudija su od suštinskog značaja i za

ravnopravnost stranaka pred sudovima. Ne samo država već i svaki sudija pojedinačno su odgovorni za unapređenje i zaštitu sudske nezavisnosti. Daleko smo od pomisli da same ustavne promjene u ovoj oblasti će dovesti do nezavisnosti pravosuđa. Jednostavno to je proces. U tom procesu kao društvo treba, prije svega, da stvorimo uslove da oni najstručniji kadrovi imaju tu motivaciju da obavljaju funkcije u sudstvu, da se stvara taj ambijent u društvu i stvaraju materijalne pretpostavke za nezavisnost sudstva kao bitna pretpostavka ukupne nezavisnosti. Problema u sudstvu svakako ima ali se ne moraju rješavati kroz odgovornost, odgovornost za stručan i efikasan rad, odgovornost koja će se pratiti kroz utvrđene procedure i gdje će napredovanje sudija isključivo zavisiti od uspjeha u njegovom radu. Znamo da kratkoća vremena nije dozvolila da se mnoga pitanja uredi u ovom zakonu koja treba to da obezbijede u narednom periodu, ali će biti prilike za to. SNP će tome dati takođe maksimalan doprinos. U odnosu na predloge zakona koje danas razmatramo suština je da obezbijede implementaciju ustavnih amandmana u oblasti pravosuđa koji prije svega podrazumijevaju jednu potpunu javnost i transparentnost, konkurentnost, eliminaciju bilo kakvog političkog uticaja u postupku izabira tih kadrova i na kraju jednu efikasnost u poštovanju rokova zacrtanih ustavnim zakonom za sprovođenje Ustava. Podnesenim amandmanima bismo dali svoj doprinos poboljšanju tih rješenja.

Ja sad neću govoriti, biće prilike kada budemo govorili o tim amandmanima, u zakonu o pojedinostima, ali želim kratko da kažem oko jednog rješenja, već je bilo ovdje riječi, kada je u pitanju izbor sudija, članova Sudskog savjeta iz reda sudija i predloženog rješenja, da kada je u pitanju izbor članova Sudskog savjeta iz reda sudija osnovnog suda, da je neophodno iskustvo od pet godina u sudijskoj struci.

Kolege su već rekle da smo mi podnijeli amandman da se ta odredba briše iz jednog, prije svega, suštinskog razloga da ne pravimo bilo kakvu nejednakost u odnosu na izbor drugih članova Sudskog savjeta iz reda drugih sudija, drugih sudova, a sa druge strane da jednostavno stvorimo onaj neophodan uslov da su prije svega sudije, konferencija sudija, njih 260, najpozvanije da ocijene, ne sumnjam da će oni donijeti pravilnu odluku, ko treba da bude član Sudskog savjeta. I ne treba kod bilo kog suda ograničavati to bilo kojim sudijskim iskustvom, znaće najbolje sudije ko su od njihovih kolega ti koji zaslužuju to povjerenje da budu članovi Sudskog savjeta. Blizu 40% sudija osnovnih sudova imaju manji sudijski staž od pet godina. Znači, bili bi potpuno isključeni iz tog postupka.

Želim da kažem da u posljednjih nekoliko godina oko 70 sudija je primljeno, da tako kažem, da obavljaju sudijsku funkciju po prvi put čime se i značajno podmladjuje sudijski kadar i stvara ona kadrovska osnova za jedan kvalitetniji rad u sudovima.

Želim, takodje da kažem da potvrdim ovo o čemu sam govorio da apsolutno ne sumnjam da će Konferencija sudija izabrati najbolje kandidate, a kao član Sudskog savjeta imao sam prilike da se uvjerim da su oni članovi Sudskog savjeta koje je izabrala Konferencija sudova bili članovi Sudskog savjeta sa punim kredibilitetom, izuzetno stručne sudije sa ogromnim uspjehom u njihovom radu i samim tim na najbolji način su mogli da prezentiju sudije u sudskom savjetu i štite njihove interese u tom poslu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Koleginica Kovačević ima riječ, poslije njene diskusije zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Izvolite.

ZORICA KOVAČEVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, kolege poslanici, poštovani građani, poštovani potpredsjedniče Vlade, gospođo Lakočević,

Izveštaj o napretku Crne Gore za 2012. godinu prepoznao je aktivnosti Crne Gore na sprovođenju zakonodavstva između ostalog i u Sudskom savjetu i ukazao da budući rad treba usmjeriti na uspostavljanju sistema zapošljavanja sudija jedinstvenog za cijelu zemlju koji bi bio zasnovan na transparentnim i objektivnim kriterijumima.

Kriterijumu za imenovanje sudija nedostajala je jasnoća i objektivnost zbog nepostojanja periodične profesionalne ocjene sposobnosti. To smo i uradili završavajući rad na izmjenama Ustava, usvajanjem predloga amandmana od 1 do 16 na Ustav Crne Gore i Predloga Ustavnog zakona za sprovođenje amandmana od 1 do 16 na Ustav Crne Gore, na 12. sjednici prvog redovnog proljećnjeg zasijedanja 31. jula 2013. godine. Upravo je glavni razlog za donošenje zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu, njegovo usaglašavanje sa amandmanima od 1 do 16 na Ustav Crne Gore.

Za dalji napredak u procesu evropskih integracija posebno značajna preporuka je jačanje vladavine prava. To se naročito odnosi na one odredbe u kojima je prepoznat najveći uticaj na nezavisnost pravosuđa, izbor predsjednika Vrhovnog suda, sastav Sudskog savjeta, izbor Tužilačkog savjeta, državnih tužilaca od strane Skupštine.

Najznačajnije izmjene koje sadrži Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu odnosi se na izbor članova Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika, definisanjem novog načina izbora koji podrazumijeva da Skupština raspisuje poziv za člana u "Službenom listu Crne Gore" i jednom od štampanih medija sa rokom od osam dana za prijavljivanje od dana objavljivanja.

Za člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika može biti birano lice koje ima najmanje 10 godina radnog iskustva na pravnim poslovima i uživa lični i profesionalni ugled. Predlog za izbor ovog člana podnosi nadležno radno tijelo Skupštine u roku od osam dana od dana isteka roka za prijavljivanje kandidata. Predlog sadrži onoliko kandidata koliko se bira članova Sudskog savjeta. Član Sudskog savjeta iz reda sudija osnovnih sudova mora imati najmanje pet godina radnog iskustva kao sudija.

Za zamjenika predsjednika Sudskog savjeta bira se član iz reda uglednih pravnika za razliku od trenutnog rješenja koje za ovu funkciju podrazumijeva člana iz reda sudija. Istakla bih, takodje, da se ovim prijedlogom u skladu sa amandmanima 7 mijenja način izbora predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore tako što Sudski savjet oglašava slobodno radno mjesto predsjednika Vrhovnog suda u "Službenom listu Crne Gore" i u jednom od štampanih medija. Listu prijavljenih kandidata koji ispunjavaju zakonom propisane uslove za predsjednika Vrhovnog suda Sudski savjet dostavlja opštoj sjednici Vrhovnog suda koja prijavljene kandidate može pozvati na razgovor. Opšta sjednica Vrhovnog suda podnosi Sudskom savjetu obrazloženi predlog kandidata za izbor predsjednika Vrhovnog suda u roku od osam dana od dana dostavljanja liste prijavljenih kandidata.

Bitna novina koju donosi ovaj prijedlog zakona jeste uzimanje u obzir srazmjere zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica kao i rodno balansiranoj zastupljenosti prilikom donošenja odluke o izboru sudija i predsjednika sudova. Takodje je značajno napomenuti da bi se novim rješenjem odredaba mogućnosti ponovnog izbora pored sudija odnosila i na ugledne pravnike.

Nova rješenja u zakonu o Sudskom savjetu koja predlažu ove izmjene doprinijeće većem stepenu nezavisnosti pravosuđa i istovremeno ispuniti standarde koje Evropska unija zahtijeva od Crne Gore u ovoj oblasti. S toga smatram da je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu istovremeno neophodan i koristan za proces integracija Crne Gore te obezbjeđenje većeg nivoa vladavine prava.

Na kraju želim da istaknem da je izradom predloga za izmjene i dopune zakona u oblasti pravosuđa Vlada potvrdila maksimalnu odgovornost i posvećenost ustavnim amandmanima i ispunjavaju obaveza u pregovaračkom procesu za članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovane kolege, na ovaj način smo razvršili raspravu povodom ove tačke dnevnog reda.

Pitam potpredsjednika Markovića želi li da iskoristi pravo na završnu riječ, ili će nakon rasprave u pojedinostima. Sada želi. Izvolite, imate riječ.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Sasvim kratko, gospodine potpredsjedniče.

Želim da, barem za sebe izvučem jedan zaključak da je Vlada ponudila Parlamentu dobre izmjene predloga zakona i da smo na taj način odgovorili onim zahtjevima koji proizilaze iz ustavnih amandmana. Taj zaključak izvlačim iz onoga što sam čuo kao nove predloge, odnosno osporavanja postojećih predloga i, naravno, ocjena nekoliko poslanika iz različitih poslaničkih klubova koji su saopštili da ovi predlozi zakona odražavaju duh, duh amandmana.

Sledeće što bih takođe komentarisao jeste da Vlada i Ministarstvo je do sada, a posebno sa ovim predlozima, iskazalo jasan politički interes da želi opstrukciju a ne reformu, da želi zadržavanje postojećeg stanja a ne promjena. Samo bih podsjetio Parlament i crnogorsku javnost da je ovo ministarstvo, na čijem sam ja čelu, pošto me je gospodin Abazović direktno prozvao, a i Vlada u cjelini, pokrenula ustavne reforme na samom početku Izvještaja o napretku u kojem je, u jednom dijelu, stajalo da način izbora predsjednika Vrhovnog suda i sastav, odnosno izbor i sastav Sudskog savjeta ukazuju na mogući politički uticaj. To je bila samo jedna rečenica, ali dovoljna za ovo ministarstvo da pokrene postupak ustavnih promjena da bi i tu nejasnoću važećeg Ustava otklonili i stvorili pretpostavke za reforme i napredak u ovoj oblasti.

Podsjetiću Vas, gospodine Abazoviću, da smo nakon tog izvještaja dobili sedam ključnih preporuka Evropske komisije. Mlad ste čovjek pa ne bi trebalo da Vam bude karakteristična amneza pošto ste to uputili meni i Vladi. U tih sedam preporuka ne stoji obaveza ustavnih promjena, nego usklađivanja podustavnih zakona u oblasti pravosuđa. Ali, mi smo baš pokrenuli ustavne promjene. Sada Vam kažem, da tada to nijesmo uradili, znate li kada bi došlo pitanje ustavnih promjena na dnevni red kroz ove akcione planove koje smo utvrdili u julu, pa bi nam sva ova priča o ovim zakonima vjerovatno došla na dnevni red za dvije - tri godine, što znači da smo mi gledali u budućnost, da smo bili svjesni naših slabosti u ovoj oblasti i povlačili poteze. Zašto nijesmo imali usvojene ustavne amandmane u prvoj godini od kada je ta inicijativa pokrenuta, to nije pitanje niti za mene, niti za Vladu jer je taj proces trajao u Parlamentu. Znam da nije lak, to vrijeme ne kritikujem, ali nemojte nas optuživati za opstrukciju.

Sledeće, takođe, iz dijela opozicionih klupa proistekla je ocjena da i ovim rješenjima, nejasnoće tih rješenja, u rokovima koje smo predvidjeli želimo da dezavuišemo sam proces. Svi su rokovi iz Ustavnog zakona. Nijedan rok nije promijenjen. Ovdje je samo bilo, na primjer, ne znam da li je gospodin Kaluđerović rekao da trebamo obavezati Sudski savjet da raspiše oglas za izbor predsjednika Vrhovnog suda u roku od sedam dana. Čak mislim, ako ćemo da idemo u tom pravcu da to propišemo zakonom, ne treba da kažemo sedam dana nego tri dana. Imamo opšti rok iz

Ustavnog zakona koji je rekao da se čitava procedura mora završiti u roku od 30 dana. Znači, ako mislite da to treba da pojačamo sa nekim drugim rokom od sedam dana, podržavam vas da idemo i kraći rok od tri dana, ali to nije pitanje suštine. Određen je rok od 30 dana i mi sa njim ne polemishemo kao Vlada i kao Ministarstvo, znači ne vršimo opstrukciju. Gdje može biti problem, upozoravam sve vas ovdje, da ove rokove iz Ustavnog zakona koji se tiču izbora i Sudskog i Tužilačkog savjeta, odnosno predstavnika Tužilačkog savjeta koje bira parlament, vrhovnog državnog tužioca bude u ovom parlamentu obavljen u rokovima koje proizilaze iz Ustavnog zakona. Upozoravam vas na to, odnosno ne upozoravam nego podsjećam. To neće biti opstrukcija Vlade. To neće biti opstrukcija Ministarstva. Ako se ovi rokovi ne ispoštuju, opstrukcija je u parlamentu. Gospodine Abazoviću, nemojte da prebacujete loptu u tuđe dvorište. Znam da ste vi mlad političar sa velikom ambicijom, ali morate se konsultovati sa činjenicama kada iznosite ocjene.

Gospodine potpredsjedniče, čitav set primjedbi se sastoji u tome da li smo pogodili sa nekim uslovima vezano za sastav, odnosno za kandidate za Sudski savjet u ovom slučaju, kasnije će biti o Tužilačkom savjetu, da li je to pet godina, da li je to deset godina iz reda sudija, deset godina iz reda laika. To je rješenje za koje smo se mi opredijelili jer mislimo da Sudski savjet mora imati autoritet, mora imati svaku vrstu profesionalnog digniteta. Mi mislimo da je iskustvo veoma važno. Ne kažemo da smo sa tim opredjeljenjima u pravu. Ovdje je bilo slučajeva, kao što gospodin Gošović kaže, da to treba da brišemo, ali većina poslaničkih klubova ne misli tako nego da treba te kriterijume da pojačavamo. Takav predlog je došao iz Poslaničkog kluba Pozitivne. Mislim da je taj predlog došao od gospodina Kneževića, čak da kandidati za Sudski savjet iz redova sudija moraju imati 15 godina iskustva, a iz reda laika deset godina, mislim da ste tako rekli. Tako da je to pitanje opredjeljenja. Da smo imali vremena da konsultujemo profesionalnu, laičku, pa i političku javnost o javnoj raspravi koja je bila neophodna, ne bi danas imali dilemu, ali da ne otvaram to pitanje. O ovome ćemo se dogovoriti, razumio sam, kroz rad odbora po predloženim amandmanima. Ovo nije pitanje na koje ćemo mi tvrdo da stojimo. Ako mislite da ovi rokovi treba da budu kraći, mi ćemo te rokove prihvatiti. Ako mislite da treba da budu jači, mi ćemo ih prihvatiti, ali ćemo jasno saopštiti stav zašto mislimo da su ovi rokovi koje smo dali u zakonima najbolji.

Sljedeća ključna primjedba je da li kandidata za predsjednika Vrhovnog suda treba birati dvotrećinskom većinom, odnosno tajnim glasanjem. Mislim da nema razloga da ne prihvatimo da sjednica Vrhovnog suda to radi tajnim glasanjem, ali zašto bi to radila dvotrećinskom većinom. Zašto se iživljavamo na kandidatima za predsjednika Vrhovnog suda, zašto da ih opterećujemo, to smo već uradili. Izvinjavam se, u procedurama. Gospodine Bulatoviću, oprostite. Ako smo Ustavom definisali obavezu da

članove Sudskog savjeta iz reda sudija biramo dvotrećinskom većinom, odnosno tročetinskom, ... model, to je jasno dobar kriterijum da će taj Sudski savjet biti odgovoran u načinu izbora predsjednika Vrhovnog suda. Ako smo Sudski savjet doveli u situaciju da imamo pet iz reda laika, pet iz reda sudija, u kojem je predsjednik Sudskog savjeta iz reda laika sa zlatnim glasom, što znači da sudije ne mogu uticati na to ko će biti predsjednik Vrhovnog suda, sudije suštinski ne mogu uticati ko će biti predsjednik Vrhovnog suda, ne mogu dominantno uticati. Šta će nam sada taj dodatni kriterijum? Zašto da opterećujemo procedure, zašto toliko nepovjerenje? Zašto veće povjerenje u konferenciju sudija, a manje povjerenje u sjednicu Vrhovnog suda, kada ti ljudi izriču kazne i do 40 godina zatvora itd? To je pitanje argumentacije, ali vjerujte mi se nećemo kao predlagači oko tih stvari do besvijesti iscrpljivati. Spremni smo za kompromise, ima i dobrih predloga i iz Kluba SNP-a, takođe iz Pozitivne, a čuli smo i u drugim diskusijama, tako da ćemo o tome razgovorati ozbiljno na odborima. Ako treba, možemo i prije odbora obaviti dodatne konsultacije sa predstavnicima poslaničkih klubova, da dođemo do najboljeg modela i da u plenumu, onda, do zakona dođemo na najlakši mogući način. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniku Vlade. Čuli smo završnu riječ. Zaključujem pretres u načelu povodom ove tačke dnevnog reda.

Prelazimo na sljedeću **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu**. Rekao sam već da je na kolegijumu postignut dogovor da pretres o ovom predlogu zakona traje najviše sat vremena. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Duško Marković, potpredsjednik Vlade i ministar pravde i Branka Lakočević, pomoćnica ministra.

Otvaram pretres. Pitam predstavnika Vlade želi li da da dopunsko obrazloženje. Ne. Vjerovatno ćemo, onda, imati mogućnost da u završnoj riječi čujemo određena mišljenja od strane predstavnika predlagača oko ovog predloga zakona.

Otvaram raspravu. Idemo u prvi krug, takođe od manjih klubova ka većim. Dajem riječ kolegi Genci Nimanbeguu koji će da govori u ime Kluba četiri partije. Izvolite, kolega.

GENCI NIMANBEGU:

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Poštovane kolege i kolegice, poštovani ministre, gospođo Lakočević,

U Crnoj Gori ima puno poslovice koje mi mogu pomoći da pojasnim moje gledanje na cijeli ovaj set zakona i ono što se dešava u našem političkom društvu, u cijelom parlamentu. Prva koja mi pada na pamet je bojazan da što se grbo rodi vrijeme ne ispravi. Želim građanima dati nadu

da se to može promijeniti. Zašto to govorim? Svi građani Crne Gore, a posebno mi iz manjinskih naroda pamtimo period iz 90-ih, govorimo politički daje crnogorsko društvo bilo mahom oličeno time da je uticaj političkih partija i na sudstvo bio preveliki. Znači, partijski su organi ili rukovodstva uticali puno na izbor sudija i na nosioce dužnosti najviših tužilačkih, sudskih funkcija, znači ko će biti sudija, kako će se birati, ko će se birati. Po meni, ustavne promjene su jedan korak ka tome da se ovo stanje krene mijenjati.

Napokon, kao što je i sam ministar Marković u prethodnom završnom izlaganju rekao, pošto su iz Vlade uvidjeli da u preporuci Evropske komisije stoji da postoji bojazan da je politički uticaj na sudstvo moguć, da se krenulo i u izmjenu donošenja ovih ustavnih amandmana, što je, po meni, donijelo, recimo, što se tiče manjinskih naroda, jednu dobru novinu, a to je novina da se pokuša da srazmjerna zastupljenost manjinskih naroda u ovom sistemu bude uključena. Ovdje, ipak, postoji bojazan jer je članom dopuna Zakona o Ustavnom sudu da stoji odredba u članu 2, da prilikom predlaganja kandidata predlagači vode računa o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica i rodnoj balansiranoj zastupljenosti. S tim da ovdje nije riješeno ko će to usaglasiti, ko će usaglasiti da jedan od devet sudija ili dva bude iz manjinskih naroda. Ipak, ovo je značajan napredak u odnosu na prethodno stanje, jer sada krećemo u implementaciju ustavne odrednice što nije bilo do sada u dosadašnjem zakonu.

Ja želim reći da ću za ovaj zakon glasati i zbog toga što sam zato, da ono što se nije moglo, nije imalo političke volje, možda ni političke snage u ovom domu, da se možda rješava nekim drugim zakonima, mislim ovdje na Zakon o lustraciji, sada drugi mehanizam koristi.

Naime, u članu 12 stoji da će se izbor predsjednika Ustavnog suda izvršiti u roku od 30 od dana izbora svih sudija Ustavnog suda u skladu sa Ustavom i ovim zakonom. To praktično znači da će se birati opet sve sudije Ustavnog suda. Da, postoji bojazan da na taj način ćemo kršiti to da su ono što je određeno da se sudije Ustavnog suda biraju na devet godina, ali možda je ovaj način kao putokaz i za druge zakone, jer smatram da u Crnoj Gori je potrebna jedna kvalitetna i dobra lustracija naših pravosudnih, tužilačkih i drugih organa. Ono što je najbitnije i za nas donosioce političkih odluka u Parlamentu je da građanima povratimo povjerenje u sudstvo. Apsolutno da je u toku zadnjih desetak godina u tijesnoj saradnji i sa inostranim ambasadama i sa Evropskom komisijom, stvaraju se uslovi da to sudstvo bude što nezavisnije i što samostalnije, napokon što profesionalnije, ali da bi i mi predstavnici manjinskih naroda povratili naše povjerenje u te organe je ključna odrednica i mehanizam koja je ovdje predstavljena i koja ide u tom pravcu.

Napokon, želio bih od strane ministra postaviti pitanje za pojašnjenje, a ono se odnosi na član 10 Zakona koji je u vezi sa novim članom 46a. I

kratko samo znači, da ga interpretiram, da Ustavni sud odlaže svoju odluku oko neustavnosti nekog određenog člana i zakona do trenutka, da ako se ukloni taj nedostatak, da ne bi bilo pravne šupljine. Ja sam stava, da ako Ustavni sud donese odluku, da je nešto neustavno da to prestaje da važi. S toga bih želio znati što vas je navelo na takvu odrednicu i da li postoji neko uporedno iskustvo u državama Evropske unije ili u sličnim pravosudnim sistemima.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Nimanbegu.

U ime Kluba Pozitivne Crne Gore kolegistica Azra Jasavić, a nakon nje u ime Kluba SDP-a kolega Rifat Rastoder.

Izvolite kolegistica.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovani gospodine Markoviću, poštovane kolege, poštovani građani,

Zakon o Ustavnom sudu je nešto što će podržati Pozitivna Crna Gora ukoliko budu prihvaćeni naši amandmani. Ono što je jasno i o čemu nema dvojbe među demokratski orijentisanim ljudima u Crnoj Gori jeste da je Ustavni sud do sada bio politički organ i da je u stvari predstavljao udarnu pesnicu Demokratske partije socijalista. Sve ono što Demokratska partija socijalista nije mogla da provuče ili ako bi se desio kakav eksces, pa se ne ostvari u ovom Parlamentu, kroz većinu, to je Ustavni sud vrlo uspješno zaršavao. Sa novim ustavnim rješenjima i zakonskim imamo jednu drugačiju, na sreću, postavku, jer više neće predsjednik države, a aktuelni potpredsjednik Demokratske partije socijalista i nelegitimno izabrani predsjednik, neće više biti u poziciji da određuje u ime Demokratske partije socijalista ko će to biti u Ustavnom sudu i na taj način se stvaraju prtpostavke da Ustavni sud zaista počne da funkcioniše na kvalitetnim osnovama. Ono što će Pozitivna Crna Gora, vezano za ovaj zakon predložiti, jeste da Vlada kroz član 10 koji mijenja član 46a Zakona ne bude u mogućnosti da sakrije sve ono što nije korektno za ove 24 godine radila. Čulo se i u stručnoj javnosti kao i među nevladinim organizacijama kao i od kolega parlamentaraca da je potrebno brisati član 46a, odnosno član 10 predloga. Mi ne mislimo da je potrebno brisati ovaj član vezano za nastale pravne praznine, jer znamo da onog časa kada počne da funkcioniše Ustavni sud biće veliki broj pravnih praznina kada se budu proglašavali zakoni na Ustavnom sudu neustavnim ili neka druga rješenja. Čime ovo potvrđujemo? Ukoliko ne bi ostalo ovo rješenje, ali na način kako mi predlažemo, Vlada bi bila potpuno paralisana, Vlada ne bi mogla da

funkcioniše. Zašto? Mi predlažemo da ostane ovaj član ali sa dopunom, mi tražimo da se umjesto riječi: „objavljivanja odluka“ u Službenom listu Crne Gore u članu 10 u prvom stavu, stave riječi da se zamijene riječima "do koga se mora uskladiti zakon“, odnosno drugi propis sa ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim dokumentima, a i dodaćemo to ćemo sada u diskusiji, a dodaćemo da je to ispušteno, a u slučaju da se ne ispoštuje taj rok znači tada imamo jednu pravnu prazninu, za koju su odgovorni oni koji moraju da poprave u datom roku to rješenje. Znači, zbog čega predlažemo ovo, da ostane ovaj član. Zato što Vlada Crne Gore, već 24 godine potpuno gazi Ustav Crne Gore, potpuno suprotno Ustavu Crne Gore organizuje vlast na način što uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, suprotno Ustavu osniva organizaciju državne uprave, jer to je potpuno u suprotnosti sa članom 16 Ustava u kome stoji da se Zakonom u skladu sa ustavom uređuje način osnivanja, organizacije i nadležnost organa vlasti i postupak pred tim organima. Članom 82 nadležnost Skupštine je da donosi zakone, Vlada ima ingerenciju da donosi uredbu po članu 100, stav 1, tačka 3 Ustava, ali za izvršavanje zakona a ne za izvršavanje Ustava. Šta Vlada radi? Vlada uredbom suprotno Ustavu, izvršava zakone, odnosno Ustav. Član 24 Zakona o državnoj upravi je nešto što će biti napadnuto od Pozitivne Crne Gore, mi ćemo tražiti da se taj član nađe na Ustavnom sudu i ukoliko taj član bude, a mi vjerujemo da će biti proglašen neustavnim, kompletna Vlada parališe svoj rad. Jer, Vlada na osnovu člana 24 Zakona o državnoj upravi potpuno organizuje vlast. Tako da mi nemamo ni zakona o ministarstvima, ni zakona o Vladi, ni zakona o Parlamentu u uredbama kompletnu vlast Vlada organizuje. I šta se dešava? Dešava se to, građani Crne Gore, da već preko 50 i možda dva - tri puta je Vlada za 24 godine mijenjala ovu uredbu, potpuno suprotno onome što Ustav kaže. To treba da radi ovaj Parlament, a ne Vlada i onda kako Vladi dune, kakve su konstalacije političkih snaga ona osniva agencije, osniva ministarstva. Imali smo maltene nelegitiman izbor Vlade jer je čovjek za ministra za ljudska prava izabran prije nego što je uredba donijeta. Vi ste bili ministar za pravde i ljudska prava, kada je biran ministar pravde gospodin Numanović u ovom sazivu tada još nije bilo iz vašeg resora isključen sektor ljudskih prava, nego je naknadno sjutradan Vlada nakon sjednice radila na toj izmjeni uredbu, organizaciji i načinu rada državne uprave. To je nedopustivo za normalne sisteme, za normalne pravne režime, za zemlju vladavine prava. Vladi se mora reći konačno da ona ne smije da gazi ovaj dom, jer ona gazi ovaj dom, na način što preuzima ingerencije Skupštine i to radi 24 godine vrlo uspješno.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolegini Jasavić.

U ime Kluba Socijaldemokratske partije, kolega Rifat Rastoder, a nakon njega u ime Kluba SNP-a kolega Neven Gošović.
Izvolite, kolega Rastoder.

RIFAT RASTODER:

Hvala vam.

Dame i gospodo, ono što vidim kao najnespornije i zapravo jedino nesporno u ovom predlogu jesu razlozi za predlaganje i procesuiranje ovog Predloga zakona, jer su oni nesporno sadržani u amandmanu i rokovima koje smo mi pretpostavili Ustavnim zakonom. Rekao bih da je za pozdraviti napor učinjen da se ispoštuju ti rokovi iako su prilično suženi, i nije bilo jednostavno u tom roku napraviti Predlog zakona koji bi zaista zadovoljavao sve potrebne standarde. I pretpostavljam da dijelom može se uvažiti jedan dio razloga nedostatnosti ovog Predloga zakona činjenicom da su rađeni u takvom kratkom roku i u uslovima koji nijesu, rekoh, primjereni ovako važnom Predlogu zakona.

Zbog toga su vjerovatno brojne nedostatnosti narednog zakona koji ćemo raspravljati, o Tužilaštvu i Ustavnom sudu. Ono što je najuočljivije jeste jedna neujednačenost kriterija i principa u radu na ovom setu zakona i pogotovu u odnosu na ova dva segmenta vlasti. To je prva činjenica koja se uočava, i druga činjenica jeste i u javnosti uočena i sporna, to je pitanje ustavne utemeljenosti oba ova Predloga zakona.

Kod ovog prvog, o Ustavnom sudu, jasno je da je to ipak definisano odredbom Ustavnog zakona tako da ima neka utemeljenost. Drugo je pitanje ustavnosti samog Ustavnog zakona u odnosu na amandmane. Ali, da vidimo koliko će snage imati Ustavni sud da sam razriješi svoj problem, svoje pitanje, jer ima šansu da sam otvori to pitanje i raspravi na adekvatan način.

Što se konkretno zakona tiče i primjedbi koje smo mi uočili tokom rasprave na Odboru za politički sistem i u dosadašnjim konsultacijama, one se odnose na član 2, član 7, član 8 i član 9. Prije toga dužan sam pojasniti radi javnosti jednu činjenicu, jednu zapravo grešku koja se dogodila. Naime, greškom je objavljeno da ovaj Predlog zakona nije na Odboru za politički sistem i pravosuđe dobio potrebnu većinu. Međutim, većina je podržala predlog, ali je, rekoh, bilo dosta spornih detalja i diskusija, što smo sa predstavnikom predlagača raspravili. Vidjećemo šta će na kraju biti. Konkretno, ukoliko bude vremena. U članu 1 postavili smo pitanje, je li se ovo odnosi na zajedničko ili odvojeno objavljivanje tog poziva, odnosno oglasa za predlagača, i da li treba precizirati da je obaveza, objaviti taj oglas u medijima sa sjedištem u Crnoj Gori.

Pitali smo zbog čega se insistira na onoliko predlagača koliko se bira. Zašto se ne ostavlja mogućnost izbora, a ne onoliko predlagača koliko se bira?

Ono što treba pozdraviti jeste odredba oko obaveze vođenja računa o zastupljenosti manjinskih naroda. Međutim, smatramo da treba napisati ovdje da su predstavnici predlagača dužni voditi, ne vode računa, nego da su dužni voditi računa o toj činjenici. Za pozdraviti je ipak što se prvi put unosi u ovakvim aktima.

Da ne bih sad prekoračio vrijeme, ovo su pitanja koja smo mi raspravljali na Odboru za politički sistem i u dosadašnjoj raspravi imaćemo prilike da to raspravimo i ponovo prilikom rasprave o amandmanima te neću onda obrazlagati dalje.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem, kolega Rastoder.

Pozivam kolegu Nevena Gošovića da uzme riječ, koji će govoriti u ime Socijalističke narodne partije, nakon njega kolega Goran Danilović u ime Kluba Demokratskog fronta.

Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažena Skupštino, predstavnici Vlade, poštovani građani,

Promjene Ustava neminovno su se odrezile na poziciju Ustavnog suda i potrebu jačanja njegove nezavisnosti. Ova institucija, i nastavak kao rezultat težnji za što potpunijom zaštitom Ustava i ustavnosti prava i sloboda čovjeka i građanina. A ukoliko se Ustav neostvaruje ili se u praksi primjenjuje zavisno od pojedinačnih i trenutnih interesa grupa na vlasti, ne može doći do ostvarivanja demokratije. Zbog istog, jedan od najstabilnijih stubova svake demokratske države treba da bude Ustavni sud. Čovjek kao pojedinac kome su Ustavom data i garantovana osnovna prava i slobode, mora da bude siguran da će mu se u pravnom poretku ta prava slobode i obezbijediti i zaštititi onda kada budu povrijeđena od samih nosilaca vlasti. Uostalom, borba za ustavnost i zakonitost uvijek je značila i borbu za stabilnost pravnog poretka i ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava građana. Da bi bio u mogućnosti ostvariti funkciju kontrole i zaštite ustavnosti i zakonitosti, Ustavni sud mora biti potpuno samostalan i nezavisan i od Parlamenta i od izvršne i od upravne vlasti. Jednom riječju, Ustavni sud treba da uživa punu nezavisnost od političke moći.

Suprotno međunarodnim standardima u ustavnoj praksi evropskih zemalja, Ustav donesen 2007. godine, zadržano je rješenje da Skupština bira sudiju Ustavnog suda i predsjednika Ustavnog suda na predlog predsjednika Crne Gore bez kvalifikovane većine.

Venecijanska komisija je još i tada ukazala da ne moraju sve sudije Ustavnog suda biti bilski većini u Skupštini i da je potrebno obezbijediti uravnoteženu strukturu Ustavnog suda. U mišljenju iz mjeseca juna 2011.

godine Venecijanska komisija je ponovila, da imenovanje sudija Ustavnog suda nije u potpunosti u skladu sa evropskim standardima što stvara rizik da sud može imati probleme da ispuni svoju ulogu, nezavisnog, nepristrasnog i neutralnog organa između političke moći i institucija sistema, i snažno se založila da se ovo pitanje izmjenama Ustava i riješi. A u mišljenju iz decembra 2012. godine i juna 2013. godine Venecijanska komisija podržala je rješenja za koje se zalagao SNP, da sudije Ustavnog suda bira Skupština kvalifikovano 2/3 većinom glasova sa mehanizmom za deblokadu procesa izbora, da sudije mogu imati samo jedan mandat, jer mogućnost reizbora može dovesti u pitanje nezavisnost sudije, kao i takođe, pozitivnu promjenu da sudije biraju predsjednika Ustavnog suda.

Na navedeni način u skladu sa preporukama Venecijanske komisije izvršena je više nego neophodna ustavna reforma po pitanju izbora sudija i predsjednika Ustavnog suda u cilju obezbjeđenja nezavisnosti Ustavnog suda kao garanta zaštite ustavnosti, zakonitosti i zaštite slobode i prava građana. Usvojena rješenja obezbjeđuju da sudija Ustavnog suda više neće zavisiti isključivo od volje većine koju čine partije na vlasti, i omogućava izbor stručnih ljudi bez bilo kakve političke pripadnosti. Takođe, izbor sudija na osnovu javnog poziva jača transparentnost postupka, a samim tim i povjerenje javnosti u Ustavni sud.

Ustavni sud je po nama i najneefikasniji sud u Crnoj Gori. Sud koji godinama ne odlučuje po predlozima za ocjenu ustavnosti nekog zakona, a takav je slučaj sa predlozima za ocjenu ustavnosti zakona koje je podnijela Socijalistička narodna partija Crne Gore, ili po ustavnoj žalbi ne može imati povjerenje javnosti. Karakter odluka koje donosi Ustavni sud svakako zahtijeva temeljnu obradu predmeta, sprovođenje odgovarajućeg postupka i objektivno odlučivanje. Ali, to ne može trajati mjesecima pa i godinama. Zato smo, na Predlog zakona podnijeli amandman kojim se propisuje, da Ustavni sud o svakom predmetu mora odlučiti u roku od godinu dana od dana pokretanja postupka pred sud. To je novina u našem pravnom sistemu, ali obezbjeđenje efikasnosti rada Ustavnog suda naročito u postupanju po ustavnim žalbama građana, nametale potrebu da se, takođe, broj sudija poveća sa sedam na devet, a broj od devet sudija omogućavao je da Ustavni sud može, u smislu amandmana 15, formirati tri vijeća od po troje sudija za odlučivanje po ustavnim žalbama.

Krajnje neshvatljivo da taj predlog SNP-a od strane predsjednika Ustavnog odbora i većine u Ustavnom odboru, kao i u ovoj Skupštini nije prihvaćen. Tako postupanje svakako ne predstavlja doprinos stvaranju uslova da Ustavni sud odluke iz svoje nadležnosti donosi na efikasan način i suprotno je Vladinom predlogu za promjenu Ustava. Važećim Ustavom Ustavnom sudu utvrđeno je i prava i obaveza da odlučuje po ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom nakon iscrpljivanja sivih djelotvornih pravnih sredstava. U tim predmetima sud

odlučuje samo o povredi ljudskih prava i sloboda koja je navedena ustavnoj žalbi. Time je Ustavni sud trebao da bude sve uspješnija zamjena evropskom sudu za ljudska prava, odnosno da uspješnije rješavanje tih predmeta sprečava njihov odliv prema međunarodnom sudu.

Taj cilj nije ostvaren, jer ustavna žalba u Crnoj Gori ne predstavlja djelotvorno pravno sredstvo. Zbog istog smo našim amandmanom predvidjeli da će Ustavni sud odlukom kojom se usvaja ustavna žalba odlučiti o zahtjevu podnosioca ustavne žalbe za naknadu materijalne, odnosno nematerijalne štete, ako je takav zahtjev i postavljen. Nema potrebe čekati da takvu odluku donosi Evropski sud za ljudska prava u Strazburu. O zaštiti prava i sloboda građana Crne Gore zajamčenih Ustavom Crne Gore treba, prije svega, da brine Ustavni sud Crne Gore.

Podnijeli smo pojedinačne amandmane na predlog ovog zakona koji treba da obezbijedi onu neophodnu transparentnost, javnost rada i proceduru koja će obezbijediti efikasnu primjenu Ustavnih amandmana kada su u pitanju amandmani koji se odnose na Ustavni sud i promjene koje su sa tim u vezi utvrđene kao takve, o čemu će govoriti moje kolege.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Kolega Goran Danilović ima riječ, nakon njega kolega Milorad Vuletić u ime Kluba Demokrataske partije socijalista.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ:

Uvaženi građani, kolegice i kolege, gospodine potpredsjedniče Vlade,

Klub Demokratskog fronta je u specifičnoj poziciji. Znete dobro da nijesmo bili zadovoljni sveobuhvatnošću ustavnih promjena, da smo, nakon što smo se iscrpili na Ustavnom odboru u javnoj raspravi, odustali ovdje od amandmana, ali značajno podržali amandmane kolega iz SNP-a i Pozitivne koji su vjerovali da će biti bolje. Iskreno i tada smo govorili ono što ću sada ponoviti: i mi vjerujemo da ne može biti gore, biće bolje nego je bilo, to je definitivno. Zbog toga ni ovoga puta nećemo propustiti priliku da podržimo one amandmane koji unapređuju tekst zakona koji ste vi dostavili, rekao bih ipak u vremenu koje je bilo propisano, uz par dana kašnjenja. S obzirom da ovdje zna da se kasni po par godina, ja sam bio vrlo prijatno iznenađen. Hoću da znate, gospodine ministre, da na Kolegijumu, recimo, kada je bio u pitanju Tužilački savjet, pa prigovori koji su upućeni Skupštini, po prvi put sam govorio da kad krenete da mijenjate jedan sistem, uvijek se sistem buni i kaže: "a dajte i ja da se pitam," prethodno se ne sjeti da se pita. Do sad smo imali neažurnost Ustavnog suda koja je bila vrlo često dramatična,

da ne pominjem onaj predmet, evo u pet do 12, dok smo mi raspravljali o Ustavnom sudu oni odlučili o jeziku i nastavnom predmetu, ne bi li nekako dodatno zakomplikovali stvar. Sad me ne bi čudila ažurnost i ne bi me čudilo da svaki predlog Parlamenta zakonski oglase neustavnim ne bi li nekako prošao njihov mandat. Ja sam na takve stvari navikao, zbog toga ćemo biti vrlo precizni, i evo u komunikaciji sa kolegama, podržati sigurno one amandmane koji će potpuno i do kraja osmisliti predloge zakona i neće tražiti nekakva dodatna tumačenja koja bi mogla biti proizvoljna.

Samo da i vas podsjetim iz ovog Ustavnog suda kojega bi smo mi da promijenimo na način koji zakon dozvoljava, evo u posljednje vrijeme su stigli prigovori da smo mi grupa atentatora, ja nijesam učestvovao u tome, ali dovoljno atentatora ovdje, jedan od sudija je rekao da se Parlament ponašao atentatorski, to sam negdje gledao u dugom putovanju za Evropu. Vas pitam sada, kao političara, mislite li vi da bi bilo normalno, pošto ste malo prije govorili o rokovima, da ćemo za njih biti odgovorni mi, odnosno ako predlozi ovdje ne budu dobijali većinu koju smo propisali? Eventualno neko od predlagača, recimo Predsjednik države ili onaj koji se tako predstavlja, predloži nekoga za funkciju, bilo koju, koju će birati ovaj Parlament, a koji je odgovoran za neusvajanje Izvještaja Tužilačkog savjeta ili Sudskog savjeta, mislite li da će Parlament tu biti odgovoran? Vjerujem da smo mogli i zakonskim rješenjem utvrditi da makar to bude sankcija. Ako ne prođe Izvještaj godišnji, ovdje nema nikakve sankcije, da se ne mogu nadati oni koji su vinovnici takvog izvještaja, da će napredovati u službi. DF vam garantuje da za takva rješenja glasati neće i za ove za koje smo atentatori, za ove za koje mi ne radimo svoj posao ili kad ga radimo radimo sa predumišljajem, sa poluumišljajem ili ne znam koliko je bio duhovit i dosjetljiv kada je sve ovo radio. Dakle, toliko i o blokadi.

Dužan sam ovdje da se zahvalim Akciji za ljudska prava, nevladinoj organizaciji koja je vrlo prilježno i nama, bez obzira što je znala da smo mi ovdje uskraćeni svojom volju za potunu inicijativu, poslala Predlog amandmana, rekao sam, imajući njih u vidu, pratićmo amandmansku inicijativu kolega iz dijela opozicije koja je bila zainteresovana za Ustavne promjene, ni jednog trenutka ne omalovažavajući datume koji su i nama važni koliko i vama, bez obzira što nijesmo za nešto glasali. Stalo nam je da se što prije ovaj status se promijeni. Današnje sudije Ustavnog suda u Crnoj Gori po Ustavu i po važećem zakonu su bili neko iznad čije nema posljednje riječi. A kakav je bio sastav govore ova komunikacija na koju su nas upućivali iz samog Ustavnog suda. Dakle, nije mi milo što ste na Odboru ili negdje u komunikaciji odbili inicijativu kolega iz SNP-a, odnosno inicijativu Akcije za ljudska prava da se i radno tijelo Skupštine obaveže da odlučuje 2/3, odnosno kvalifikovanom većinom oko određenih predloga.

Poslovnik Skupštine je niži akt od zakona. Demokratski front nema ništa protiv da se nešto zakonom uredi, onda da se Poslovnik prilagodi

zakonu, potpuno normalna stvar, jer ste u nekim drugim stvarima, ipak, odlučivali o proceduri koja je, takođe, regulisana Poslovníkom. Prema tome, time završavam, potpredsjedniče, zahvaljujem na ovom omogućavanju kratkog prekoračenja, samo da znate, mi smo vrlo zainteresovani da ovi rokovi počnu da teku što prije, vrlo zainteresovani, da, bez obzira što smo bili vrlo uzdržani kad su u pitanju obim i kvalitet ustavnih promjena, ne dozvolimo da, pod izgovorom da je stvar nedovršena, stanje koje je sada potraje beslovesno dugo. Hvala lijepo.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Vuletić ima riječ. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ:

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi potpredsjedniče Vlade, poštovani građani,

Potreba za reformom društveno-pravnog uređenja Crne Gore proistekla je iz namjere i nastojanja Vlade i ovog Parlamenta da kroz promjene Ustava amandmanima od 1 do 16 pokažu puni demokratski kapacitet da našem pravosudnom sistemu obezbijedi autoritativnost i korektnu međunarodnu poziciju, a koja se ogleda u usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvima drugih demokratskih država. Opštepoznato je da je procedura za mijenjanje Ustava mnogo složenija i komplikovanija u odnosu na bilo koji drugi pravni akt, iz razloga što se radi o najvažnijem pravnom aktu jedne zemlje. Ustavnim odredbama postavljaju se osnove pravnog sistema u državi, uređuju principi i zakoni države, a njime se, pored ostalog, određuje i štiti pravo i sloboda svakog građanina.

Izmjene i dopune sva četiri zakonska akta koja su na dnevnom redu ovog plenarnog zasijedanja, takođe, znače jedan snažan iskorak Crne Gore ka većem stepenu demokracije u izboru nosilaca pravosudnih funkcija, poštujući princip zakonitosti, te doprinoseći time da se u najvećem stepenu uvažavaju prava i slobode građana da pod jednakim uslovima ostvaruju svoja prava. Smatram da su predložena dobra rješenja kada je u pitanju odlučivanje u Parlamentu ili nadležnim pravosudnim tijelima za izbor nosilaca pravosudne funkcije i sudija Ustavnog suda, jer uvođenjem principa propisanih amandmanom 4 stav drugi na član 91 stav 2 Ustava Crne Gore, garantuje se veći stepen objektivnosti pri izboru, a samim tim se daje doprinos da tako dobijena kadrovska rješenja garantuju potrebnu stručnost i principijalnost kao i samostalnost i nepristrasnost pri donošenju odluka, saglasno Ustavu i odgovarajućim zakonskim propisima. I pored zaista stručnog rada i velikog truda uloženog od strane predlagača ovog

zakona, a za izuzetno kratko vrijeme koje im je stavljeno na raspolaganju, svakako postoji i određeni rizik da sve što je bilo predmetom izmjena i dopuna nije na optimalan način moglo biti iznormirano. Moram reći da smo u toku dvodnevnog zasjedanja Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu detaljno pretresali i iskomentarisali pojedinačno sve materijale pa i ovaj predlog zakona i od strane pojedinih kolega kako iz pozicije, tako iz opozicije, čuli i drugačija razmišljanja u odnosu na predloženo. O tome će se vjerovatno oni baviti u svojim diskusijama.

U okviru mog poznavanja državno-pravnog sistema Crne Gore, kao i analiza koju sam napravio iščitavanjem amandmana na Ustav iz samog Ustava, kao i predmetnog zakona, dovodi me u jednu pravnu dilemu koju bih želio sa vama, uvažene kolege, da podijelim, kao i sa predlagačem materijala, uz napomenu da podržavam izmjene definisane amandmanom 4 na Ustav Crne Gore, a koje se odnose na odlučivanju u Parlamentu pri izboru sudija Ustavnog suda, interesuje me kakav je radno-pravni status sadašnjeg saziva sudija Ustavnog suda.

Polazeći od činjenice da se član 154 Ustava nije mijenjao, istim se, radi znanja, propisuju razlozi za prestanak funkcije, odnosno da li u skladu sa članom 153 i 154 Ustava član 93c Predloga zakona u kojem se kaže da do izbora svih sudija Ustavnog suda, odnosno potrebnog broja sudija Ustavnog suda za odlučivanje, u skladu sa Ustavom i ovim zakonom, dosadašnji predsjednik i sudje ustavnog suda nastavljaju sa radom? Pitam se šta se dešava sa sudijama koji su eventualno započeli tek devetogodišnji mandat, da li postoji prelazno rješenje, a ako ne, da li se na ovakav način ugrožava pravno načelo da se Ustav ne može derogirati zakonom?

Na kraju, ipak, mišljenja sam da ponuđena rješenja uz neke moguće sitnije amandmanske korekcije koje bi predlagač prihvatio, predloženi zakon u cjelosti korespondira sa usvojenim amandmanskim izmjenama Ustava, pa će poslanici Demokratske partije socijalista isti podržati, a predlažem da to učine i ostale kolege poslanici. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Vuletiću.

Na ovaj način smo završili prvi krug rasprave povodom ove teme. Prije nego što uđemo u drugi krug moramo da se dogovorimo oko jedne stvari koja se tiče našeg daljeg rada. Tokom današnjeg dana, do sada, stiglo je 35 amandmana na četiri predloga zakona koje razmatramo. Imamo, da skratim, dvije mogućnosti. Jedna mogućnost je da završimo raspravu u načelu, damo pauzu od par sati da dva nadležna odbora završe svoj rad po amandmanima i onda u kasnim večernjim satima nastavimo rad u pojedinostima i pristupimo glasanju, to je jedna varijanta. Druga varijanta je da sutra ujutru ova dva nadležna odbora razmatraju amandmane, a mi

onda da imamo plenum negdje u 1 sat, otprilike to bi bilo prije ako odgovara ostalim poslaničkim klubovima da na taj način završimo rad. Predlažem ovu drugu varijantu, da sutra nastavimo rad, da ujutru damo vrijeme odborima, i jednom i drugom, da na miru razmatraju veliki broj amandmana, a onda da u 13 časova nastavimo rad u pojedinostima i da na taj način adekvatno tretiramo ovu problematiku. Tu postoji, potpuno iskreno pričam, postoji jedna pravna dilema, jer u Poslovniku član 128 kaže: Podnosilac zahtjeva za vanredno zasjedanje, u ovom slučaju Vlada, određuje dan održavanja sjednice i dnevni red sjednice. Dan, jednina. To bi ovako nekim tumačenjem vjerovatno značilo da smo danas dužni da to završimo, ali ja predlažem da, imajući u vidu ovu specifičnost, ipak, malo šire razmatramo i, kao što reče kolega Bulatović, da je predloženo kojim slučajem deset tačaka onda bi morali svakako ići najmanje u dva ili više dana.

Shvatio sam vaše odobravanje za ovu drugu varijantu, zbog toga molim predsjednike odbora ukoliko mogu sutra u 11 sati zbog obaveza koje imaju predstavnici predlagača prije toga da sazovu sjednicu, a mi da nastavimo sa radom u 13 časova i tokom sutrašnjeg dana završimo rad.

Jeste li saglasni, kolege? Jeste. Hvala vam.

Idemo na drugi krug.

Kolega Milan Knežević ima riječ, nakon njega kolega Radovan Obradović

Izvolite, kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ:

Zahvaljujem, gospodine Šturanoviću.

Uvažena Skupštino, gospodine Markoviću, uvaženi građani Crne Gore,

Današnju diskusiju bih započeo jednom opštom definicijom, da bih približio građanima Crne Gore šta je to Ustavni sud i da li mi imamo Ustavni sud u skladu sa ovom definicijom, a ona glasi: "Ustavni sud je posebno državno tijelo čiji je glavni zadatak nadzor nad ustavnošću zakona, te zaštita ljudskih prava i sloboda građana zajamčenih Ustavom." Teoretski da se ne doda ni zarez, ni tačka, ali ja bih ovdje dodao znak pitanja i samo bih se nadovezao na jedan bolan podatak, a vjerujem da ga, gospodine Markoviću, Vi znate, da je Evropski sud za ljudska prava do kraja 2012. godine imao u radu 849 predstavki podnesenih protiv države Crne Gore. Crna Gora se nalazi među državama sa visokim indeksom prestavki kod Evropskog suda u Strazburu po glavi stanovnika, i to je još jedan od pokazatelja rada Ustavnog suda, a generalno i funkcionisanja u pravosuđu. Drago mi je da smo se složili oko ovoga što sam sad spomenuo.

Možda bih mogao kolegama poslanicima koji su glasali za ustavne promjene i da se obratim sa, uvažene kolege atentatori, uvažene kolege smanjene uračunljivosti, pošto vas je sudija Ustavnog suda optužio da ste

izvršili atentat na Ustavni sud, neke od vas je nazvao smanjeno uračunljivima i vi imate sad i neku potvrdu od Ustavnog suda da ste, makar dijela Ustavnog suda, smanjeno uračunljivi. Mi koji nijesmo glasali nemamo tu potvrdu, ali ne znam ko bi trebalo da bude srećniji, da li vi koji imate potvrdu od njih da ste smanjeno uračunljivi ili mi koji nemamo potvrdu da smo to. Sve vrijeme buktu rat na tom nivou smanjene uračunljivosti projekcija kod sudija Ustavnog suda. Tako jedan od sudija Ustavnog suda optužio predsjednika Ustavnog suda da igra neku igranku. Vjerovatno i to ide u prilog, gospodine Markoviću, mojoj tezi o netransparentnosti i političkoj zavisnosti i hermetičnosti svih sudskih institucija, pa možete misliti kad je slučaj kod Ustavnog suda ovakav.

Podsjetiću samo na dva detalja, a to ću i potvrditi, odnosno obrazložiti jednim rješenjem koji se nalazi u ovoj formi. Ustavni sud je u predvečerje donošenja Ustavnih promjena poništio Odluku o Sporazumu tadašnjeg premijera Igora Lukšića sa liderima opozicije oko srpskog jezika i bukvalno je van Ustava stavio 43% ljudi u Crnoj Gori ,većinskih govornika srpskog jezika među kojima se nalazim i ja koji sam poslanik u ovom Parlamentu i danas sam ja, gospodine Markoviću, van Ustava, zato što mi je uskraćeno pravo da kao pripadnik jezika većine govorim srpskim jezikom onako kako ja smatram da trebam da govorim zato što mi je uskraćeno pravo meni ili sutra mojoj djeci da se obrazuju na srpskom jeziku kako i zaslužuju govornici srpskog jezika u Crnoj Gori i sad vam ovdje šaljem poruku, neka bude i ultimatum, neka bude uslovljavanje - neću se smiriti dok srpski jezik ne bude službeni jezik u Ustavu. Sigurni budite, gospodine Dukoviću da će to biti tako. Vrijeme je majstorsko rešeto, tako da sutra ću možda ja nešto komentarisati kad dođe do toga, a vi ćete imati drugačiji stav.

Takođe, Predsjednički izbori, slušajte me pažljivo, gospodine Maroviću, znači Ustavni sud je utvrdio da gospodin Vujanović može da se kandiduje po treći put za predsjednika Crne Gore. Gospodin Vujanović predlaže sudiju Ustavnoga suda, kad sam ga ja pitao još dok je bio predsjednik Crne Gore u onom prethodnom sazivu - koliko je sudija predložio za sudije Ustavnog suda ostao sam bez odgovora, i sad vam ja postavljam jedno pitanje, gospodine Markoviću, jednu dilemu - šta se dešava kad Ustavni sud odlučuje o povredi Ustava od strane Predsjednika države ili ocjeni ustavnosti zakona koji on potpisuje? Zar nije nepostojeći predsjednik države Filip Vujanović u konfliktu interesa. Nećete me valjda uvjeriti da je ovo dobro rješenje i da ono ide u pravcu depolitizacije Ustavnoga suda. I dokaz tome je njihov stav da on može da se kandiduje po treći put iako ja sve pitam gdje je on bio od 2003. do 2013. godine, i isto njihov stav je bio, vezano za našu žalbu kod Ustavnog suda, nakon pokradenih Predsjedničkih izbora, identičan.

I završiću time, vi se danas osjećate najlagodnije u Parlamentu od svih prisutnih ovdje za to što ste na sve ovo upozoravali, vi ste u jednoj

idealnoj poziciji, uveli ste nas u vd. stanje i poslali ste poruku i Parlamentu i crnogorskoj javnosti - bez vas nema ustavnih promjena i biraće se kandidati koje predložite vi, ne kažem vi personalno, nego koje bude predložila Vlada i doveli ste u zabunu jednom veoma taktički strategijski razvijenom pozicijom čitavi Parlament i ja vam, gospodine Markoviću, čestitam na tome.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolega Obradović ima riječ. Nek se pripremi kolega Velizar Kaluđerović. Izvolite.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem.

Uvaženi gospodine predsjedavajući, uvaženi gospodine Markoviću, poštovani poslanici i poslanice, uvaženi građani Crne Gore,

Sudovi u Crnoj Gori, počev od osnovnog preko Višeg, Upravnog, privrednih sudova, Vrhovnog suda, Apelacionog i naravno Ustavnog, su tu da štite prava, interese i slobode građana Crne Gore i oni to zaista u najvećoj mogućoj mjeri čine.

Ukoliko ima određenih odredaba koje treba unaprijediti siguran sam da se ovim zakonskim rješenjima i realizacijom ustavnih amandmana to čini. Naravno, postoje određene norme koje, po meni, treba unaprijediti i siguran sam da uz raspoloženje gospodina Markovića koji je sam istakao, ukoliko imamo kvalitetno rješenje uz amandmansko djelovanje da ćemo mi same zakone unaprijediti, jer smo upravo zbog toga.

U svakom slučaju, ovo su kvalitetna rješenja koje nudi Predlog izmjena i dopuna Zakona o Ustavnom sudu, gdje se jasno propisuje način na koji se biraju sudije Ustavnog suda da su predlagači Predsjednik države i nadležno tijelo Skupštine Crne Gore, da se raspisuje javni poziv i da u roku od 15 dana kandidati se prijavljuju na isti i da nakon toga, nakon obavljenog razgovora od strane predlagača, sa istim utvrđuje se zajednička lista koja ne može da isti predlože iste kandidate predlagači i ta lista se upućuje Skupštini koja odlučuje i donosi odluku o sudijama Ustavnog suda.

Način izbora predsjednika Ustavnog suda je dat u nadležnost samim sudijama i na toj sjednici predsjedava najstariji sudija, a oni koji u prvom krugu, troje od sudija dobiju najveći broj glasova idu u drugi krug, ako više njih dobije onda idu svi u drugi krug i nakon toga onaj koji dobije najveći broj glasova postaje i predsjednik Ustavnog suda. Jasno, transparentno i zaista demokratski.

Ustavni sud radi na svojim sjednicama i zavisno od samog predmeta da li je u pitanju ustavna žalba, odnosno da li će to biti na sjednici u vijeću

sastavljenom od trojice sudija gdje ... i predsjednika, dvojice sudija ili će, ukoliko ne bude istovjetnog mišljenja od strane trojice sudija biti rasprava na samoj sjednici od svih sudija, u svakom slučaju je jedna zaista potpuna demokratičnost, i posebno u tom dijelu što sudija, koji smara da drugačije treba riješiti u određenom predmetu stvar, može da izdvoji svoje mišljenje.

Ono što je takođe važno napomenuti to je da sam mišljenja da ipak određene dvije odredbe koje se tiču izmjena i dopuna ovog zakona, po meni treba kvalitetnije riješiti, odnose se na član 93c i 46a, odnose se na same odredbe koje ukazuju na to ukoliko Ustavni sud utvrdi da određeni propis, zakon, itd. nije u skladu sa pravnim sistemom, sa Ustavom da takva odluka se neće objaviti, odnosno da će se ona obustaviti ukoliko onaj koji je donio takvu odluku je stavio u određenom roku van snage, a naravno objavljuje se i daje se na neki način upozorenje, mislim da je to znatno kvalitetnije rješenje nego što smo imali do sada, ali ja hoću da odem korak dalje. Postavljam pitanje, ukoliko je određena odredba neustavna, odnosno Ustavni sud odredi da je ona neustavna, ona je već proizvela određene pravne posljedice, u tom dijelu šta raditi ako onaj koji je donio odgovarajući akt, odnosno ili zakon ili podzakonski akt, propis, u međuvremenu stavi van snage tu odredbu koja je protivna ustavna i koja je već proizvela mnoge negativne posljedice, a znamo, naravno, da se mogu samo napadati oni propisi koji su na pravnoj snazi.

Dakle, to je jedno pitanje koje ovako po meni, koje se može i mora kvalitetnije regulisati. I pitanje samo koje se odnosi na mandat samih sudija Ustavnog suda, jer imamo ovdje jedan predlog norme da ukoliko se ne izaberu sve sudije ili dovoljan broj sudija, to je broj četiri, koje mogu punovažno da odlučuju, one u postojećem sastavu sudije nastavljaju sa radom, a novoizabrane će čekati neko buduće vrijeme da bi i one mogle da obavljaju svoju funkciju. U tom dijelu mislim da tu treba unaprijediti i taj član.

Zaista, u ostalim članovima, odredbama ovog predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu, zaista su veoma kvalitetna rješenja sa puno nezavisnosti koje daju u radu Ustavnom sudu, i sigurno da ćemo mi iz Demokratske partije podržati ovaj predlog zakona. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Velizar Kaluđerović ima riječ, nakon njega kolega Predrag Sekulić. Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, poštovani predstavnici Vlade,

Evo, kao jedan od "atentatora" po ocjeni jednog od sadašnjih sudija Ustavnog suda, samo zbog toga što sam u ovom domu 31. jula glasao za usvajanje amandmana na Ustav i Ustavnog zakona za sprovođenje Ustava, dakle, ne zbog toga što imam i primisli da ja i bilo ko ima potrebe da se nešto ozbiljnije osvrće na takve ocjene, ali, zaista je skandalozno da neko ko je još uvijek sudija Ustavnog suda se takvim riječima obraća i ovom visokom domu i svakom članu Parlamenta koji je glasao za ustavne promjene. Nisu se zadržale, gospoda iz Ustavnog suda, samo na tome. Nego, pazite, uprkos ustavnom rješenju da Ustavni sud odlučuje o usklađenosti zakona i drugih propisa sa Ustavom, oni su pokrenuli postupak da sude Ustavu, pazite da Ustavni sud sudi Ustavu. I onda imamo tim povodom, takođe, skandalozne izjave tog konkretnog pojedinca, koji se sada obrušio na kolege iz Ustavnog suda koji su rekli - pa ne može Ustavni sud da sudi Ustavu, jer se jednom izjasnio, a svojevremeno smo mi pretpostavljajući da se može desiti neka slična pravna situacija, napali neka rješenja iz Ustavnog zakona i Ustavni sud je tada presudio da su to norme koje imaju karakter ustavnih normi i da njima nema mjesta da se Ustavni sud o njima izjašnjava.

Njih očigledno boli činjenica što u Ustavnom zakonu piše da će se vršiti izbor svih sudija Ustavnog suda u određenim rokovima i po određenoj proceduri nakon donošenja ustavnih amandmana i usklađivanja Zakona o Ustavnom sudu sa usvojenim amandmanima.

Da podsjetim, taj novi ustavni ambijent zbog kojeg mijenjamo Zakon o Ustavnom sudu je da imamo novo rješenje da sada o ustavnim žalbama građana može da se odlučuje u vijeću od troje sudija, do sada je to morao da radi kompletan sastav Ustavnog suda, da i ja, kao i kolega Gošović, izrazim žaljenje i prosto nevjerovatran stav parlamentarne većine što nisu uvažili prethodno gotovo usaglašeno rješenje da Ustavni sud ima devet sudija i da onda može da radi tri vijeća o ustavnim žalbama, a na žalost, koliko imamo informacija, veliki je zaostatak u radu Ustavnog suda kada je u pitanju rješavanje po ustavnim žalbama.

Imamo izmijenjeno ustavno rješenje kada je u pitanju način predlaganja i način izbora sudija Ustavnog suda. Do sada je sve kandidate za sudije i za predsjednika Ustavnog suda predlagao šef države, a birali su se u Skupštini, kvalifikovanom, apsolutnom većinom. Sada je to promijenjeno. Samo dva kandidata za sudije Ustavnog suda predlaže Predsjednik države, a pet kandidata nadležno radno tijelo Skupštine, a svi će se ovdje birati kvalifikovanom dvotrećinskom većinom sa mehanizmom za deblokadu od tri petine.

Nova je stvar što je mandat sudijama Ustavnog suda sa devet godina povećan na 12 godina i što je nova stvar da sudija Ustavnog suda više može biran za sudiju samo jedanput. Pretpostavljam da je to ključni razlog i dovoljno argumentacije zbog čega se ide sa opredjeljenjem da se biraju

iznova sve sudije Ustavnog suda i onaj ko ne vjeruje u demokratski kapacitet ovog parlamenta predlagača itd. da će se napraviti napor da zaista imamo kvalitet prilikom novog izbora sudija Ustavnog suda, onda on ne vjeruje ni u izbornu volju građana tako da na te stvari ne obraćam pažnju.

Mi smo i na ovaj predlog zakona amandmanski reagovali. Dakle, tražili smo da se preciznije definišu norme o javnosti rada Ustavnog suda, nesporno da ima puno razloga da se to unaprijedi. Da se obaveže Ustavni sud u tome da mora odlučivati u roku od godinu dana od pokretanja postupka. Da se obaveže održavanjem javnih sjednica kada odlučuje o ustavnosti i zakonitosti zakona, o odlučivanju o izbornim sporovima, kao i u postupku eventualne pokrenutosti za zabranu rada političke partije.

I samo u vremenu koje mi je ostalo, ja se snažno zalažem i ja vas molim, u suprotnom dajte što kvalitetniju argumenaciju da se briše norma ovaj novi institut, gdje Ustavni sud prvo odluči gdje je neka norma neki zakon ili drugi propis, nesaglasan sa Ustavom, ako je u pitanju podzakonski akt sa zakonom, ali može da odloži objavljivanje svoje odluke. Pazite, donio je odluku, objavljuje kad će je objaviti u Službenom listu, pa ako donosilac akta u međuvremenu ispravi, uskladi zakon, odnosno propis sa Ustavom, onda će donijeti rješenje da se obustavlja postupak. Prvo, mislim da je sama procedura da Ustavni sud donese odluku, donio je odluku da je neki akt nesaglasan sa Ustavom ili zakonom, pa poslije može da donese rješenje o obustavi postupka, da je to proceduralno nemoguće, ali suštinski je mnogo značajnije od toga. Što ako Ustavni sud ostavi zakon koji je sam odlučio da nije saglasan sa Ustavom, da nekoliko mjeseci duže još živi i da svojim izjašnjenjem da je on, i odlukom, nesaglasan sa Ustavom, oštetiti sve one koji su trpjeli što su pojedinačnim aktima koji su donoseni na osnovu takvo nesaglasnog sa Ustavom zakona imali štetne posljedice, pa nema odluke Ustavnog suda, a ovakvim rješenjem se nudi da je nema, neće biti u prilici da vrata stvar u pređašnje stanje i da budu obeštećeni. Mislim da nema nijednog opravdanog društvenog razloga da taj institut zaživi.

Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama.

Kolega Sekuliću, imate riječ, nakon vas kolega Predrag Bulatović. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine potpredsjedniče Vlade, uvažene kolege,

Dozvolite, ja sam sa pažnjom saslušao ono što su naše kolege do sada govorile vezano za zakon kojim se usaglašava Zakon o Ustavnom sudu sa amandmanima 15 i 16 Ustava koji smo usvojili krajem jula i osim

jednog dijela koji se tiče više ili manje umješnost političke kritike dosadašnjeg rada Ustavnog suda, uglavnom smo čuli argumentaciju koju smo zajednički imali prilike da raspravljamo i na sjednicama Ustavnog odbora. Ali, da ne bi bilo nikakve dileme, znači Ministarstvo pravde je bilo omeđeno sa onim što smo mi kao poslanici usvojili u izmjenama amandmana 15 i 16. Prije svega, tu mislim na onaj dio koji se odnosi na novi izbor sudija Ustavnog suda. Podsjećam sve nas zajedno, znači na stav drugi Ustavnog zakona, da javni poziv za izbor svih sudija Ustavnog suda raspisaće se u roku od 30 dana od dana usklađivanja propisa iz stava 1 ovog člana, odnosno od trenutka usvajanja ovog zakona u Skupštini Crne Gore. Naravno, tu možemo da imamo pravnu dilemu da li Ustavnim zakonom možemo da mijenjamo ustavnu normu koja je data u Ustavu. Cijenim da ipak zbog značaja izuzetnog značaja posebno za sadašnje sudije Ustavnog suda, možemo slobodno utvrditi da ćemo tu dilemu morati zajednički da razriješimo, odnosno da će Skupština Crne Gore kao najveći zakonodavni organ u državi Crnoj Gori morati sama da ponese na svojim leđima, da tako kažem, značaj te odluke i da ćemo u konačnom, znači svojim glasanjem, potvrditi ili opovrgnuti ono što je dato u normi Ustavnog zakona. Ali, u svakom slučaju, činjenica je da smo i na samoj ustavnoj grupi, odnosno na Odboru za ustavna pitanja, imali tu dilemu koju su iznijele kolege, prvenstveno mislim na kolege iz Socijalističke narodne partije, odnosno njihov predlog, znači da imamo devet sudija Ustavnog suda, u odnosu na dosadašnje rješenje da imamo sedam. Cijenim da bi to pomoglo na neki način da Ustavni sud bude mnogo efikasniji, odnosno da u vijeću od trojice ustavnih sudija može mnogo efikasnije da radi. Međutim, smatram oportunistim i onaj predlog koji smo ovdje, takođe čuli, da bi možda vijeće sudija moglo da bude od samo dvojice sudija Ustavnog suda, kako bi na taj način imali tri puta vijeće, odnosno tri vijeća Ustavnog suda. Mislim da, s obzirom na značaj pitanja o kojima se raspravlja i s obzirom da se o tim pitanjima može raspravljati i na kolegijumu Ustavnog suda, mislim da ima smisla ovaj predlog koji smo čuli od Socijalističke narodne partije, prije svega to govorim zbog oportuniteta da možemo da govorimo o efikasnijem radu Ustavnog suda.

Naravno, izmijenjeni način predlaganja upravo u želji da, s obzirom da smo imali brojne kritike na način ranijih predlaganja sudija Ustavnog suda, u ovom trenutku imamo da to radi Predsjednik države, da predlaže dva kandidata, a pet nadležno radno tijelo Skupštine. Pri tom, naravno, kažem još jedanput kao neko ko je bio član radne grupe kada govorimo o izmjenama Ustava, tu se postavlja pitanje da li s jedne strane izjednačavamo funkciju Predsjednika države koji predlaže dvojicu sudija Ustavnog suda, a sa druge strane imamo radno tijelo Skupštine Crne Gore, ali cijenim da ovaj način, ako obezbijedimo efikasnost s jedne strane, a sa

druge strane taj, uslovno govoreći, taj politički legitimitete, možemo da govorimo da je ovo ipak dobro rješenje.

Kažem još jedanput, bili smo suočeni sa brojnim rješenjima koje imaju i države u okruženju u onome što je evropska praksa, ali mislim da prije svega kada govorimo o Ustavnom sudu kao najvišem sudu u državi Crnoj Gori, mislim da prije svega moramo promijeniti i naš lični odnos prema ovoj instituciji. Mislim da se Ustavni sud sa pravom ili bez prava često našao na meti kritike crnogorske javnosti. Ja cijenim da je to bez osnovanog prava, jer dozvolićete da i ljudi koji sjede sad u Ustavnom sudu, zaista govorim o visokoprofesionalnim ljudima koji su imali prilike da se dokažu u svojoj pravnoj struci, sigurno ne bi svoj pravni i stručni legitimitet na bilo koji način stavili u sumnju. Mislim da zaista treba malo da promijenimo naš odnos i da kada kritikujemo Ustavni sud, vodimo računa da biti sudija Ustavnog suda ili postati sudija Ustavnog suda zaista s jedne strane mora biti visokomoralna ličnost, s druge strane i zaista stručna ličnost. Mislim da u ovom trenutku ne možemo na ovakav način da govorimo o dosadašnjim sudijama Ustavnog suda i Ustavnom sudu uopšte. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama, kolega Sekuliću.

Kolega Bulatović ima riječ. Neka se pripremi kolega Srđan Perić. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, dame i gospodo, potpredsjedniče Vlade,

Ja sam zamolio da dobijem dva, tri minuta riječ da se vama direktno obratim, jer, gospodine potpredsjedniče Vlade, jedno je pitanje ovdje važno, vi ste ga prećutali, pomenuo ga je gospodin Vulatić, pomenuo ga je gospodin Sekulić, i mislim da u ovom trenutku se ne može preskočiti, to jest javne polemike koje su prisutne oko toga da li mi možemo da skratimo mandat Ustavnom sudu, odnosno diskusija vezano za član Ustavnog zakona koji kaže da će se u roku toliko i toliko raspisati javni poziv ili javni konkurs za izbor sudija Ustavnog suda i član 150 Ustava o trajanju mandata sudija Ustavnoga suda.

Ovdje je rečeno da Skupština Crne Gore treba da razriješi tu dilemu i da ponese teret na sebe. Skupština je usvojila ustavne amandmane gdje je definisala šta ko ima da radi i Ustavni zakon. Ministarstvo pravde ne ulazi ni u kakvu razradu ovoga što je možda sporno, samo kaže u članu ovoga zakona na početku koja je procedura raspisivanja javnog poziva i imate stav da će sudije i predsjednik Ustavnog suda postojeći nastaviti da vrše funkciju dok se ne izabere potreban broj. Vrlo konfuzna situacija što se mene tiče. Za mene nije jasna, a pošto imam pravo da mi nije jasno ja tražim od vas vaš stav kao potpredsjednika Vlade i ministra pravde, jer se

potpuno slažem sa onim što je rekao gospodin Knežević, vrlo ste vješto i ja vam čestitam na tome, prihvatajući sve ovo o čemu se radi, uveli Crnu Goru u vd stanje. Vidjećemo za pola godine, jer ste vi ovdje vrlo jasno rekli - da od Parlamenta zavisi hoće li biti izabrana određena rješenja. Vi ste uradili sve nonšalantno, ali bez Demokratske partije socijalista, Vlade i predsjedništva DPS-a, nema ni tri petine, nema ni dvije trećine. Prema tome, stvar je potpuno regularna, ako ne izaberemo Vrhovnog državnog tužioca vd stanje ide. Ako ne izaberemo ova rješenja ili ona rješenja, stanje je regularno, vi ste ovdje čitavo vrijeme, vrlo mekim tonom, radi posmatrača iz Evropske komisije, pokazivali vašu spremnost, a ja prepoznajem moram da vam kažem, spremnost za opstrukciju.

E sada, vezano za Ustavni sud. Sedam sudija ranije, sedam sudija sada. Sedam je predlagao ranije predsjednik država, sada dva, pet na osnovu javnog poziva, ostali - radno tijelo Skupštine. Mandat umjesto devet, 12 godina i 2/3 izbori. Recite nam molim vas kako će da izgleda kada stupi ovaj zakon na snagu i kada se raspiše javni konkurs, da li je moguće da se član 154 koji govori o mandatu sudija Ustavnog suda da njima prestane mandat. Odmah da vam kažem. Stav Demokratskog fronta je bio opšti reizbor sudija. Sudijska funkcija je trajna i stalna. Nijeste prihvatili to. Da ste prihvatili to morali bi pravnom tehnikom i tehnologijom da to upodobimo u Ustavu do kraja. To ste ostavili opšti reizbor sudija. Napravili ste vratolomiju kako i na koji način da obnovite mandat vama pouzdanim ljudima, na ključnim pozicijama u sudovima i tu ćemo vidjeti da li ćete uspjeti u tome, ali ste predložili reizbor tužilaca pod formom promjene funkcije jer nijesu viši zamjenici i tako dalje, nego rukovodioci. Odlično, bilo je i tu nekog problema s tim u vezi. Ja sam za opšti reizbor i u Ustavnom sudu, odmah da kažem. Ustavni sud se već dokazao da politički je opredjeljen makar većinski i oko kandidature Filipa Vujanovića i oko presude oko srpskog jezika, u predvečerje usvajanja ustavnih amandmana u potpuno je u pravu gospodin Knežević nema rješenja ove vrste problema dok srpski jezik ne bude ustavna kategorija.

To što je Ustavni sud nekada rekao da neće da presudi oko ustavnog zakona, jer je to ustavna materija, to im ništa ne znači, zato što je Ustavni sud u Crnoj Gori više puta presuđivao o istoj stvari različito. Znae da to nije moguće. Jedna od tih stvari je kome pripada mandat, da li pripada poslaniku ili odborniku ili partiji. Kada je trebalo da srušite vlast u nekim opštinama onda je pripadalo politički korumpiranim odbornicima, što je specijalnost Demokratske partije socijalista, tako da i ovo pitanje zaslužuje da vi date javni odgovor. Javio sam se samo zbog toga jer me veoma interesuje šta vi o tome mislite, a Parlament ne može da preuzme galimatijas od VD stanja i u toj oblasti ne može da preuzme ovim zakonom, nego recite ima li problema ili nema problema. Ako ima problema da otklonimo probleme. To se kroz rad na Ustavu moglo definisati da ne bi bilo

dileme, kroz rad na Ustavu to pitanje reizbora nije definisano. Kada nije definisano jedan od sudija koji je izrekao određene ocjene prema poslanicima koje nijesu utemeljene je postavio vrlo je suvlislo pitanje. Možda nije u pravu, ali ajde da ga javno učinimo, i namjerno sam se javio da ga učinim još više javnim i da čujem vaš stav. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:
Zahvaljujem kolega Bulatoviću. Idemo dalje.
Kolega Perić sada ima riječ. Izvolite.

SRĐAN PERIĆ:
Zahvaljujem. Radi javnosti, mi sada raspravljamo o zakonu o izmjenama Zakona o Ustavnom sudu koji ima 13 članova i Ustavni sud predstavlja čuvar ustavnog poretka i prosto tijelo koje vodi računa da svi zakoni jesu u skladu sa Ustavom i jedan je od garanta poštovanja ljudskih prava i to ima u svom kapacitetu.

Same te dvije činjenice ne bi uopšte bile dramatične za ovu priču niti bi ovu priču izdizali na neki bitniji nivo niti bi te ustavne promjene bile toliko problematične u ovom smislu niti izazivale pažnje da stanje trenutno u sudstvu nije upravo tako, konkretno i u ovom sudu kakvo jeste, takvo je stanje da bi za većinu sudija trebalo napisati bon ton. Tako bi trebalo jednom sudiji Ustavnog suda objasniti da ovdje ne sjede atentatori, kako je on to slikovito objasnio kada je usvajan novi Ustav, Ustav, pazite, koji bi sutra on trebao da brani od onih koji bi ga u nekoj, bilo kojoj varijanti napadali. Tačno je da se presude ne komentarišu ali ova izjava sudije Ustavnog suda ne samo da je za komentar već za brigu i predstavlja jednu vrstu lakmus papira gdje je sudstvo danas. Kakva je klima u našem sudstvu pa da sudkinja, inače supruga potpredsjednika DPS-a, govori o kolegama sudijama da su oni "uradili nešto što nije do sada poznato sudskoj praksi" i dalje kaže "oni su radili to što su uradili i sa tim moraju da se nose. Takvi su kakvi su i nisu mogli da pobjede sebe." To kaže sutkinja na visokoj poziciji. Ako ništa po bon tonu je mogla da poštuje godine svojim starijim kolegama.

I mogli bismo nabrajati i to da predsjednica Vrhovnog suda trebalo da se ponaša u skladu sa funkcijom koju obavlja a ne da se ponaša kao estradna zvijezda, ali to nije tema ove današnje rasprave. Mi imamo sastav sudija Ustavnog suda koji presudjuje brzinom kojoj je vladajućoj partiji potrebno, koji daje stavove o temama koje su mogle u danu donošenja Ustava da upravo ugroze donošenje tog Ustava. Imamo ogroman uticaj politike, na žalost, i na Ustavni sud. Nepisano je pravilo u zadnjih 23 godine da se zaslužni kadrovi DPS-a šalju ili u ambasade, ili u Ustavni sud. To je praksa koja mora da se mijenja i to ne samo da košta budžet Crne Gore, to košta pravdu Crne Gore. Taj čovjek koji dodje nekome nešto iz partije i koji funkcioniše po principu dodješ mi - dođem ti, nije dobro rješenje za sudije

Ustavnog suda. Zbog svega toga su nam trebale ustavne promjene, a sada nam treba i njihova primjena. Zato smo ih i podržali jer te stvari treba mijenjati. Zato su ih i oni bliski vlasti nazvali trulim kompromisom, ali to znači samo jedno da konačno stvaramo zakonski okvir da država bude iznad partije čemu se funkcioneri DPS-a snažno protive i koriste svaku priliku da partiju stave iznad države.

Na kraju nije problem u metodi, nego u ljudima.

Svaku metodu o izboru bilo kog čovjeka, bilo koje sudske pozicije ako date u ruke čovjeku koji ne umije da to sprovede ili ima lošu namjeru od dobre metode pravi loš metod i pogrešan metod. Ako imate pravo rješenje, ne brinite čak ni o okviru koje mu dajete da se on rukovodi njime. Nemam nikakvu dilemu da će DPS pokušati da i od ovog novog sastava Ustavnog suda napravi politički organ, ali treba dozvoliti Ustavnom sudu da bude sud nad sudovima, a ne politički organ DPS-a. Trebaju nam ljudi od integriteta koji će moći da odole političkim pritiscima, jer na žalost do sada su oni stavljeni po strani, gurani na marginu, a sada ih želimo u prvi plan jer nam trebaju, trebaju pravdi Crne Gore.

Mi ih tražimo i preostalo nam je još malo da se izborimo za njih jer je to borba upravo za pravdu. Treba nam sud koji će suditi ni po babu, ni po stričevima, ni po DPS-u, ni po SDP-u, već po slovu Ustava i zakona. To je cijela priča o Ustavnom sudu a i ostalim sudovima. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Posljednji učesnik u raspravi po ovoj tački dnevnog reda kolegnica Jonica. Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Hvala, potpredsjedniče.

Na početku, priča o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu moram da kažem da sam očekivala naročito kod ovog zakona, mnogo ozbiljniji i odgovorniji pristup u pripremi ovog zakona i da se sa punom pažnjom radi na kvalitetu i sveobuhvatnosti ovog predloga zakona. Na žalost, a o tome ću kasnije, i ona rješenja koja su predložena nijesu dovoljno dobra, a postoji niz stvari koje su morale biti obuhvaćene ovim predlogom zakona. Da ne postoji ništa drugo osim stava Evropskog suda za ljudska prava a to je da ustavna žalba u Crnoj Gori nije djelotvoran pravni lijek mogli bismo da konstatujemo kakav je bio rad Ustavnog suda Crne Gore, ali i kakvi su bili propisi po kojima su se ostvarivala prava naših građana. I samo to i ništa drugo, pa da i nema one priče iz ovih klupa o kojima smo toliko vremena ukazivali na sve ono što nije radjeno kako treba u Ustavnom sudu, bilo je razlog da se mnogo ozbiljnije pristupi pripremi izmjena ovog zakona. Zato smo mi glasanjem za ustavne promjene

obezbijedili da se prvi korak u toj priči obezbijedi na način što ovaj sastav Ustavnog suda, koji je bitno doprinio tome, da nam Evropski sud kaže da ustavna žalba nije djelotvorno pravno sredstvo, pošaljemo tamo gdje im je mjesto a da definišemo mnogo veću većinu kako bismo obezbijedili mnogo veći kvalitet i bolje kriterijume o izboru novih sudija Ustavnog suda.

Drugi korak koji je bio na vama a to je da predložite zakon kojim ćete obuhvatiti sve ono što treba da omogući da ustavna žalba bude djelotvorno pravno sredstvo i da Ustavni sud zaista štiti ustavnost i zakonitost, očigledno to niste uradili na kvalitetan način. Naravno priča o tome da nije bilo dovoljno vremena i da ćete u nekom drugom zakonu, koji je takodje negdje predviđen nekim aktom, to uraditi u nekom roku ne pije vodu kada znamo kolika je važnost Ustavnog suda.

Kada uzmemo ovaj predlog i vidimo kako je i ovo što ste napisali uradjeno postavlja se pitanje zašto je to tako. U predlogu kojim se definiše način predlaganja i utvrđivanja kandidata imamo rečenicu koja ostaje potpuno nejasna kako je primijeniti. Ako se javni pozivi napišu u isto vrijeme predlagači ne mogu predložiti istog kandidata Skupštini Crne Gore. Dakle, nadležno radno tijelo i predsjednik Crne Gore ako se u isto vrijeme bez definisanja dali to isti dan ili preklapanje istih vremenskih perioda, 10, da im se javi isti kandidati ne mogu predložiti istog kandidata. Objasnite mi samo kako će se ova norma primijeniti. Ko će kome narediti da odustane od svog predloga. Hoće li nadležno radno tijelo predsjedniku Crne Gore ili će predsjednik Crne Gore nadležnom radnom tijelu? Kako će jedan predlagač znati šta će da predloži drugi predlagač. Pa naravno, pravili ste norme kojima ćete da omogućite da dodje do zabune, da omogućite da dodje do problema u ostvarivanju onoga što je cilj a to je obezbjedjivanje, da imamo novi sastav Ustavnog suda onakav kakav treba u Crnoj Gori i da imamo novi propis kojim ćemo omogućiti da taj sastav Ustavnog suda zaista štiti ljudska prava i slobode građanina i da zaista štiti ustavnost i zakonitost u Crnoj Gori.

Propisali ste takodje normu da sudiju Ustavnog suda predlažu po dva kandidata za predsjednika Ustavnog suda - ni da li to znači da moraju svi predložiti po dva kandidata, ni da li to znači da će oni to negdje usmeno usput reći ili će to dostaviti u pisanom predlogu, ni da li to znači da oni moraju potpisati taj predlog ili ga mogu anonimno dostaviti? Dakle, opet ključni element zaokruživanja i sastava Ustavnog suda za izbor predsjednika ostavljeno je nedorečeno. Da se ostavi, da se što više zabune napravi, da se za što više odloži ono što je neumitno a to je da će se taj sastav konačno morati promijeniti.

Propisali ste takodje da ono što je i bilo definisano da Ustavni sud odlučuje na sjednici svih sudija, izuzev oko ustavne žalbe, a nije precizirano kako punovažno donosi odluke. Vi znate da smo sada zbog specifične okolnosti, zbog smrti jednog sudije imali situaciju da ne može da odlučuje u

sastavu svih sudija, ali je to i takve je situacija trebalo razraditi do kraja, a ne ostaviti da se to može tumačiti i na ovaj i na onaj način, da odlučuje većina od sastava svih sudija ili da odlučuje samo kada su sve sudije.

Dakle, i još jedna nedorečena norma, slučajno ili namjerno, kada je u pitanju Ustavni sud. Propisali ste javnost rada suda koja je toliko bila upitna čitavo vrijeme na način što ste definisali da se odluke i rješenja mogu objaviti u "Službenom listu" a da se objavljuju na internet stranici Ustavnog suda. Taman sam shvatila da zbog potrebe da se negdje štiti privatnost u nekim postupcima možda neće da se objavljuju sve odluke i rješenja u "Službenom listu" a onda sam pročitala sljedeću normu koja piše da će se objavljivati vjerovatno na internet stranici. Zašto onda nije imperativna norma i za jedno i za drugo? Zašto ne postoji rok da se na internet stranici Ustavnog suda, kao odgovornog, bitnog suda, isti dan kada se odluka donese objavi kako bi građani bili upoznati sa onim što je uradjeno, a ne da se traga kao što smo mi tragali kakva je sadržina one Odluke oko izmjene norme Zakona o osnovnom obrazovanju.

Pričate o javnosti rada suda, a zamislite učesnicima u postupku i njihovim punomoćnicima ste ostavili da im predsjednik Ustavnog suda na osnovu svoje milosti odlučuje hoće li im dozvoliti da prisustvuju kada se odlučuje o njihovom predmetu. Šta tek reći za član 10 kojim ste uveli mogućnost da akt koji se pokaže nesaglasnim sa Ustavom i zakonom u nedogled do nekog vremena za koje se opet oni koji su ga oglasili neustavnim i nezakonitim po nekim kriterijumima koji su opet nedorečeni može da važi. Će je tu zaštita ustavnosti i zakonitosti, gdje je tu zaštita prava građana?

Dakle, nije tu bilo riječi o pravnoj sigurnosti, obismišljena je potpuno uloga Ustavnog suda na ovakav način a ako ste već imali namjeru da se brinete o pravnim prazninama i o tome da neka takva situacija može napraviti problem u funkcionisanju sistema zašto se nijeste povelili nekim lijepim iskustvima iz regiona a to je da napravite varijantu da se prethodno ocjenjuju odluke koje mi ovdje donosimo o Ustavnom sudu, a vi znate da to postoji u nekim državama u regionu.

I zaista privodim kraju, bolje bi bilo da ste se u predlogu zakona pozabavili time da nam se time ne bave predsjednik Vrhovnog i predsjednik Ustavnog suda, čija je zadnja u Crnoj Gori, da se konačno propisuje šta Ustavni sud može da radi sa sudskim odlukama, a šta ne može da radi sa sudskim odlukama. Bolje bi bilo da ste propisali rok za odlučivanje, ali to smo mi uradili našim amandmanom na godinu dana, jer se ne može štiti ustavnost i zakonitost, ako se odlučuje poslije pet godina.

I na kraju, bolje bi bilo da ste propisali pravo na ustavnu žalbu i zbog propuštanja donošenja odluka i niz drugih stvari kojima bi zaista obezbijedili da konačno ustavna žalba u Crnoj Gori bude djelotvorno pravno sredstvo.

Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala.

Zaključujem raspravu povodom ove tačke dnevnog reda. Predstavnik predlagača želi da iskoristi pravo na završnu riječ.

Dajem riječ potpredsjedniku Markoviću.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Gospodin Bulatović me direktno prozvao tako da se moram uključiti.

Počeo bih nešto od principa. Promjena i reforme su jedna od najsloženijih procesa u svakom društvu. One ne podrazumijevaju samo promjene normativne promjene, bilo da se radi o ustavu i zakonu, nego se najčešće radi o promjeni stanja svijesti, o neophodnosti onoga što je interes društva i zajednice. Prema tome kada sprovedimo reforme, barem mi iz Vlade, mnogo, ili predložimo reforme ne opterećujemo se sa onim što je kritika tih reformi, ako znamo šta nam je cilj i ako oko toga cilja imamo konsenzus.

Kada je u pitanju pravosuđe, vladavina prava i pravna sigurnost u cjelini u crnogorskom društvu, pa i u ovom parlamentu, postoji opšti konsenzus, naravno uz pojedinačne razlike, pa čak i političke i kako se iz određenih institucija na taj proces gleda, mi se mnogo u Vladi i Ministarstvu pravde ne sjekiramo i ne brinemo. Predložimo rješenja za koja mislimo da su najbolja, koja slijede duh ustavnih promjena i ta rješenja, kao što vidite i danas veoma jasno branimo, a ne obaziremo se na one koji ta rješenja ne razumiju ili ih ne žele prihvatiti.

Kada želite da ukrotite brzu rijeku koja razara kvalitetno i plodno zemljište, onda to ne možete uraditi lako. Morate obezbijediti i snagu i materijalna sredstva i vrijeme da rijeku uvedete u korito. Prema tome, reforme liče na takav jedan proces i zbog toga ne treba tim pitanjima da se bavimo, svako ima slobodu svoga stava, političkog, ličnog, profesionalnog, važno je oko čega ćemo se mi ovdje dogovoriti.

To je ta jedna dimenzija. Druga, koja se stalno ovdje pokušava podmetnuti kao potreba da nešto izmanipulišemo i da mi u stvari čitavu priču ovdje svodimo oko rokova, da li su rokovi kratki ili nisu kratki. Jesmo li mi to pitanje postavili? Ne, gospodo, mi ovdje govorimo o načinu utvrđivanja javne politike. Javna politika je najsloženiji proces za jednu državu i posebno za jedan parlament. Ta javna politika podrazumijeva određene procedure i standarde. Mi nismo zreli za te procedure i standarde, ali nam je neko rekao šta su te procedure i standardi i saopštio ih je u različitim dokumentima. Dokumentima Savjeta Evrope, Evropske komisije i mi ih moramo poštovati, ako želimo biti dio evropske porodice. Mi ne usaglašavamo naše zakonodavstvo sa zakonodavstvom Jugoistočne Evrope, nego sa zakonodavstvom Evropske unije. A jedno od ključnih

principa je javno kreiranje, učestvovanje javnosti u kreiranju politika. Zakon je kreiranje politike.

Ovi zakoni su jedna od najkomplikovanijih politika koje uređujemo u ovoj oblasti. Prema tome, ako neko misli da mi za 20 dana možemo ovako kompleksnu oblast kvalitetno uraditi jesmo li rekli pet godina ili deset godina, jesmo li rekli sedam dana ili tri dana, to je bježanje od suštine. Suština je ono o čemu smo ovdje pričali. Da li treba da stvorimo uslove u našem pravnom sistemu, da postoji pravna praznina? Ne. Prema tome, ko predlaže da se član 46a briše iz ovoga zakona ne poznaje pravni sistem. Jer ni jedna država ne može dozvoliti da dođe do poremećaja u javnom poretku jedne države u strukturnom poremećaju jedne države, bez obzira da li je Ustav, da li je neki zakon proglašen neustavan. I mi samo govorimo o zakonu neustavnim. Najčešće se proglašavaju pojedine norme neustavnim i mi ne smijemo dozvoliti da u slučajevima kada Ustavni sud to procijeni dozvoliti da se dešavaju strukturne promjene, rizične po društvo u pravnom sektoru i zbog toga je ova norma ovakva, nijesmo je mi napamet, nego konsultovani su ugledni pravnici i pravnici koji su angažovani od strane Savjeta Evrope.

Ovdje je, i o tome ćemo razgovarati na odborima, ovdje je konstruktivan predlog Pozitivne Crne Gore u kojem možemo reći da se odlukom određuje datum do kada je obavezno usaglasiti odgovarajući zakon sa Ustavom. To je možda rješenje koje daje odgovor na ove dileme, ali naš je stav da ovo rješenje nećemo brisati.

Sljedeće vezano za ovo što je gospodin Bulatović na neki način, to su pitanje otvorili i poslanik Sekulić i moj uvaženi kolega, da li je ovo ustavno ili nije ustavno, šta znači sa aspekta mandata postojećih sudija, mi ovdje kao Ministarstvo pravde i Vlada nijesmo imali izbora, mi ne licitiramo, mi izvodimo zakonima ono što je u Ustavu i Ustavnom zakonu rečeno i ja ću sada pročitati da ne ispadne da spekulišem, a vi mi recite kako to može izgledati po vama i ja ću to odmah prihvatiti. Jer mi ovdje ne predlažemo rješenja za nekoga, niti predlažemo rješenja protiv nekoga, nego ovo su rješenja za sve u Crnoj Gori, za dobro države i za dobro građana. Ovo nisu rješenja protiv jednog sudije ili grupe sudija, niti su rješenja za jednog sudiju ili grupu sudija, ovo su rješenja od interesa za zajednicu. I ja to tako gledam, naravno politički se to može i drugačije gledati.

Kaže se u članu 5 Ustavnog zakona, Zakon o Ustavnom sudu Crne Gore uskladiće se sa amandmanima u roku od 45 dana, od dana stupanja na snagu ovog zakona. To smo uradili sa nekim zakašnjenjem od devet dana. Javni poziv, slušajte sada, javni poziv za izbor svih sudija Ustavnog suda raspisaće se u roku od 30 dana od dana usklađivanja propisa iz stava 1 ovog člana. Nema mjesta tumačenju, samo primjeni. Gospodin Abazović je govorio, nije problem zakona nego je problem implementacija. E sada nije problem u ustavnom zakonu što se nas tiče, nego u ovim zakonima

koje mi predlažemo, koji su potpuno u skladu sa ovim. Da li je ustavno ili nije nemojte mene pitati. To vam neću odgovoriti gospodine Bulatoviću, to nije moja nadležnost. Ja ne proglašavam ustavne norme, ustavnim ili neustavnim. Tu je nadležan Ustavni sud.

Takođe postoji različiti pristup pravnoj teoriji, da li je ustavni zakon sastavni dio Ustava ili nije. Imamo praksu i ta praksa može biti standardna da ga prihvatimo, jednom smo imali odluku Ustavnog suda, ali imate i drugih praksi u kojima se kaže da postoje različiti ustavni zakoni, da postoje sprovedbeni ustavni zakon koji se može ocjenjivati sa aspekta ustavnosti. E, ja o tome neću da arbitriram, niti mi to pravo pripada, niti imam kapacitet za to. Kapacitet za to je u Ustavnom sudu i sudijama Ustavnog suda. Ne želim da se bavim sa onim za šta nemam kapacitet. Ali, da li smo ispoštovali ustavne amandmane i ustavnu normu, jesmo.

Zbog čega smo predložili da mandat Ustavnog suda počinje, nastaje izborom većine potrebnih za odlučivanje. Zbog toga da ne bi došli u blokadu. Evo već nas sada gospodin Bulatović i još neko opterećuje da mi predlažemo rješenja gdje ćemo opstruirati proces. Ne, gospodine Bulatoviću, kolega Abazović odnosno poslanik Abazović je bio izričitiji. Sada da vam kažem jednu stvar. Zakonodavstvo, naše zakonodavstvo nam je reklo da ovo rješenje nije čisto. Da je čistije rješenje da mandat ovom Ustavnom sudu, sudijama Ustavnog suda prestaje izborom svih sudija, to je čisto rješenje, ali znajući metodologiju koju smo razradili, 2/3 većina, 3/5 možemo doći u situaciju da nemamo Ustavni sud. Jesmo li mi ozbiljna država ako nemamo Ustavni sud?

Zbog toga smo mi predložili da imamo Ustavni sud kada se izabere većina za odlučivanje. Ako mislite da je to manipulacija od strane Vlade i Ministarstva, ja se povlačim, vi dajte drugo rješenje. Pa možda i ovo iza koga stoji Sekretarijat za zakonodavstvo.

Zahvaljujem se.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, potpredsjedniče. Na ovaj način smo završili ukupni pretres u načelu ove tačke dnevnog reda.

Prelazimo na sljedeću tačku - **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužilaštvu.**

Podsjetiću još jednom da smo na Kolegijumu predsjednika Skupštine dogovorili da pretres o ovom predlogu zakona traje najviše dva sata. Pojedinačno učešće u raspravi pet minuta.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su potpredsjednik Vlade i ministar pravde Duško Marković i pomoćnica ministra Branka Lakočević.

Izvjestioci odbora su Željko Aprcović u ime Zakonodavnog odbora i Snežana Jonica u ime Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres i pitam predstavnika Vlade želi li da da dopunsko obrazloženje? Zahvaljujem.

Dakle, možemo preći na raspravu, na prvi krug, gdje ćemo čuti predstavnike poslaničkih klubova u trajanju od pet minuta i krećemo od manjeg ka većem.

Izvolite.

SNEŽANA JONICA:

Samo želim da obavijestim kolege da je Odbor za politički sistem, prilikom izjašnjavanja o ovom predlogu zakona glasao pet-pet, što znači da ovaj zakon nije dobio potrebnu većinu.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem. Dobili smo izvještaj od Odbora, evo imamo i ovu informaciju i idemo dalje.

U ime Kluba Bošnjačke stranke obaviješten sam da će kolega Kemal Zoronjić da govori, nakon njega u ime Kluba četiri partije kolega Genci Nimanbegu.

Izvolite, kolega Zoronjiću.

KEMAL ZORONJIĆ:

Hvala.

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi potpredsjedniče Vlade, pomoćnice ministra, kolegice i kolege, uvaženi građani Crne Gore,

Unapređenje politike sudstva i tužilaštva kao i osnovnih ljudskih prava ima za cilj očuvanje i unapređenje države Crne Gore ka njenom putu prema Evropskoj uniji kao prostoru slobode, bezbjednosti i pravde.

Evropske i Atlantske integracije od nas zahtijevaju usvajanje određenih standarda i pravila koje postavlja Evropska unija. Da je Crna Gora odlučna i spremna za usaglašavanje domaćeg zakonodavstva sa evropskim pokazuju prethodno donešene ustavne, a sada zakonodavne promjene iz oblasti pravosuđa.

Izradom predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužilaštvu, Vlada Crne Gore je potvrdila odgovornost ka implementaciji ustavnih amandmana od jedan od šesnaest, a time i posvećenost ispunjavanju obaveza u pregovaračkom procesu za članstvo Crne Gore u Evropsku uniju.

Takođe je i Evropska unija potvrdila da je za otvaranje pregovora ključno bilo usvajanje amandmana na Ustav koji se tiču sudstva i tužilaštva i da će ustavne promjene i ovi donešeni zakoni biti indikator napretka Crne Gore u Evropskim integracijama.

Promjene koje su predložene u Zakonu o državnom tužilaštvu idu u pravcu kvalitetnijeg i efikasnijeg rada tužilaštva. Ono što je naročito značajno za nas iz Bošnjačke stranke jeste to da je amandman koji smo podnijeli sa HGI i Forcom usvojen i postao sastavni dio ustavnog zakona. Usvojeni amandman predviđa da se u svim zakonima koji se usklađuju sa ovim ustavnim promjenama propisuje odredba o srazmjernoj zastupljenosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u sudovima, državnom tužilaštvu i Ustavnom sudu.

Dakle, u cilju usaglašavanja sa članom 8 Ustavnog zakona za sprovođenje amandmana od 1 do 16 na Ustav Crne Gore, član 24 prijedloga zakona, predviđa da će Tužilački savjet prilikom donošenja odluke o izboru rukovodilaca državnih tužilaštava, odnosno državnog tužioca voditi računa o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, kao i o rodnoj balansiranoj zastupljenosti.

Svjedoci smo da je u sudstvu i tužilaštvu prisutan veoma mali, možemo reći zanemarljiv broj pripadnika bošnjačkog naroda i drugih manjinskih naroda. Međutim, ukoliko se ova odredba bude poštovala, a zakonska mogućnost postoji kroz opšti izbor nosilaca tužilačke funkcije, potom javnog oglašavanja, a kasnije izbora kandidata, to bi doprinijelo postepenom vraćanju poljuljanog povjerenja bošnjačkog naroda i drugih manjinskih naroda u ovu instituciju. Članom 10 prijedloga zakona definisani su uslovi za rukovodioca državnog tužilaštva ili za državnog tužioca. Predviđeni su sljedeći uslovi: da je crnogorski državljanin, zdravstveno sposoban za rad, završio pravni fakultet i položio pravosudni ispit. Znam da postoji značajan broj lica iz reda manjinskih naroda koji ispunjavaju ove uslove i jednako su sposobni za obavljanje ovih funkcija, kao i pripadnici većinskog naroda. Prema tome, pozivam ih da iskoriste ovu priliku i konkurišu na buduće planirane oglase, a mi iz Bošnjačke stranke i ostalih manjinskih stranaka pratićemo postupanje Tužilačkog savjeta i Komisije za izbor, kada je u pitanju poštovanje pomenutog člana 24 Prijedloga zakona.

Hoću da vjerujem da će se novim rješenjem načina biranja vrhovnog državnog tužioca, rukovodioca državnih tužilaštava, odnosno državnog tužioca i njihovim izborom napokon obezbijediti valjani dokazi i riješiti slučajevi ratnih zločina koja su izvršena protiv čovječnosti iz nama bliske prošlosti, što bi takođe doprinijelo vraćanju povjerenja manjinskih naroda u ovu granu vlasti.

Na kraju za nas u Bošnjačkoj stranci, najvažnije je da do implementacije ovog zakona dođu u najkraćem mogućem roku kako bi Tužilaštvo u Crnoj Gori ispunilo očekivanje građana Crne Gore, a to je da ono bude i nezavisno i efikasno, ali od integriteta.

Pred Crnom Gorom su veliki izazovi, evropski standardi iz ove oblasti su veoma zahtjevni i visoki, a usvajanjem ovog zakona smo samo jedan korak bliže Evropskoj uniji.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i Vama, kolega Zoronjiću.

U ime Kluba četiri partije, kolega Genci Nimanbegu, a nakon njega u ime Kluba Pozitivne Crne Gore Azra Jasavić.

Izvolite, kolega Nimanbegu.

GENCI NIMANBEGU:

Hvala, poštovani potpredsjedniče Mustafiću.

Poštovane kolege i kolegice, pa naravno i ovaj predlog zakona je vezan za ostale diskusije i teme koje smo imali tokom cijelog ovog dana i stoga bih se želio osvrnuti samo na neke detalje koji su možda preskočeni od strane drugih kolega.

Svi se ovdje zalažemo što verbalno, što praktično za profesionalizaciju i odvajanje od politike svih ovih državnih funkcija, jer smatram da je to najbrži način da krenemo put jedne države koja se može pohvaliti da je država vladavine prava. Ono što je ovaj dom mislio o Tužilačkom savjetu i radu državnog tužilaštva, on je izrekao u julu ove godine ne usvajajući izvještaj. To je bila značajna poruka, jer to je poruka da državno tužilaštvo, kao jedan od glavnih organa nije vršio kvalitetno svoju ulogu. Svi će se nekad zapitati za pet, deset, dvadeset godina, ko je vršio važne državne funkcije u periodu kada se privatizovala određena imovina, imamo bezbroj primjera širom Crne Gore, kada se dozvoljavala divlja gradnja, kada su se zloupotrebljavala državna sredstva, jednostavno kada građani nijesu bili pravno sigurni. I svi mi moramo primijetiti da ima sigurno napretka u tom pravcu i ja ih lično smatram da su oni vezani za ovaj magistralni put kojem svi kažem opet verbalno težimo, a to je put evropskih integracija. Mi smo u situaciji da nama treba neko kao sudija zvani da nas uputi da naše nesuglasice usmjeri u određenom pravcu.

Doduše, moramo biti svjesni, opet poručujem svima i građanima Crne Gore i pripadnicima manjinskog naroda, da je to mukotrpan put, da je demokratija kod nas mlada. Mi se demokratiji učimo 20 godina. Sigurno da ljudi će pitati da li smo mogli puno što od toga brže napraviti, kvalitetnije napraviti, ali demokratija je takva, jedan glas više znači pravo više ili glas više, odluka je drugačija. Ja između ostalog sam zadovoljan da u ovom predlogu zakona je odrednica oko proporcionalne zastupljenosti manjinskih naroda, stim da izražavam malu bojazan zašto tu nema nekih rokova. Znači, jer imali smo i odrednicu u Ustavu, kao najvišem državnom dokumentu, oko srazmjerne zastupljenosti ali u Predlogu zakona nema roka

do kad bi se mogla postići ta zastupljenost. Tu odmah da dam mali alibi Ministarstvu, to sigurno nije lak mehanizam za donijeti, ali nadam se da ćemo svi skupa u jednom brzom vremenu možda djelovati amandmansi na ovaj zakon u tom dijelu da imamo određene rokove do kad ćemo stići do određenog cilja. Još u julu ove godine isto u ovoj Skupštini se desilo da je za tužioca u Opštini Ulcinj izabrana gospođa koja je po nacionalnosti Albanka. Moram to reći zato što je to pomak naprijed ali žaljenje zašto dvadesetak godina se to nije dešavalo. To je evidentan dokaz za ono što se nije ranije dešavalo da je to bio uticaj politike i da su određena lica imala povlašćen odnos, a da neka možda zbog nacionalnosti nijesu bila podobna za vršenje te funkcije. Stoga, nadajući se da će ovaj zakon unijeti te željene izmjene, mi ćemo iz Force podržati, a i prestavnici četiri partije koje su u našem Klubu. Hvala.

PREDŠEDAVAJAĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolega Nimanbegu.

U ime Kluba Pozitivne Crne Gore koleginja Azra Jasavić, a nakon nje u ime Kluba Socijaldemokratske partije kolega Rastoder.

Koleginice Jasavić, izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovana gospođo Lakočević, poštovani građani,

Gospođo Lakočević, žao mi je što nije ministar tu, ali svejedno, Vi ćete biti neko ko će imati priliku da čuje ono što ćemo razjasniti oko roka, a to je da je Pozitivna Crna Gora, potpuno bila svjesna ozbiljnosti rada koji vas očekuje prilikom usklađivanja zakona sa Ustavom vezano za samo Ustavni zakon. I mi smo iz tog razloga kao i kolege iz Socijalističke narodne partije bili spremni i ponudili da se ne prihvati vaš amandman na godinu dana, amandman DPS-a na godinu dana, ali su bili spremni da produžimo rok na 90 dana, ali je isključivo insistiranjem vašeg koalicionog partnera ostao rok od 45 dana, i to je nešto što morate raspraviti u vašoj koaliciji, a ne sa nama, jer mi, znajući vro dobro šta očekuje samu Vladu i sve nas, znajući koliko je ozbiljna ova materija, tražili smo da se tu zaista na 90 dana izađe u susret jer je to bilo potpuno logično. Ovo je obimna materija iz tog razloga mi nijesmo u ovoj fazi išli sa tako velikim brojem amandmana, jer smo potpuno svjesni bili da je bilo optimalno da imate malo duže rok, ali opet ponavljam raspravite to sa vašim koalicionim partnerom i sa Socijaldemokratskom partijom.

Ono što je vezano za Zakon o državnom tužilaštvu, mi ćemo, sasvim izvjesno, dobiti nakon ovog ustavnog rješenja i zakona, konačno, vjerujem, tužioca koji će biti biran prvi put i voljom opozicije. Njega će, sasvim

sigurno, čekati veliki broj poslova koji se negdje za 24 godine nagomilao, tamo gdje nije došlo do zastare. Radi će sigurno taj koji bude izabran vrlo mukotrpan posao. Sigurno će biti afera "listing" istražena, afera "Telekom", za koju evo nikako da mrdnemo sa mrtve tačke, afera "snimak" koja se poražavajuće negdje zatvara. Sasvim sigurno da će u slučaju političke korupcije koji su svježiji doći do toga da se razmotaju. Sasvim je izvjesno da će sve privatizacije takođe na izvjesan način bolje sagledavati i konačno pokrenuti krivični postupci. Nadamo se da će i pitanje krađe struje iz KAP-a, takođe, biti definisano. Ono što mi očekujemo, očekujemo da Državni tužilac se ozbiljno pozabavi izvještajem Državne revizorske institucije oko garancija, to je ono što čeka Državnog tužioca koga ćemo birati u ovom Parlamentu. Najzad, nadam se da će naše tužilaštvo pokrenuti krivičnu odgovornost za trovanje ogromnog broja građana u Beranama. Nadam se da nećemo čekati tužilaštvo iz Hrvatske da nam rješava šta je uzrok i ko je krivično odgovoran u ovim slučajevima gdje 2000 naših građana u Beranama imalo poražavajuće zdrastveno stanje zahvaljujući neodgovornosti i Vodovoda i onih koji su radili u Bemaksu prilikom izvođenja radova i oštetili te cijevi koje su, kao što vidimo, ugrozile, preko svake mjere, zdravlje građana, a mi kao da neznamo o čemu se dešava. Ono što želim da ovom prilikom iskoristim jeste da pozovem pravnike kolege, koji zaista misle da vladavina prava mora biti nešto zašto se svi moramo zajedno boriti da se prijave na konkurs za izbor Državnog tužioca iz razloga što imamo konačno rješenje da ćemo Državnog tužioca birati dvotrećinskom većinom i topetinskom u drugom krugu. U tom drugom krugu će biti mogućnosti svi oni koji se prijave da se nađu na dnevnom redu da se glasa za njih, tako da opet pozivam i insistiram da se kolege iz tužilaštva za koje znam da ih ima kvalitetnih, kolege iz advokature, za koje takođe znam, da se prijave na ovaj konkurs da će imati podršku Pozitivne Crne Gore, a sasvim sigurno i pretpostavljam opozicije. Normalno za ove kolege koji se nijesu uprljali do sada u bilo kakvim kompromitujućim situacijama, i službenim i privatnim. Imamo najnovija dešavanja i nova kumstava, ne mogu da ih ne pomenem, nešto mi je počelo sa svadbama ove godine, pa da završim svoje izlaganje sa novim kumstvom i novom svadbom koja zabrinjava. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala i vama, kolegice Jasavić.

Kolega Rifat Rastoder u ime Kluba Socijaldemokratske partije, a nakon njega kolega Velizar Kaluđerović u ime Kluba SNP-a.

Izvolite, kolega Rastoder.

RIFAT RASTODER:

Dame i gospodo, po nama je ovo najsporniji Predlog zakona od seta zakona o kojima raspravljamo. Da nije pretpostavljenih rokova za koje smo glasali u ovom Parlamentu, mi bi insistirali da se ovaj zakon povuče, ali onda bi došli u koliziju sa onim što smo dali u obavezu Vladi i naravno resornom ministarstvu koji su se potrudili da ispune te rokove. Glasali smo za te rokove i pristali mi iz SDP-a na tako kratke rokove da bi pomogli kompromisu. Mi smo samo u datom trenutku pokušali da budemo konstruktivni, da zajedno sa opozicijom u ovom konkretnom slučaju dođemo do rješenja i do mogućnosti da usvojimo amandmane koji su jedan od uslova za dalje evropske integracije. I uspjeli smo, mislim da je to dobro.

Što se tiče konkretnog zakona, ne bih o terminološkim inovacijama, rekao bih, jer zaista se radi o inovacijama, je li rukovodilac ili predsjednik, jer je to takođe amandmanima urađeno. Ali, kao što se u javnosti apostrofira, i mi mislimo da je zaista najspornija ustavna utemeljenost pojedinih rješenja ovog zakona. I ono što je još možda u ovom trenutku bitnije, da li je moguće sa takvim rješenjima i ovakvim zakonom obezbijediti valjan kontinuitet funkcionisanja tužilaštva u narednoj godini. Bojimo se da sa ovim zakonom imamo punu godinu dana kada će tužilaštvo maltene godinu dana biti van funkcije, a to ne bi dobro bilo baš u ovom periodu.

Što se konkretnih članova tiče, hajde da počnemo od ovog člana 24/36A za koji sam rekao i u prethodnom zakonu, mi pozdravljamo, naravno, takvu odredbu. Pretpostavljam da je to odredba, da još nije ničiji amandman. Mislimo da državna uprava, sudstvo i sva ta oblast mora održavati i poželjno bi bilo koliko je god to moguće da održava istinsko društveno i državotvorno biće Crne Gore. Ovakva odredba je na tom fonu i nije nikakva, kako da kažem, smetnja, ne bi je niko trebao shvatiti kao neki višak prava, nego naprotiv, kao obavezu da nam državni aparat, uključujući sudstvo, tužilaštvo itd. budu odraz što sličnijeg društvenog i državotvornog bića Crne Gore, s tim što mi mislimo da ovu odredbu treba pojačati, ona je deklarativne prirode. Ovakva ne znači ništa, treba je pojačati obavezom da su dužni voditi računa o zastupljenosti shodno ovom principu koji promovirate.

Drugi član na koji ukazujemo, to je član 55 vašeg predloga, odnosno 84 postojećeg zakona. Ovaj član sam apostrofirao zbog toga što on govori o neujednačenosti kriterijuma i principa, jer se ovdje za sve tužioce pretpostavlja i predviđa zapravo najmanje pet godina iskustva, a kod Sudskog savjeta stavljamo taj uslov od pet godina samo za sudije Osnovnog suda. Zbog toga smo insistirali kod Zakona o Sudskom savjetu da se ta odredba, ako se već unosi kao uslov, unese za sve sudije, odnosno za sve sudove i sudije kao kandidate za članove Sudskog savjeta.

Nadalje, tu je član 72, odnosno 98. Kaže da se briše ova odredba. Ova odredba, obratite pažnju, odnosi se na stav 3. Stav 3 kaže - državni

tužilac može poslove tužilačke uprave povjeriti zamjeniku ili državnom službeniku u državnom tužilaštvu. Tačno je. Prema terminologiji koju smo uveli, koju uvodimo ovim predlogom zakona mora se to brisati jer terminologija nije adekvatna. Za razliku od sudstva prethodno nemamo predviđeno da se čak može ovlastiti član da vrši neku sličnu funkciju. Dakle, treba je, po nama, preformulisati tako da i u tužilaštvu, jer i to je jedna od grana naših, odnosno državnih institucija jednako kao i sudstvo treba da postoji mogućnost imenovanja ili izbora povjeravanja ovih poslova nekom od članova, recimo, tužilačkog savjeta itd.

Konačno, ovaj set najspornijih odredbi, 135G, 135I, 135J. Pokušao sam da računam, ovdje je negdje oko devet mjeseci u našim uslovima, to ispada, računajte, sigurno godinu dana tužilaštva u VD stanju. Da li je to baš dobro, nijesam siguran, u situaciji u kojoj jesmo i šta treba, šta nam predstoji upravo u toj narednoj godini dana. Naravno, ne dovodimo u pitanje opravdanost reizbora i u tužilaštvu, ali ono nije čak predviđeno niti je jasno označeno ni u amandmanima, ni u Zakonu o Ustavnom sudu za razliku, recimo, od slučaja kod Ustavnog suda gdje se to naznačava Ustavnim zakonom.

Da ne dovodim predsjedavajućeg u neugodnu poziciju, bićemo u prilici i da dalje razgovaramo i na odborima oko predloženih amandmana, pa se nadam da ćemo nešto i uspjeti da usaglasimo, tako da ne dužim dalje. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala vam, kolega Rastoder.

U ime Kluba Socijalističke narodne partije, kolega Velizar Kaluđerović, a nakon njega, u ime Kluba Demokratskog fronta, kolega Nebojša Medojević.

Izvolite, kolega Kaluđeroviću.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospođo Lakočević,

Predlog izmjena i dopuna Zakona o državnom tužilaštvu je od seta, od ova četiri zakona o kojima danas razgovaramo, najobimniji i, cijenim, najzahtjevniji. Cifre govore, sadašnji zakon ima 137 članova, a Predlog za izmjene i dopune ovog zakona sadrži 91 član.

Zbog poštovane javnosti koja prati naš rad, ne zamjerite da podsjetim na one ključne novine koje smo uveli usvojenim amandmanima i Ustavnim zakonom za sprovođenje amandmana. Prvi put se usvojenim amandmanima, dakle Ustavom garantuje stalnost tužilačke funkcije, iako smo to imali u zakonu, ali ipak je kvalitativno drugačije kada to imamo i garantujemo Ustavom, osim za slučajeve kada se neko lice prvi put bira na

tužilačku funkciju na period od četiri godine. Umjesto dosadašnjeg rješenja po kojem su i vrhovnog državnog tužioca i sve nosioce tužilačke funkcije birala ova Skupština, sada je samo izbor vrhovnog državnog tužioca u nadležnosti Skupštine i to značajno većom većinom, dakle onom dvotrećinskom sa mehanizmom za deblokadu, tropetinskom većinom, a izbor svih ostalih nosilaca tužilačke funkcije je u nadležnosti Tužilačkog savjeta. Dakle, imamo drugačije nominovanje naziva nosilaca tužilačke funkcije, što mislim da je i suštinski značajno. Umjesto državni tužilac i zamjenik, više nemamo zamjenika nego imamo rukovodioce državnih tužilaštava i državne tužioce i izbor Tužilačkog savjeta koji je, takođe, do sada bio kompletno njegov izbor u nadležnosti Skupštine. Sada je samo dio članova Tužilačkog savjeta iz reda onih koji nijesu nosioci tužilačke funkcije u nadležnosti parlamenta, dok je izbor nosilaca tužilačke funkcije, odnosno konferencije državnih tužilaštava.

Sada nekoliko riječi u vezi sa pitanjima koja izazivaju očigledno najviše nedoumica i sporenja povodom Predloga izmjena i dopuna Zakona o državnom tužilaštvu. Očigledno je najviše i najburniju reakciju iz samog državnog tužilaštva izazvalo rješenje da će se ići na opšti izbor svih nosilaca tužilačke funkcije od vrhovnog, preko viših državnih tužilaca i svih državnih tužilaca u svim tužilaštvima u Crnoj Gori. I sam pripadam ljudima koji smatraju da to nosi sa sobom određeni rizik. Činjenica da će sve nosioce tužilačke funkcije, procedura tako definiše, faktički predlagati i birati kolege koji su nosioci tužilačke funkcije preko davanja mišljenja, predlaganja i odluke u Tužilačkom savjetu, osim vrhovnog državnog tužioca gdje ćemo imati dvotrećinsku većinu, gdje će morati da se postigne konsenzus parlamentarne većine i opozicije oko lica koje zavređuje povjerenje na tako značajnoj funkciji. Ne vidim razloga da se nema povjerenje u tako nešto. Kvalitativne novine u pogledu ustavne garancije stalnosti tužilačke funkcije, drugačijeg načina izbora nosilaca tužilačke funkcije, drugačijeg nominovanja nosilaca tužilačke funkcije, čini se da su Vladu dovele u poziciju da je morala predložiti rješenje koje kvalifikujemo kao opšti reizbor svih nosilaca tužilačke funkcije.

Ono čime mi nijesmo u SNP-u zadovoljni, a Vlada je predložila u Predlogu ovog zakona, dakle nije ispoštovana svojevremeno data preporuka Venecijanske komisije da i slično kao u Sudskom savjetu i u Tužilačkom savjetu imamo ravnotežu ili paritet između članova Tužilačkog savjeta iz reda nosilaca tužilačke funkcije i onih koji to nijesu. Vlada predlaže sastav 6/5, računajući i vrhovnog državnog tužioca, u korist nosilaca tužilačke funkcije. Mi smo amandmanskim djelovanjem predložili da to bude odnos 5/5, a takođe išli korak dalje, da se odgovarajućim normama, preciziranjem normi jasno kaže da iz Državnog tužilaštva može biti samo jedan član Tužilačkog savjeta, a istovremeno popraviti ona rješenja koja su ponuđena kada je u pitanju izbor članova Tužilačkog

savjeta koji je u nadležnosti Skupštine, da Skupština nikako ne može da bude dovedena u poziciju da ona ne bira, nego da samo potvrđuje inicijalne predloge koji dolaze od drugih subjekata. Skupština mora preuzeti obavezu i odgovornost kompletnu da ona bira, a sami osjećaj njene odgovornosti koliko će respektovati kvalitet predloga koji dolaze. Vjerujem da će to svako od nas moći da podnese.

I još jedna stvar na koju ukazujem, izvinjavam se i zahvaljujem potpredsjedniče, mislim da se mora popraviti rješenje kada je u pitanju specijalni tužilac i trajanje mandata specijalnog tužioca. Ne može se trajanje mandata specijalnom tužiocu vezivati za donošenje posebnog zakona, a pritom se čak i ne kaže o kakvom se i kojem zakonu radi. Mislim da se on mora vezivati za određeni rok od izbora Vrhovnog državnog tužioca u čijoj nadležnosti je predlaganje kandidata za specijalnog tužioca, kao što je i trajanje mandata zamjenicima specijalnog tužioca nužno vezati, takođe, za proceduru predlaganja od strane specijalnog tužioca i izbora koji je u nadležnosti Tužilačkog savjeta. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vama, kolega Kaluđeroviću.

U ime Kluba Demokratskog fronta kolega Nebojša Medojević, a nakon njega u ime Kluba DPS-a kolega Miodrag Vuković.

Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Zahvaljujem se, gospodine potpredsjedniče.

Pa evo, Demokratski front je naravno, na vrlo jasnim pozicijama. Žao mi je što potpredsjednik Vlade nije tu, nadam se da će doći. Dakle, mi smo i upravo rekli, zašto ne treba glasati za Ustav? Zato što on ne sadrži osnovne političke pretpostavke za temeljnu reformu pravosuđa u Crnoj Gori, za izmjene Ustava, naravno.

Jasno je da pri ovakvoj političkoj konstalaciji, to smo vam rekli sto puta, nećemo ostvariti osnovni cilj. Znači, ne mijenjamo mi Ustav što smo mi zaključili da Ustav ne valja u ovoj oblasti pravosuđa, nego mijenjamo zato što su eksperti Evropske unije rekli, da mi nemamo dobre rezultate u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, i onda su odlučili da to pokrenu tako što će izmijeniti Ustav. Opet da kažem, rekao sam to i kolegama u Briselu, to nije dovoljno. Dakle, to je potrebno, ali nije dovoljno. Za one koji rade matematičku analizu znaju što znači, potreban i dovoljan uslov, to nije dovoljno.

Dakle, jedan kontaminirani dio društva. Kontaminiran političkom samovoljom jedne političke grupacije svih ovih 20 godina, koja se umeđuvremenu integrisala s ogranizovanim kriminalom, i ovih dana

gledamo nešto što možemo da nazovemo sjedne strane svadba sudstva i mafije, a sa druge strane sahrana pravne države Crne Gore.

Dakle, kada to doživimo svi kao političari, kao ljudi u Crnoj Gori, da ne samo, da su političke i kriminalne i pravosudne i policijske, bezbjednosne strukture ispreplijetane korupcijom, nego ulazimo u jednu vrstu stvaranja novog feudalnog poretka u Crnoj Gori da se formira nova klasa. Dakle, da oni jedni druge privlače jednom strašnom silom, silom zajedničkog grijeha, silom zajedničkog interesa. I kada imate jednu takvu situaciju, o kakvim vi izmjenama Ustava govorite, o kakvim članovima 131 e, g, i, i ostalim stvarima.

Znači, naše pravosuđe je kuća koja je postavljena u mulju. Dakle, u mulju, i sad se potpredsjednik Vlade, a i većina koja je glasala Ustav, ako se iskrivila antena misli da se iskrivila antena. Ne, iskrivila se kuća. I vi na krivoj kući, penjete se na krov da ispravljate antenu. Može, ali statika će društvenih odnosa učiniti svoje. Plašim se da će kuća da se sruši, a vi ostati s antenom u ruci.

Dakle, kuća, država, država Crna Gora, ako nije pravna i demokratska, ako se kumuje sa mafijom, i ako sudstvo je kumovalo sa mafijom, će se srušiti, gospodo. I to je virus u temeljima naše države. Tako, svi se zamislite. Nema promjena bez promjene vlasti. Bez promjene vlasti. Vi ćete je urušiti. Dakle, vi ćete urušiti državu Crnu Goru, zato što ste je stavili u zagrljaj sa mafijom.

Ovdje ima jedan ključni element. Dakle, znate li zašta smo se mi zalagali? Dakle, kada se mijenja Ustav u djelu ili kada se usvaja novi Ustav, demokratsko je pravilo, novi izbori. Kada se mijenja pravosuđe, način izbora, ovlašćenja, onda mora da bude opšti reizbor. Pa to je resetovanje sistema. Vidite kako ste se upleli pa neznate više ni vi iz vlasti, ni vi kolege iz opozicije. Neznate šta da radite, jer je nemoguće ispraviti i maći virus sa hard diska ako vam je operativni sistem zaražen korupcijom. Gospodo, naš sistem, naše pravosuđe, naše tužilaštvo, naše bezbjednosne službe su zaražene virusom korupcije, i mi nemamo drugog rješenja nego da se suočimo sa korupcijom u tužilaštvu.

Gospodine potpredsjedniče, zar je moguće da neki eliminatorni kriterijum za izbor sudije ili za izbor tužioca u ovom slučaju nije recimo, bezbjednosna procjena da ima kontakte sa pripadnicima organizovanog kriminala. Zar nije recimo, deklaracija interesa da vidimo otkud imovina nekim predsjednicima Vrhovnog suda. Ljudi, pa znate li kako bacate opasnu jednu priču i poruku osiromašenom narodu? Pa dokle bre s tim bahanalijama, 100 hiljada eura za muziku, a 19 eura dječiji dodatak. Pa šta vi mislite, da će to narod da gleda mirno.

Upozoravam vas po hiljaditi put u ime Demokratskog fronta, dozovite se pameti. To što ste stekli stotine hiljada eura i milione pljačkajući državu Crnu Goru, i ne mislim Vi kolege ovdje, nego znaju tačno na koje mislim,

nemojte da mislite da jednog dana neće biti vraćeno narodu. Rastu antagonizmi, raste socijalna nepravda. Dajte da napravimo ključni iskorak, da očistimo tužilaštvo od korumpiranih tužilaca, da očistimo pravosuđe, a lako je. Nema bogatog tužioca i bogatog sudije, a da nije sumnjiv na korupciju i kriminal. Dosta je više te priče, uzeo kredit, pa vraća kredit, pa vozi od 100 hiljada eura. Pa znamo mi od koga su uzimali kredit. Nemojte da mislite da mi nemamo informaciju od koje banke se uzimaju krediti, i kako se vraćaju, to jest, ne vraćaju ti krediti. Prema tome, Crna Gora je mala, svi sve znamo. Ako hoćete da napravite rezultat da mačka vodi miševе, dajte da sjednemo i da se dogovorimo. Bez mirne transvornacije vlasti, bez prenosa vlasti na novu demokratsku vlast i Demokratski front je spreman. Vi znate, izmate istraživanja, tu smo, primakli smo se, primakli smo se. Ne treba vi da nam date vlast, ne treba, primakli smo se. Vi da ne kradete na izborima, davno bi bili opozicija. Primakli smo se i narod to zna. Prema tome, šta je Demokratski front tražio? Tražio je da se izvrše opšti reizbor sudija i tužilaca, i da se prilikom reizbora provjeri imovinsko stanje i ono što je najvažnije potpredsjedniče Vlade, ako mogu dobiti samo minut, mislim da je vrlo važno, zašto nije zakon dobar? Nema antikorupcijskih mehanizama. Znači, kako mislite da se tužilaštvo bori protiv korupcije ako u samom Zakonu o tužilaštvu nemate antikorupcijskih mehanizama. Zašto kao elementarne kriterijume ne stavite takozvano deklarisanje interesa, da tužilac kaže, da li mu je žena advokat? Da li mu je neznam, zet ili kum sudija? Da vidimo kako su postupali u određenim predmetima za koje javnost sumnja da su bili korumpirani i da su imali elemente korupcije.

Dakle, ukoliko nastavite ovako da ispravljate antenu, a da ne vidite da se kuća nakrivila, plašim se da ćemo doći u situaciju da jednog dana kažemo, da se kuća srušila. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala, kolega Medojeviću.

U ovom krugu izlaganja poslednji je kolega Miodrag Vuković.

Možete, ali nakon završenih.

Izvolite, kolega Vukoviću u ime Kluba DPS-a.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Koleginice i kolege,

Taman kad čovjek pomisli da ćemo se baviti zakonom i u zakonu tražiti loša ili manje dobra rješenja i nuditi alternative, nuditi dopune, onda imamo jednu priču opšteg karaktera već toliko puta ispričanu u ovom Parlamentu, koja ne može nikoga od nas da posebno potrese, ali ako je ignorišete bar na nju ne reagujete sa dvije rečenice, šta onda, kakav ima smisao parlamentarni dijalog.

Gospodine Medojeviću, ova nakrivljena država je javno dobila od nenakrivljenog rukovodstva nenakrivljene države informaciju, da su neki članovi ovog Parlamenta na direktnoj vezi sa kriminalom i mafijom u toj drugoj državi. To nijesam izmislio, to su sve novine ovog svijeta objavile. I da li smo mi iz ove strukture optužili državne tužioce da nerade svoj posao kada imaju saopštenja prvih ljudi druge države da među nama sjede ljudi koji, pa nijesu baš u najboljem odnosu sa zakonima, sa demokratskom praksom. Samo sam upozorio, možete vi meni, možete vi meni govoriti slobodno i kaznenu repliku, samo vas upozoravam, nemojte pobogu čovječe, nemojte da pričate tako o državi, nemojte da od miša pravite međeda, nemojte da šaljete poruke koje obeshrabruju ove građane, navodno na osnovu vaših informacija, da se ova kuća nakrivila. Ova kuća ima problema, ova kuća ima temelje i mi koji iskreno svakodnevno radimo da ti temelji postanu čvrsti smo svjesni da je ta kuća i dalje sklona padu, rušljiva, zato što u ovoj zemlji postoje u samoj zemlji, postoje oni koji ne dozvoljavaju da ima ispravne antene. I zato samoubice ili nesamoubice da, da i ovim ću završiti. Dakle, saslušaću i kaznenu repliku gospodina Medojevića, ali nadam se da će me demantovati da sam čitao neke pogrešne novine koje apsolutno za razliku od seirenja na nekim činjenicama koje su naduvane, apsolutno mi nije milo što se to prigovara ljudima sa kojima ja radim, sa kojima se susrećem, sa kojima imam građanski odnos korektan. Ovdje priča danas o svadbama, hoćemo li svadbu da unesemo u zakon. Pustite bre, dajte da pričamo o nečemu što je meritum ovoga zakona.

Hoću da kažem, evo ostalo mi je samo dva minuta. Hoću da kažem da je možda upravo na primjeru Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužilaštvu bilo potrebno, tek se sada vidi, bilo potrebno da smo omogućili da rokovi budu malo duži. Bilo je to potrebno iz razloga što je Vlada dobila vrlo težak zadatak da upodobi postojeći zakon ustavnim amandmanima i pokazalo se to i neko je to i prebrojao 190 članova je napadnuto sa 90 novih rješenja u tom zakonu. Nije to mali posao. I niko neće reći da je odrađen do kraja dobar posao, otvoreno je sve to za polemiku, za raspravu, za razmjenu mišljenja, a ja kažem bilo je potrebno da smo imali vremena i za javnu raspravu. Koliko je u međuvremenu svima nama koji smo radili u Ustavnom odboru, Kolegijumu ove Skupštine došlo dopisa i od tužilačke organizacije, od profesora ustavnog prava, komentara stručnog karaktera da neko rješenje u Zakonu nije dobro, da je trebalo da bude drugačije. Nijesmo imali vremena, imamo ga sad kada konstituišemo amandmane na ovaj zakon, nijesmo imali vremena da ozbiljno tome priđemo. Napraviću digresiju. Bilo je upravo zbog toga što nije bilo javne rasprave i svojevrsnog lobiranja, javnog i tajnog. Lobiranje u demokratskom svijetu nije loša stvar. Ako je procesuirano, ako je zakonom definisano, ali ovako je ostalo na telefonskim pozivima, pa onda će neko da predloži nešto

što nema nikakve veze ni sa ustavnim amandmanima, kakvi su takvi su, ni sa predloženim izmjenama i dopunama postojećeg zakona. Samo ovi nesporazumi, ne pozivam samo pravnike, nego pozivam sve kolege, i ovdje sam čuo, kaže treba ići na reizbor tužilaca. Pa nema reizbora ako tužiocu prethodno nijesu birani, nego su imenovani. Ima izbor svih tužilaca u tužilačkoj organizaciji, ali mi to tako neću da kažem kako, olako, jednostavno upotrebljavamo neke pežorativne izraze koji nemaju veze sa stručnim nazivima. Molim vas, radi se o ozbiljnom aktu zaboravimo, zaboravimo na političke tirade, na političke natrone, na ovaj zakon, dajmo izdignimo se iznad svega toga i pokušajmo da napravimo ovaj zakon takvim da će se mijenjati ta loša praksa u tužilačkoj organizaciji, sva ova četiri zakona i u pravosudnom sistemu ove države. Ako budemo pravili ove digresije niđe nećemo stići vjerujte mi.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala kolega Vukoviću.

Naravno kolega Medojeviću, pravo na kaznenu repliku, jer ste bili direktno pomenuti, direktno ste ga spomenuli, dva minuta.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Ja Vam se zahvaljujem, zahvaljujući Matrici crnogorskoj i gospodinu Radu Bojoviću, objavljena je knjiga koja se zove "Antiratni pokret u Crnoj Gori 1991-1992.godine". Saopštenje vaše partije od 5.jula 1991.godine:

Rukovodstvu Hrvatske i Slovenije ne treba vjerovati, posebno ne kada se ne poštuje primirje, kada program HDZ-a ima teritorijalne pretenzije na Crnu Goru i kada su već očiti stari apetiti Njemačke, Austrije i Mađarske. Crna Gora ne smije da vjeruje u vrh zemlje jer su svuda na čelu predstavnici Hrvatske, ne smije se vjerovati Anti Markoviću. To vam je 5.jul. Ovo vam je vaš ideolog, potpredsjednik Sveto Marović 15.jul 1991.godine. Imate sljedeće pa kaže: Opozicija hoće evropske standarde i evropski život, no iz Evrope nam donesu istrošene, pogrešne i marginalne stvari. Poštovani kolega Vukoviću, ovdje u Parlamentu sjede dva poslanika koji su tada potpisali apel za mir, 15.jula 1991.godine, to je tadašnji docent, tada mladi i zgodni profesor doktor Branko Radulović i ja apsolvent sa Elektrotehničkog fakulteta. Pazite dobro kada prozivate ljude iz Pokreta za promjene i Demokratskog fronta. Pazite dobro, jer mi stojimo od 1991. godine na braniku Crne Gore, njenog čojstva i obraza kada ste mnogi od vas krenuli u jednu sramnu epopeju, razbijanja, razvaljivanja, a poslije toga postali veći Crnogorci veći od svih nas i krenuli da dovršite tu nesrećnu državu pljačkom, razbijanjem i povezivanjem sa organizovanim kriminalom. Zašto je važan državni tužilac kolega? To što Vi tvrdite da je neki poslanik bio u vezi sa nekim kriminalnim organizacijama danas je objavljena još

jedna knjiga, kolega. To treba da znate, još jedna knjiga, vidjet ćete tačno šta tu piše. Objavljena je knjiga, dobit ćete je da se vidi šta piše tu ko je šta radio u tim događajima....

Dakle, da je Državni tužilac Crne Gore radio po Ustavu, ne bi se tužilaštvo, ja da sam napisao amandmane, napisao bih Zakon o velikoj državnoj fijoci, a ne o državnom tužilaštvu. Jer je državno tužilaštvo najpoznatije po fijoci. Koliko smo profesor Radulović i ja krivičnih prijave dali oko Kombinata aluminijuma, oko Željezare, oko Velimira Jakića, oko svih mogućih privatizacija u Crnoj Gori, oko hotela "Avala". Pogledajte, sada akteri toga o čemu mi pričamo u Londonu, priznaju da su korumpirali Vladu i na čijem čelu je u stvari tada bio Filip Vujanović, partija na čijem čelu je bio gospodin Đukanović.

Dakle, gospodine Mustafiću, dajte mi, ja predstavljam najjači opozicioni klub, samo da završim.... dopustite.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Molim Vas, gospodine Medojeviću, iskoristili ste pravo. Molim Vas.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Imao sam jedini kaznenu repliku, samo još dvije rečenice...

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Imaćete je sada.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Dakle, državni tužilac je najvažnije mjesto u sistemu Crne Gore i mi trebamo državnog tužioca koji neće gurati predmete koji su vezani sa vrhom vlasti u fijoku, nego koji će sve predmete tretirati u skladu sa zakonom, Ustavom i onako kako kaže interes države Crne Gore. Tako da gospodine Vukoviću, mi kad dođemo na vlast i sada da završimo sa tim naći ćemo hrabrog čovjeka, hrabrog čovjeka koji će otvoriti fijoke i onda da vidimo ko je u fijokama gospodine Vukoviću, jesu li iz Demokratskog fronta ili iz DPS-a. Držite gaće onda.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Medojeviću.

Samo da razjasnimo. Dakle, kolega Medojević je koristio pravo na kaznenu repliku, jer je direktno bio pominjan.

Molim vas.

Direktno je bio pominjan od kolege Vukovića.

Sada u ime Kluba DPS-a, pošto su pominjana dva potpredsjednika te partije, može kolega Vuković, ako želite u ime Kluba. Je li tako kolega Vukoviću. Pravo na repliku, je li tako, možete? Izvolite.

MIODRAG VUKOVIĆ:

Ako stvorite uslove, jer polifonija neće doprinijeti da razjasnimo stvari. Nikoga nijesam niti ću ikada u životu bez dokaza koji meni budu dostupni, a ja ih provjerim i ubijedim se da su utemeljeni, nikada ni jednog kolegu ni iz moje partije ni iz drugih partija imenom i prezimenom niti sam to danas uradio, imenom i prezimenom okriviti za nešto, a da to ne zaslužuje. Ja sam u svom govoru, u svom nastupu rekao da poslije silne žuči izlivenne na ovakvu Crnu Goru, poslije konstatacija da nam samo prijeti, valjda od cunamija nekog, ne znam od čega smo se nakrivili, prijeti njeno uništenje. Ja sam rekao, zato što je vlast vezana sa kriminalom, to je neraskidiva veza. Rekao sam da sam čitao, sada ću reći ne provocirajući čitao iz saopštenja kluba poslanika ili koalicije kojoj pripada moj kolega Medojević, kojima su se stvari objašnjavale na relaciji Demokratski front Vlada Srbije. Nijesam ja to izmislio, ja sam pročitao možda ljudi iz Vlade Srbije su neznaveni ljudi, oni pričaju nešto napamet trebamo i to da provjerimo onome kome se provjerava. Ali, ja sam rekao, da je vrlo rizično na osnovu onoga što ne možete provjeriti, nijesmo dobili dokaze. Ja sa Vama neću razgovarati, sa Vama nema budućnosti prekidamo sve odnose. Drži gaće, gospodine Medojeviću, držite ako je išta ostalo od obraza, sačuvajte obraz.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Vukoviću.

Dakle bile su ovo dvije, a podsjećam imao sam pravo član 101, pogledajte Poslovnika, član 101. Izvolite.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Nijeste imali pravo da date kaznenu repliku, jer ja sam citirao potpredsjednika Demokratske partije socijalista. I zvanično saopštenje DPS-a iz 1991.godine. Ako se oni stide DPS-a iz 1991.godine, samo neka kažu stidimo se za ovo što smo radili 1991.godine i ja ću prihvatiti, nije nikakav problem. Samo neka kažu sramota nas je zbog ovoga što smo napadali manjinske narode, što smo htjeli da idemo na Dubrovnik, ja ću reći u redu je. Ali mislim, potpredsjedniče, da ste dali neosnovano kaznenu repliku.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Nijesam neosnovano, pročitao sam Poslovnik. Zahvaljujem.

Molim Vas, kolega Vukoviću, kolega Vukoviću molim Vas.

Komentar uvodnih izlaganja prijavio je potpredsjednik Vlade Duško Marković. Izvolite, gospodine Markoviću.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Hvala gospodine potpredsjedniče.

Imam potrebu da reagujem zbog toga što se i u povodu ovog zakona saopštava teza da je ova priča danas normativna u stvari jedna obmana Vlade u odnosu na ono što su naši interesi, ono što su naši interesi. Hvala vam.

Da je u stvari sve sračunato da, kako gospodin Medojević kaže, ovu jadnu kuću, ovu jadnu kuću dovršimo, hipatetički rekli ste u jednom trenutku jedno. Neću sa tim polemisati, nego se vraćam na ono što je sadržaj teme. Ja sam mislio dolazeći u ovaj Parlament danas da radimo na jednom važnom poslu polazeći od osnovne činjenice da imamo pravo da budemo zadovoljni i to nam drugi kažu, ali nažalost kada se nađemo između sebe mi nijesmo u stanju ni tu proslu činjenicu da prihvatimo. Danas u Evropskoj uniji u cjelini se kaže da je crnogorski Parlament, samim tim i crnogorsko društvo, obezbijedilo najveću političku dosljednost usvajajući ustavne amandmane konsenzusom i da je to trenutno najveći kapital države Crne Gore i njenih institucija prije svega Parlamenta, stvarajući pretpostavke da uredimo pravosuđe i dosegneмо vladavinu prava neophodnu našem interesu. Iz ovoga što je rekao gospodin Medojević proizilazi da je ta vrhunška, politička i pravna pobjeda u ovom Parlamentu u stvari najveća podvala crnogorskom narodu i građaninu i da je ona opstrukcija pobjedi njegove stranke na izborima. Ja mislim da su ustavni amandmani koje smo usvojili ovdje koje ste vi usvojili, a mi danas razrađujemo ustavnim zakonima, ugaoni kamen ove kuće, a ne antena koja se krivi, ugaoni kamen ove kuće. A to ne znači da ćemo imati i kvalitetnu kuću. Ako svi na krov te kuće slažemo kamenje, a ne crijep. Prema tome, gospodine Medojeviću imamo probleme i sa organizovanim kriminalom i sa korupcijom. Imamo probleme sa neprofesionalnim ili dovoljno nezrelim institucijama i pojedincima u tim institucijama. Ali, imamo dostojnu državu koja je danas u pregovaračkom procesu sa Evropskom unijom i koja ima za cilj da ostvari i veoma brzo članstvo u NATO. Da smo takvi kako vi kažete, mi na ovom nivou političkih ciljeva ne bi bili. Prema tome, ne mogu da se složim sa Vama.

Drugo, u odnosu na ono što kažete da Zakon ne sadrži ono što sve sadrži. Tačno je. Ovaj zakon bi trebao da sadrži mnogo više stvari, detalja, pa može i neke od onih o kojima ste vi govorili. Ali, Vi ste ovdje svezali ruke Vladi rokom od 45 dana. Vi nijeste bili u Parlamentu, došli ste odnekud ne znam ni odakle ste došli, nijeste slušali raspravu već smo tu priču zatvorili, a nijesam imao namjeru da je otvaram, ali je ovaj zakon zahtijevao, ne mjesec dana javne rasprave nego možda i dva mjeseca javne rasprave. I izradu ovoga zakona u skladu sa onim što smo dogovorili sa Evropskom unijom i možda njegovo usvajanje do kraja godine i sredinom 2014.godine, da bi imali potpuno pouzdana i kvalitetna rješenja i u ovom smislu u kojem Vi govorite. Prema tome ova rješenja su implementacija ustavnih

amandmana sa ciljem da stvorimo uslove da ovaj sistem, odnosno ova institucija funkcioniše. Dvotrećinska većina i za izbor državnog tužioca daje odgovore na sve ono što ste vi govorili o državnom tužiocu. Zašto skačete sebi u usta. Nijeste podržali ustavne amandmane, ali je gospodin Danilović rekao da ste podržali sve ustavne amandmane opozicije, što znači da ste podržali i ustavne amandmane, da ste podržali ustavne amandmane. Prema tome, izbor Vrhovnog državnog tužioca je odgovor, modalitet izbora Vrhovnog državnog tužioca i odgovor na ovo o čemu ste Vi govorili i dajte da taj posao uradimo do kraja na valjan način. Nije dobro to što radite, nije dobro za sve u Crnoj Gori.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam.

Pravo na komentar, kolega Medojević.

NEBOJŠA MEDOJEVIĆ:

Dakle, samo oko glasanja.

Dakle, kao što znate i Pokret za promjene i ranije Demokratski front principijelno mi podržavamo svaki amandman kolega iz opozicije. Dakle, principijelno solidarnost opoziciona, ali mi smo vam javno rekli stav šta je sa ustavnim promjenama, a lijepo sam vam objasnio potreban je dovoljan uslov, moraju obadva da se ispune. Dakle, moraju obadva ili oba da se ispune, sasvim svejedno. Da bi funkcionisalo pravosuđe. Nama je problem da li će ovaj vaš model koji ste izglasali dvotrećinski funkcionisanjem, hoće li mačka loviti miševе. Ja vam garantujem da i postojeći prethodni Ustav a i prethodna rješenja i prethodni Zakon o krivičnom postupku i prethodni Zakon o tužiocu nije smetao ni gospođi Čarapić, ni gospođi Medenici da hapsi krupne ribe. Šta je smetalo? Politički uticaj, direktna prijetnja i uticaj organizovanog kriminala i porodične i ostale veze koje su u pravosuđu i u Tužilaštvu gospodine Markoviću, toliko isprepletene, da Vi možete da crtate šeme namještanja sudskih presuda u skladu sa izborom advokata koji onda ima svoga tužioca, svog prvostepenog sudiju, svog drugostepenog sudiju. I šta se onda radi gospodine Markoviću? Onda se radi reset. Dakle resetovanje, ako je samo Tužilaštvo i pravosuđe bolje od korupcije, ne znači ništa da stavite novu verziju softvera. Mora da se napravi intervencija u samom sistemu gospodine Markoviću, mora da se očisti Tužilaštvo i pravosuđe od korumpiranih ljudi, koji brukaju ovu državu Crnu Goru. Ne brukamo je mi iz opozicije, korumpirani ne mogu da upotrijebim rečnik šta mislim o njima. Ljudi u Tužilaštvu, policiji i Vi znate dobro o čemu ja pričam - bezbjednosnim službama, o milionerima koji nijesu izumili ni radili ništa nego pljačkali ovu državu. Dajte, šta ćete da uradite sa njima? Hoćete sa ovim kombinacijama da kažete da će ti isti ljudi sa novim ustavnim rješenjem biti bolji. Ne, neće biti bolji. Vladavina prava gospodine Markoviću

je plod višegodišnje biljke, koja mora da se pazi i njeguje i da se zasadi u zdravom zemljištu. U kontaminiranom zemljištu...sudstva, mafije vjerujte mi da iz takve zemlje ne može ništa da izađe zdravo niti plod koji će sutra moći da uživa svaki građanin Crne Gore.

PREDŠEDAVAJUĆI SULJO MUSTAFIĆ:

Hvala Vam, kolega Medojeviću.

Možemo li preći na raspravu?

Prvi prijavljeni iz Kluba Demokratske partije socijalista je kolega Željko Aprcović, a neka se pripremi kolega Milutin Đukanović iz Kluba DF-a.

Izvolite kolega Aprcoviću.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče, uvažene kolegice i kolege, uvaženi ministre, građani Crne Gore,

Prilikom usvajanja ustavnih promjena u julu mjesecu ove godine, bio sam izuzetno zadovoljan iz specijalnih razloga, što smo mi iz vlasti, vi iz opozicije, napravili jedan dobar balans i utvrdili modalitete za izbor po mom mišljenju i po mom sudu, najodgovornije ličnosti u državi Crnoj Gori, to je Vrhovnog državnog tužioca.

Možda bih volio da smo ustavnu normu mogli da donesemo apsolutnim konsenzusom, međutim, i ovo što smo donijeli potvrda je naše želje i sa ove strane i želje sa druge strane određenih kolega poslanika da rješavamo goruće probleme u Crnoj Gori na pravi, adekvatan i na zakonu zasnovan način. Međutim, danas vidim da ono što se zove 3/5 većina u drugom krugu, ne predstavlja garanciju nekim kolegama poslanicima da ćemo doći do najkvalitetnije ličnosti vrhovnog državnog tužioca, koji će shodno Zakonu i Ustavu obavljati svoju funkciju i ostvariti ono što se zove veća, žešća, snažnija, agresivnija borba protiv organizovanog kriminala i korupcije. Nažalost, mi prelazimo olako preko mišljenja Venecijanske komisije, koja je rekla da je to najveći i najbolji iskorak. Nažalost, prelazimo olako preko toga da će trebati tri petine poslanika, 49 poslanika da glasa za izbor vrhovnog državnog tužioca u ovome Parlamentu i da ćemo argumentovano činjenično kroz razgovor dolaziti do najkvalitetnije ličnosti kojoj ćemo dati povjerenje, ali tražićemo odgovornost za njen rad. Tražićemo odgovornost za njen rad u okviru ovoga Parlamenta. Jedino se u Parlamentu može do kraja dovesti borba protiv organizovanog kriminala i korupcije.

Nemojte misliti, kolege poslanici, da smo mi sa ove druge strane različiti od vas, da i mi ne primjećujemo anomalije i da smo mi zadovoljni sa cjelokupnim stanjemom. I u ovome Parlamentu, pokazali smo da nijesmo samo deklarativno za promjenu stanja, nego upravo konstruktivnim dijalogom u okviru Ustavnog odbora potvrdili da ono što se vi nijeste nadali

da ćemo popustiti, došli do 2/3 u prvom krugu, odnosno 3/5 u drugom krugu izbora prve ličnosti tužilačke organizacije. Ako imamo dobroga i kvalitetnog vrhovnog državnog tužioca, onda će anomalije po vertikali biti puno manje u odnosu na ono što žele određene kolege da predstave. Ne bih se složio sa kolegom Medojević u dijelu koji se odnosi da je on sporadične slučajeve kojih sam ja svjestan cijenio na način na kojih ih je cijenio, prigovarajući pri tom nama sa ove druge strane iz ovih drugih klupa, da mi to aboliramo, opravdavamo, da imamo riječi razumijevanja. Znamo i mi za te anomalije, ali upravo ono što smo željeli to ćemo i ostvariti u ovom Parlamentu. Vrlo brzo ćemo imati vrhovno državnog tužioca i zajednički ćemo ga isto kontrolisati. Zajednički ćemo postavljati pitanja, kroz ono što se zove Izvještaj o radu za prethodnu godinu, kroz pitanja njegovog povjerenja, jer je vrlo lako smenjiv i kroz pitanja kako funkcioniše cijela tužilačka organizacija.

Zašto kažem da su dobra rješenja iz predloženih izmjena i dopuna Zakona o državnom tužilaštvu? Imamo sad rukovodioce državnih tužilaštava, imamo državne tužioce. Gospodo, to nije terminološko usklađivanje, to je suštinska razlika. Vi dobro znate, svi koji sjedite u ovim klupama da smo kroz izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku dali široku slobodu nosiocima državno tužilačke funkcije u otkrivanju prevashodno izvršilaca krivičnih djela da državni tužilac rukovodi izviđajem, da rukovodi tužilačkom istragom, da procesuirá, odnosno podnosi optužne predloge i optužnice protiv izvršilaca krivičnih djela.

Znači, da smo upravo suštinski željeli promjenu. Ne radi o reizboru, kako želi neko da predstavi da ćemo imati pravni vakuum u narednoj godini. Ja se toga ne bojim, iz prostog razloga, onaj tužilac koji je odgovorno obavljao svoju funkciju u prethodnom periodu nema razloga da strahuje za svoje radno mjesto. On će u okviru Tužilačkog savjeta dobiti potrebnu podršku, a radiće sa istom onom nesmanjenom žestinom, odnosno sve u skladu sa Zakonom i Ustavom svoj posao, do ponovnog izbora na tužilačku funkciju.

Ja mislim, kolege poslanici, da za ovo kratko vrijeme sam probao u argumentima sa vama da polemišem, i da ćemo svi zajedno usvojiti predložene izmjene i dopune Zakona o državnom tužilaštvu, kako bi u najkraćem mogućem roku ovdje imali politički dijalog oko izbora vrhovnog državnog tužioca, u cilju i s interesom i mitivacijom za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, kako nas sa ove strane, tako i vas sa druge strane.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Hvala i vama.

Kolege, u dilemi smo. Znači, radimo, planirano je do 18 sati, prijavljenih ima 10, uvijek kad ja dođem ostane malo vremena, potrošimo ga ujutro, znači prelazimo na varijantu pet plus jedan, znači pet minuta. Za komentar se javio kolega Bojanić. Izvolite.

MLADEN BOJANIĆ:

Isprovociran sam bio prethodnom diskusijom, da se opet navodno argumentima dokazuje da će sad ovim novim normativnim aktima, odnosno izmjenama Zakona o tužilaštvu i ostalim zakonima, Tužilaštvo biti u prilici da rješava slučajeve. Ništa njemu niti je ko branio do sad, niti ga ovim novim zakonom Bog zna kako mu dajemo prostora više da radi, nije radio svoj posao. Na kraju krajeva ovaj isti Parlament nije usvojio taj izvještaj Tužilačkog savjeta, tako da toliko o radu dosadašnjeg Tužilačkog savjeta i državnom tužiocu. Ne bih dalje gubio vrijeme oko toga niti vaše trošio. Ono što bih htio da kratko iskomentarišem, nijesam imao prilike ranije. Potpuno smo mi svjesni barem iz Pozitivne, a ja vjerujem i ostale kolege iz opozicije koje su dale saglasnost, odnosno glasale za ove ustavne izmjene i glasaćemo i za ove zakone koji to prate, da ovo nije dovoljan uslov i daleko je od toga da je dovoljan uslov da se mijenja stanje u pravosuđu i opšte u društvu u Crnoj Gori, ali jeste potreban uslov, s tim što smatram da je ovaj uslov potreban da bismo onaj cilj ispunili, to je smjena ove vlasti, ako hoćemo da imamo promjene i u sudstvu i uopšte u društvu. I iz tog razloga smo prihvatili da glasamo, jer smatramo da ni taj dovoljan razlog smjenu vlasti teško će biti ostvariti, ako ostane status kvo u Tužilaštvu. I to je jedan jedini razlog zašto smo glasali za ove ustavne promjene i ove uslove, jer smatramo da ćemo ograničiti moć vladajuće elite time što ćemo bar za malo smanjiti njihov uticaj u Tužilaštvo.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Bojaniću. Aprcoviću, želite li vi da pobijete ove argumente? Izvolite.

ŽELJKO APRCOVIĆ:

Gospodin Bojanić je korektno diskutovao, znači iznio je svoj stav. Želim da kažem da ja nijesam pričao o tome da li smo mi nekoga sputavali da obavlja svoj posao, svoju dužnost u skladu sa Zakonom i sa Ustavom. Nikoga znači. U prethodnom periodu neko ko je obavljao određenu državnu funkciju mogao je to da obavlja na zakonit način. Takođe, moram da kažem da je ovo prva stepenica. Ja sam pričao, kada sam govorio o setu zakona, izmjena i dopuna zakona o sudovima i Sudskom savjetu, da je to prva stepenica, ali vrlo značajna stepenica. Ja kažem, imamo sad potpuno pravo da tražimo odgovornost prvog čovjeka tužilačke organizacije, izvinjavam se.

Imamo našeg čovjeka koji pripada Demokratskoj partiji socijalista, odnosno simpatizer, pa ćemo njega apsolutnom većinom izabrati u ovom Parlamentu. Sad imamo tri petine, dvije trećine i tri petine, znači moraćemo kako nama tako i vama da polaže račune. Ja o tome pričam i zašto sad od jedanput rezerva prema onome što smo zajednički usvojili? Zašto rezerva prema onome zašta smo dobili potrebnu podršku od međunarodnih relevantnih faktora? Vjerujte, da ne mislim ovo što pričam, ja ne bih vama ni odgovarao. Potpuno, konkretno i kvalitetno pričam. Znači, nijesmo mi kao vlast željeli da bismo apsolutnom većinom ili 30 poslanika Demokratske partije socijalista, vrhovnog državnog tužioca. Upravo kroz dijalog najkvalitetnije ličnosti i do najkvalitetnijih rješenja, sa jednom motivacijom i ciljem ono što svi želimo i biće to posmatramo i od vas i od nas, i imaćemo prilike da kritikujemo i hvalimo.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Riječ ima poslanik Đukanović, a neka se pripremi koleginica Vuksanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, gospodine potpredsjedniče Vlade, dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Kada se govori o tužilaštvu, kao državnom organu, važno je napomenuti da je osnovna djelatnost tog organa da štiti državnu imovinu i materijalna dobra i zato je dobro, da danas imamo raspravu o Tužilaštvu i da se podsjetimo, kako je to do sada radilo Tužilaštvo i šta bi Tužilaštvo u buduće trebalo da radi.

Jedno je sigurno, Tužilaštvo je u prethodnom periodu toliko dobro štitilo imovinu Crne Gore, da je Crna Gora gotovo ostala bez imovine, a da za to niko nije odgovarao. Samo da podsjetim na neke primjere, a ti primjeri će ujedno predstavljati i obavezu Tužilaštvu u budućem periodu. Da li se Tužilaštvo zapitalo, da li je normalno da se nikšićka pivara proda za dvanaest miliona evra? Da li je za Tužilaštvo bilo interesantno, kako to da Rudnici "Boksita" i sva njihova imovina vrijede svega šest miliona evra? Šta se desilo sa imovinom HTP "Onogošt"? Šta se desilo sa imovinom Budvanske rivijere? Šta se desilo sa imovinom Ulcinjske rivijere? Šta je sa HTP "Boka"? Šta je Tužilaštvo uradilo u tim sličajevima? Kakav je danas status imovine Ulcinjske solane "Bajo Sekulić"? Kakav je status imovine "Marka Radovića", "Radoja Dakića", "Velimira ili Vektra Jakića", "Gornjeg Ibra" i tako dalje i tako dalje i tome slično i tako bi mogli nabrajati dokle god traje ovo današnje zasijedanje? Šta je Tužilaštvo uradilo povodom privatizacije Kombinata aluminijuma Podgorica? Da li je neko reagovao na izjavu predsjednika Parlamenta, da se prilikom privatizacije Kombinata

aluminijuma Podgorica, radilo o korupciji ili ne znaju? Ako se radilo o korupciji, neko iz Vlade morao je krivično da odgovara, a ako se radilo o ne znanju, Vlada je morala da podnese ostavku. Ali, Tužilaštvo je veoma brzo reagovalo na slučaj na izjavu jednog maloljetnog svjedoka koji je izjavu kasnije demantovao i krenulo u obračun protiv djeteta od 16 godina i protiv njegove porodice. Šta je Tužilaštvo uradilo povodom privatizacije "Elektroprivrede Crne Gore"? Ništa. Jednostavno je zanemarilo da je bilo boljih ponuda od Kompanije A2A? Da li je Tužilaštvo reagovalo i kada smo imali javno priznanje pripadnika Mađarskog Telekoma pred američkim sudovima, da su kolumpirali pojedince u Crnoj Gori i na taj način omogućili da dobiju po povoljnijim uslovima "Telekom Crne Gore". Očigledno je da Tužilaštvo to nije interesovalo. Da li se Tužilaštvo po nekad zainteresovalo odakle pojedincima enorma imovina? Matematika je ovdje vrlo jasna.

Razlika između stvarne vrijednosti kompanija u Crnoj Gori i vrijednosti po kojima je Vlada prodavala tu imovinu završilo je u privatne džepove u džepove novokomponovanih biznismena i tajkuna ili da bi narod bolje znao u džepovima mafijaša. Koliko je ubistava ostalo nerišeno? Da li je moguće da se zna ko je vozio automobil kada je ubijen Duško Jovanović, a da se ne zna ko je još sjedio i očigledno pucao iz tog automobila? Ni jedan zakon, ni jedan ustav nije smetao da se to do sad razriješi. Bilo kakva promjena Ustava, bez promjene politike i bilo kakva promjena zakona, suštinski neće u Crnoj Gori značiti ništa. Samo promjena aktuelne vlasti, promjenjena političke volje i da oni koji su Crnu Goru doveli do toga da oni odgovaraju, samo to može donijet prosperitet. Zahvaljujem na pažnji.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Đukanoviću, na ekspeditivnosti.

Izvolite, kolegistica Vuksanović, a neka se pripremi kolega Gošović.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ:

Uvaženi predsjedavajući, uvaženi predstavnici Vlade, kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je još jedan važan predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužilaštvu, važi iz istih onih razloga na koje sam ukazala u svojoj diskusiji u odnosu na prva dva zakona, a to je usklađivanje sa odredbama ustavnih amandmana, a drugi je još važniji, jer upravo ovdje dolazi da je izraženo moje prethodo konstatovano, a to je pitanje pravne sigurnosti, koja je ovdje posebno akcentovana iz razloga na koje je ukazao uvaženi kolega Rastoder, a tiče se pravnog vakuma o kojem je on govorio, a koje ja ne bih ponavljala.

Koliko je važan ovaj zakon, govori činjenica da kvalitetne implementacije odredbe ovog zakona zavisi i sam kvalitet jedne sudske odluke. Poznato je, da je najnovijim izmjenama zakona iz oblasti krivičnog

prava, sada ... i sam prekrivični postupak izmješten u nadležnost državnog tužioca i samim tim od načina na koji se pribave dokazi, jer samih kvaliteta dokaza u velikoj mjeri, pored naravno i drugih dokaznih sredstava koje pribavljaju sudije u postupku, zavisi sam kvalitet sudske odluke.

Što se tiče konkretnih ovih rješenja, znam da je ovaj termin rukovodilac posljedica usaglašavanja sa ustavnim amandmanima, ali bih, eto željela neko svoje viđenje u ovom terminu, mislim da je on nastao kao posljedica člana odredbe Zakonika o krivičnom postupku u kojem stoji da državni tužilac rukovodi istragom i moguće da je taj termin izveden, ali eto, mi smo glasali za te amandmane. Mislim, ipak, da nije bio prikladan ovom mjestu, jer to je nešto što se ne može mijenjati, ali željela sam eto, da iskažem svoj stav povodom ovog termina rukovodilac u samom postupku Tužilaštva.

Sada želim da ukažem samo na neke sitnice, na koje smo kolega i ja ukazali u odnosu na prethodne zakone, a to je opet član 10, gdje se navode uslovi pod kojima se određeno lice može imenovati za rukovodioca državnog tužilaštva i opet izostavljen taj uslov opšte poslovne sposobnosti.

Samo radi javnosti, da kažem, da poslovna sposobnost znači izjavama svoje volje uticati na zaključenje, promjenu i prestanak pravnih odnosa i samih pravnih poslova. Što se tiče, drugog, to je član 15, takođe napominjem, da se član 15 odnosi, da se poslije člana 31 dodaje novi član koji glasi i sad u članu 31 "a" kaže: "Da Tužilački savjet raspisuje javni poziv za izbor vrhovnog državnog tužioca dva mjeseca prije isteka njegovog mandata u Službenom listu Crne Gore, jednom od štampanih medija, opet dodajemo sa sjedištem u Crnoj Gori". I mislim da je više neka greška tehničke prirode, koja se ponavlja i kod onih prethodnih zakona i da treba imati u vidu i na način na koji se ta tehnička greška može ispraviti.

Što se tiče moje sljedeće neke dileme vidjeli smo kako je ustavnim amandmanima predviđen status Tužilačkog savjeta i ko su lica koja čine Tužilački savjet. Mene samo zanima imam dilemu oko, da me pogrešno ne shvati uvaženi ministar za te poslove, znači apsolutno nije vezano za njegov kredibilitet, nego uopšte pričamo o principu, kaže se da jednog člana Tužilačkog savjeta čini predstavnik Ministarstva pravde, kojeg imenuje ministar pravde iz reda zaposlenih u Ministarstvu pravde. Mene samo zanimaju, odnosno nas u Socijal demokratskoj partiji, koji su uslovi, ko ta ličnost treba da bude, koje uslove treba da ispuni, koji su to kriterijumi kojima ćete se vi rukovoditi, kada budete imenovali jednog člana Tužilačkog savjeta. I u konačnome.

Imamo član 58, koji se odnosi na izmjenu člana 87, to će biti stav 2, u kome stoji: "Radi utvrđivanja predloga kandidata za izbor članova Tužilačkog savjeta iz reda državnih tužilaca iz osnovnih državnih tužilaštava, Komisija za izbor pribavlja od svakog rukovodioca i državnog tužioca iz osnovnog državnog tužilaštva inicijalni predlog koji sadrži predlog

dva kandidata". Mene zanima taj inicijalni predlog, koji sadrži dva kandidata. Da li taj predlog koji dolazi od tim kandidatima, takođe treba da sadrži možda neko obrazloženje, ako recimo, imamo četiri kandidata, zašto se baš neko opredijelio za ta dva, a ne za ona druga dva.

Da li su tu možda neki kriterijumi koje moramo u vidu, a ne da neko samovoljno kaže, e hoću da to bude subjekat A i B, a neće da bude subjekat C i D, zbog čega nije subjekat C i D, a zašto je subjekat A i B. Eto to je, zbog nekih eventualnih razloga otklanjanja zloupotreba. Postoji jedna izreka starih Rimljana koja kaže "Pravo je vještina dobrog i pravičnog".

Mislim da je na Tužilaštvu uloga dobrog, a da vještina znači dobrog, a da onda i pravično dolazi do izražaja kroz samu sudsku odluku jednog sudije. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, koleginice.

Kolega Gošović nije tu trenutno. Izvolte, kolega Tuponja, ukoliko ste spremni.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Uvaženi potpredsjedniče, uvažene dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Ovo moje izlaganje može da nosi jedan radni naslov, kratak rok. Indikativno je zašto se sada govori samo o kratkom roku. Valjda je vlast koja 24 godine zna da u našoj državi ima systemske visoke korupcije organizovanog kriminala. Zašto ste do sada čekali da izvršite i ustavne promjene i promjene seta pravosudnih zakona? Da li bi ste pristupili neophodnim izmjenama i da nije bilo sugestija Evropske komisije, a koje su od opšteg značaja za sve građane u Crnoj Gori? I mene, kao i većinu prisutnih kolega iritira vaše uvodno izlaganje i ograđivanje od kvaliteta ovih zakona. Je li za vas iznenađenje da su ustavne promjene usvojene? Jeste li vi to očekivali? Vi djelujete da ste potpuno zatečeni tom činjenicom. Žalili ste nam se da ste na kratak rok za pisanje predloga zakona, a u isto vrijeme ste nam objašnjavali vaše vizionarstvo i inicijativu da su ustavne promjene neophodne. Kako to?

Zar nijeste već imali viziju izmjene Ustava, pa i neophodnih izmjena zakona. Vi ste danas, čak išli tako daleko, da ste nam poručili da je Parlament loš, a da je Vlada dobra i već ste unaprijed baš onako kako ne doliči ministru pravde proglasili krivca za eventualni neuspjeh primjene ustavnih promjena. Dosadašnje iskustvo sa državnim tužiocem i Tužilaštvom je poražavajuće. Tužilaštvo nema krupan slučaj. Mi nemamo krupan slučaj koji je priveden kraju. Nemamo pravosnažnih presuda. Slučajevi se postavljaju tako da budu oboreni. Je li to slučajno? Je li

Tužilaštvo nezavisno, nepristrasno. Imali smo krivičnu prijavu MANS-a, protiv odgovornih za nelegalnu gradnju kompleksa na Zavali, koja je godinama kupila prašinu u fijoci Tužilaštva, da bi se aktivirala u pogodan tren i bilo ograničenog dometa. Zavala jedini sudski postupak koji su crnogorske vlasti koristile da ukrase statistiku borbe protiv visoke korupcije vraćene na početak tamo gdje je i bio. Ako ni zbog čega drugog samo radi Tužilaštva bilo je potrebno mijenjati Ustav. Ali, nije dovoljno promijeniti Ustav ili Zakon, treba imati i političke volje. Treba imati političke volje za borbu protiv kriminala i visoke korupcije. Ako mi vi kažete da te volje ima, molio bih vas da mi kažete čime potkrepljujete tu tvrdnju.

Pozitivna je glasala za izmjenu Ustava, svjesni da izmjene neće riješiti sve probleme, ali svjesni, da je to ipak, korak naprijed, u odnosu na ono što smo imali do sad. I rekao bih da je to bio teži korak, u odnosu na korak da se ne glasa za ustavne promjene. Svjesni smo da će DPS, a vi ste prvo kadar DPS-a, vrlo svjesno, opet, i iznova svoje političke i lične interese stavljati iznad pravde i prava, ali u tom naumu, u tom poslu ćete u pozitivnom imati nekoga ko će vam uvijek mrsiti račune i ko će se boriti za nepristrasno i nezavisno Tužilaštvo. Zahvlajujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega. Za komentar se javio potpredsjednik Marković. Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Poslaniče Tuponja,

Ne želim da polemishem sa vašim političkim pristupom, ali želim da polemishem sa činjenicama koje ste koristili u svom političkom pristupu. Znači, odgovaram na nekoliko pitanja.

Prvo, da li smo znali kako će izgledati ustavni amandmani ne, jer kao što znate, znači konačni ustavni amandmani ne, jer mislite da je odgovoran posao da ministarstva i Vlada rade zakone, očekujući da će ustavni amandmani biti onakvi kakve mi zamišljamo, a ne kakve usvoji Parlament. Odgovor na Vladi i odgovore na Ministarstvo čeka odluku o amandmanimo i mi smo čekali tu odluku. Ti amandmani su daleko od onoga predloga kojeg je Vlada predložila iza kojeg je je stajalo Ministarstvo pravde, kao predlagač.

Drugo, rekli ste zašto nijeste radili na izmjenama zakona ranije, jer kao vizionari ste to trebali raditi samo da vas podsjetim, vi ste kasno ušli u Parlament, pa ste možda nijeste bavili tim pitanjima, da su već jednom bile podustavne promjene u dijelu pravosuđa i da je mijenjam Zakon o sudovima, Zakon o sudskom savjetu, Zakon o vrhovnom državnom tužilaštvu, da su oni svi promijenjeni i promijenjeni u jednoj kvalitetnoj odgovarajućoj proceduri u skladu sa preporukama i standardima Evropske

komisije, da ovaj današnji nivo izmjena nije bio moguć bez ustavnih promjena, pa vas pozivam na pravnu logiku, evo ne na političku, a na pravnu logiku.

Treće, čitava filozofija vašeg pristupa i ako u predlogu amandmana imate dobre predloge, koje ćemo vjerovatno prihvatiti, ali čitava vaša politička filozofija oko ovoga jeste, da ove ustavne promjene nijesu potrebne zbog institucije reformnim institucijama, nego zbog pobjede na izborima i to je rekao vaš potpredsjednik u svojoj diskusiji, diskusiji prije vas. Mi ne razmišljamo na takav način i ako pripadamo vlasti. Mi odgovorno radimo posao, dok smo na vlasti. Da li to znači kada budemo u opoziciji, da ćemo glasati samo za one zakone kada se promijeni vlasti? Znači odgovornost za javne politike i za zakone snosi jednako i opozicija i vlast, a vi nijeste na tom polju, nijeste dali adekvatan komentar.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADUOVIĆ:

Hvala.

Da li želite riječ? Kolega izvolite.

GORAN TUPONJA:

Zahvaljujem.

Mi danas ovdje stojimo nakon 24 godine vladavine DPS-a. 24 godine mi ne vidimo efekte vaše vladavine. Ono zbog čega su potrebne ustavne promjene, je vladavina prava. Vladavina prava u ovoj zemlji, a ne nečiji izborni rezultat. Ono što DPS nije bio u stanju sam da primijeni 24 godine izdejstvovala je evropska zajednica, Evropska komisija je izvršila uticaj na DPS da mi danas uopšte razgovaramo o promjenama Ustava o zakonima koji su vezani za ustavne amandmane i tako dalje. Tako da, bilo kakva vaša argumentacija može da se mjeri jedino efektima vašeg rada koji su poražavajući nakon 24 godine. Zahvaljujem.

PEDŠEDNIK BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega.

Riječ ima kolega Sekulić, a neka se pripremi kolega Bojović.

PREDRAG SEKULIĆ:

Gospodine profesore, uvaženi potpredsjedniče Vlade, uvažene kolege,

Dozvolite, naravno, uz izvinjenje što evo po treći put govorimo o ovom setu zakona, ali sam ocijenio kao član Ustavnog odbora imam pravo na to, u želji da pomognem da objasnimo neke institute koji su novo uvedeni kroz ustavne promjene. S jedne strane, a sa druge strane zaista da javno saopštim da ukoliko nešto nije dobro u ovim zakonima, oni su samo posljedica onoga što su ustavne promjene. A, dozvolićete kada je riječ o

ustavnim promjenama da smo mnogo više pohvala imali sa evropskih adresa i to ozbiljnih pohvala sa ozbiljnih adresa vezano za ove ustavne promjene u odnosu na ono što se moglo čuti u domaćoj javnosti. No, cijenim da je to uvijek tako da možda neko sa strane bolje vidi od onoga što mi to vidimo. Ono što često imam prilike da saopštim u ovom Parlamentu, onog trenutka kada se mi iz vlasti i vi iz opozicije ne slažemo oko nečega možda je dobro da saslušamo one koji su neutralni, oni možda koji imaju to pravo s obzirom na dosta odmakao proces u evropskim integracijama, koji imaju pravo da nam saopšte svoj stav o onome što mi ovdje radimo. Uz još jedno podsjećanje, a to je da smo dvije godine radili na ustavnim promjenama, što je dosta dugo, da smo u par navrata imali prilike da čujemo od Venecijanske komisije koje su njihove sugestije kada su ustavne promjene u pravosuđu u pitanju i ono što su bila naša različita mišljenja. Govorim o različitim mišljenjima članova Ustavnog odbora odnosno političkih pozicija različitih partija, moram da istaknem kada je riječ o tužilaštvu koje je očito rekao bih najviše pažnje izazvalo između kolega poslanika sa pravom ili ne, da se ima dijametralno suprotno mišljenje, početno mišljenje, u odnosu na ovo što je dato u ustavnim promjenama, zato što je tužilaštvo sa jedne strane organ suj generis, znači ne pripada onom dijelu pravosuđa kako je to suda kao posebna grana vlasti, nego dio izvršne vlasti. Mislim da i po našim zakonima mjereno po bilo kojim aršinima prije možemo svrstati u dio izvršne vlasti nego što je to sudska vlast, ali kačem još jedan put s obzirom na ono što su bile početne pozicije Venecijanske komisije i ono što su bile sugestije od naših kolega iz Evropske unije, došli smo do sadašnjih rješenja.

Cijenim da posebno kada čujem kolege iz opozicije, stalno govorimo oko vladavine prava. Taj termin nam je nekako strašno blizak i svi govorimo o tome, ali isto tako kada govorimo o vladavini prava zaboravljamo da možda nije vladavina prava to što mi u Parlamentu komentarišemo sudske slučajeve, to što mi u Parlamentu izigravamo tužioca, to što mi u Parlamentu nerijetko želimo i da presudjujemo u odredjenim stvarima i što mi u parlamentu dajemo za sebi pravo da komentarišemo na način na koji komentarišemo rad pravosudnih organa. Namjerno kažem još jedan put to je pravo svakog od nas ponaosob da svoj politički rečnik prilagodi onome što je njegova politička želja za uspjeh na izborima, ali ne mogu se složiti sa još jednom konstatacijom koja se takodje često čuje u ovom parlamentu a danas su to radile kolege iz opozicije, ne mogu se složiti sa tim da ako ste dio vlasti i ako ste dobili povjerenje od građana, većinsko povjerenje građana da dolazimo u situaciju da nas opozicija napada, da je vlast nepoštena. Mislim da tu negdje ima konstrukciona greška. Ako vam građani 20. godina ukazuju povjerenje, ne možemo 22. u pravu ste, znači ne možete reći da je naša greška. Ne. Političku utakmicu igramo svi, pod jednakim uslovima, imamo povjerenje građana. S druge strane kažem još

jedan put ako već ne želite da vjerujete nama iz nekih političkih razloga ne želite da nam javno odate priznanje za neke naše korake, to uglavnom radite kroz ovu floskulu to što ste radili pod pritiskom Evropske unije, kada već to ne želite makar saslušajte ono što nam kažu sa evropske adrese. Mislim da je to u najmanju ruku korektno, da ono što je do sada urađeno, ne govorim samo o ustavnim promjenama, nego govorim samo o onome što je bilo promjene takodje u ovom parlamentu zakona koji su pratile najnovije demokratske evropske trendove kada je u pitanju ne samo kada je krivično zakonodavstvo, nego kada je u pitanju čitavi pravosudni sistem. Posjetiću vas da smo mijenjali neke stvari kada govorimo o istražnim radnjama i svemu onome što može da bude efikasnija borba protiv kriminala, organizovanog kriminala, korupcije kao nečega što jeste pošast savremenog doba, mislim da bismo možda trebali da imamo više senzibiliteta kada svi zajedno govorimo o pravosudju. Samo da ne bude nikakve dileme ovi zakoni su proizvod onoga što su ustavne promjene, naravno u ovom zakonu o tužilaštvu se (Prekid)...naprijed, možda samo jedna sugestija, čak ne bi trebalo da budu izmjene i dopune zakona nego da to bude novi zakon, ali kažem još jedan put cijenim da svi zajedno treba da pozdravimo i otvorenost Ministarstva pravde da kroz amandmane eventualno dobijemo još neka bolja i kvalitetnija rješenja. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Za komentar se javio kolega Abazović.

Da vas informišem da smo ušli u posljednji sat, nema bočnih replika, ali vama dajem priliku zbog ....

Zato što je novi kolega i zato mu treba vrijeme, za razliku od vas koji ste ođen već duži period.

DRITAN ABAZOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče, nijesam ni sumnjao u Vašu velikodušnost.

Kolega Sekuliću, hajde da se složimo da je Tužilaštvo dio izvršne vlasti. Ali, to ne znači da ne treba da radi po zakonu. To ne znači da ne treba da radi ništa. To ne znači da treba da radi samo kad nešto odgovara vladajućoj koaliciji. To, to ne podrazumijeva.

Vi ste dobili legitimitet na izbore, ali ovo Tužilaštvo da ima pravde i da ima pravne države, provjerilo bi način na koji ste vi godinama dobijali izbore. I sad pod pritiskom Evropske komisije, molim Vas gospodine Stanišiću javite se i Vi za komentar, dobijte kaznenu repliku, vrlo rado ću polemisati s Vama. Hvala.

Znači, sa evropskih adresa ostvaren je određen pritisak da bi mi mogli da uvedemo više profesionalizma u sudstvo i u tužilaštvo u kompletan pravni sistem. Ali, mi sobzirom da do sada nijesmo imali značajne rezultate,

mi još imamo pitanje, da li ćemo otvoriti ta poglavlja do kraja godine? Je li tako? Parlament pokušava da da doprinos i on se trudi, ali mislim da rezultata konkretnih, opipljivih rezultata nema. Pa čuli ste, cijeli dan o čemu se radi. Čuli ste sad od kolege Đukanovića, koliko je samo slučajeva u fiokama tužilaštva. Pa mislim stvarno je neukusno da govorimo da imamo neke rezultate i da se krijemo iza izborne volje. Izborna volja je pogrešno postavljena. Da, mi se zalažemo za vladavinu prava, da odgovorim potpredsjedniku Vlade. Zalažemo se za vladavinu prava. Rekli ste to, da to činimo samo da na taj način mislim da ćemo mi politički da profitiramo. Neka profitira bilo ko politički, ali siguran sam da sa vladavinom prava vaša politička stranka u ovom momentu i u ovim kapacitetima i sa svim onim što je uradila, sigurno ne može da profitira. Sigurno, hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala.

Kolega Sekuliću, da li želite?

Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ:

Hvala Vam, gospodine profesore.

Uvaženi kolega Abazoviću veoma lako ćemo se složiti makar oko jedne konstatacije, a to je, da nam u svim oblastima nedostaje profesionalizma. Znači, tu nemam nikakvu dilemu, uostalom mi ulazimo u ustavne promjene zato da bi nam pravosudni sistem bio bolji i kvalitetniji. Znači, tu nemamo nikakvu dilemu. Međutim, samo sam upozoravao da vladavina prava ne znači da ovdje u Parlamentu izigravamo i tužioce i sudije. Znači, na to jednostavno nemamo pravo ili makar bi u jednom dijelu trebali mi da budemo taj dio izabran od predstavnika građana koji će na neki način da šalje tu poruku građanima.

Što se tiče pojedinačnih slučajeva, naravno, niko ne bježi niti od konkretne odgovornosti, niti od konkretnih slučajeva. Ne slažem se sa Vama naravno, da Tužilaštvo nije radilo ništa i da Tužilaštvo ne radi sad dobro svoj posao. Ali, kažem još jedanput, sa ovim ustavnim promjenama makar ćemo Tužilaštvo i čitav pravosudni sistem osloboditi od moguće sjenke, makar sjenke od tog političkog uticaja ili možda mogućnosti da neko razmišlja da postoji politički uticaj u pravosuđu i da taj politički uticaj nedozvoljava da se ide naprijed. A sa druge strane, kada bi sve bilo onako kako vi to slikate iz vaše partije, cijenim da ne bismo mnogo odmakli, da ne bi čak bilo dozvoljeno da uđemo u pregovore sa Evropskom unijom, ni neke ranije korake da završimo. Ipak cijenim, da su ljudi iz Evropske komisije dobro procjenjivali situaciju u Crnoj Gori kada smo i otvorili pregovore, govorimo i o otvaranju Poglavlja 23 i 24, nadam se već do kraja ove godine. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i Vama, kolega Sekuliću.

Riječ ima kolega Bojović, neka se pripremi kolega Vuletić.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Prvi potpredsjedniče Skupštine, uvaženi građani,

Ustavne izmjene kakve su usvojene na samom kraju prolješnjeg zasijedanja ovog Parlamenta apsolutno nijesu dovoljne da se stanje u oblasti pravosuđa suštinski promijeni i konačno dovede u red. Ovakvim izmjenama Ustava i usklađivanjem zakona sa njima, neće se napraviti veliki korak ka eliminaciji dominantnog uticaja vrha vlasti na pravosuđe, posebno na Tužilaštvo.

Demokratski front polazeći od ukupnog stanja u pravosuđu i zarobljenih institucija predlagao je znamo svi, strožija rješenja prilikom samih izmjena Ustava. Zalagali smo se za strožiji izbor Državnog tužilaštva sa 2/3 u Parlamentu. Dakle, zalagali smo se za trajna rješenja koja bi vodila eliminaciji snažnog uticaja vladajućih i kriminalnih struktura na Tužilaštvo. Umjestno toga usvojena su polovična rješenja i kozmetičke izmjene Ustava zbog čega je Demokratski front bio i protiv Ustavnih promjena prilikom glasanja o njima. Nemam nikakvu dilemu da ovakve izmjene Ustava omogućavaju DPS-u da održava VD stanje u pravosuđu i odugovlači sa pravosudnim reformama u nedogled. To je danas praktično najavio ministar pravde gospodin Duško Marković, saopštavajući da su ovo samo moguća rješenja, ali da mogu biti i bolja. Dakle, on je već danas najavio da će se ukupan proces pravosudnih reformi i usvajanje zakona razvlačiti u nedogled. Prema tome, predložene izmjene zakona o kojima danas raspravljamo sadrže u sebi suštinske nedostatke i manjkavosti, pošto se usklađuju sa nedostatnim izmjenama Ustava.

Dakle, koliko god da se amandmansi popravljaju ovi zakonski predlozi, oni ne mogu donijeti značajan rezultat, jer se usklađuju sa nedovršenim i nedorečenim ustavnim normama. Da budem do kraja jasan, nijesam glasao za izmjene Ustava, pa shodno tome neću podržati predložene izmjene zakona koje se usklađuju sa ovakvim usvojenim kozmetičkim ustavnim amandmanima. Uostalom, kako god da se izmijene i Ustav i zakoni i koliko god puta da se oni izmijene na papiru to neće obavezivati vladajuće strukture i institucije pod njihovom kontrolom da ih doslovno sprovode. Mislim da je to jasno svima u Crnoj Gori. Od kako je Milo Đukanović prvi čovjek vlasti u Crnoj Gori, a posebno u ovoj Vladi važi sljedeće pravilo: ako interesi vrha vlasti i interesi kriminalnih struktura povezanih sa ovom vlašću nijesu u skladu sa zakonom tim gore po sam zakon. Zakoni se u tom slučaju suspenduju i automatski stavljaju van snage. Stoga prvi preduslov uspješnih reformi u oblasti pravosuđa nijesu ni

ustavne promjene, nijesu ni izmjene zakona, a kamoli amandmanske intervencije na ovakve zakone. Prvi preduslov uspostavljanja nezavisnog i efikasnog pravosuđa jeste smjena aktuelne vlasti.

Državno tužilaštvo je od svih institucija u pravosudnom sistemu pod najvećim uticajem vrhova DPS-a i SDP-a, ali i kriminalnih struktura i te kako povezanih sa njima. Opšti reizbor bi mogao da bude rješenje, već se o tome danas govorilo, ali sa aktuelnom vlašću nema profesionalnog reizbora u tužilaštvu. U to sam apsolutno siguran. Ubijeđen sam da pod plaštom reizbora, vrh režima upravo namjerava da zadrži kontrolu nad ovom institucijom, ali i da se obračuna sa malim brojem nelojalnih kadrova u tužilaštvu. Institut razrešenja tužilaca koji se predviđa, takođe, može da koristi vrhovima vlasti da održe dominantan uticaj i kontrolu nad tužiocima. Dakle, sve što je evropski standard u ovoj oblasti ova vlast može da izokrene kako njoj odgovara, da zloupotrijebi, iskoristi za uvećavanje svog uticaja i kontrole ukupnog pravosudnog sistema. Možemo pretpostaviti da će i u postupku izbora vrhovnog državnog tužoca aktuelna vlast vršiti stalne opstrukcije, jer ovoj vladi odgovara VD stanje u crnogorskom pravosuđu. Održavanje VD stanja u tužilaštvu odgovara upravo onim strukturama koje treba da budu na udaru tužilačkih organa.

Demokratski front je prilikom ustavnih promjena nudio rješenja koja bi vodila otklanjanju VD stanja u pravosuđu i koja bi značajno smanjila prostor za politički uticaj na rad i odlučivanje pravosudnih institucija, posebno državnog tužilaštva. Ta naša rješenja koja smo predlagali u većini nisu prihvaćena. Poznato je da smo insistirali da u Ustav uđe i odredba da krivična djela iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije ne zastarijevaju, iz razloga što bi u Ustavu takva odredba bila teško promjenjiva i praktično trajna. Takva odredba bi kao sigurno sačekala one koji su u prošlosti na razne načine pljačkali ovu državu. Takva odredba bi bila garant da će odgovarati svi oni koji su u dugom nizu godina sproveli kriminalno i korupcionarsko pustošenje privrednih i prirodnih resursa Crne Gore. Na žalost, ova odredba nije prošla i nije integrisana u Ustav. Žao mi je što nije tom prilikom bilo više političke odgovornosti u ovom Parlamentu.

Svima je jasno da nije bilo pritiska Evropske unije ne bi ni bilo izmjena Ustava. Svi dobro znamo da je ovo bio iznuđen potez vrha vlasti. Od faze koja je dugo trajala, skoro više od jednu deceniju i u kojoj je vlast uporno negirala da problem organizovanog kriminala i korupcije postoji, došli smo u fazu priznanja aktuelni vlasti da ove pošasti postoje, dakle priznanje koje je bilo nevoljno i pod pritiskom. Dakle, od tog trenutka, od trenutka priznanja da postoje u Crnoj Gori problemi zvani organizovani kriminal i korupcija, krenulo se u fingiranje i simuliranje reformi. I ove ustavne izmjene su sastavni dio te strategije simuliranja ukupnih reformi u pravosuđu. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Za komentar se javio potpredsjednik Vlade gospodin Marković.
Izvolite, potpredsjedniče.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Poslanik Bojović je političkom manipulacijom pokušao da moju rečenicu koja je izraz poštovanja prema svakom poslaniku i u personalnom smislu, političkom i pozicije Parlamenta prilikom donošenja zakona, da su sva rješenja koja smo predložili otvorena i za dijalog i poboljšanje ako za to ima prostora, kao poruku opstrukciji. Na žalost, ili ne razumije što je uloga Parlamenta ili nije imao namjeru da razumije moju poruku. Ona je ima samo taj sadržaj, da u dijalogu i danas u načelu i sutra u pojedinostima dođemo do rješenja koja su najoptimalnija. Zbog toga što sam rekao da je rok za ovako ozbiljan posao bio veoma kratak i da su moguće greške, jer nijesmo bili u stanju da obezbijedimo procedure koje su neophodne i koje predstavljaju standard.

Međutim, to me ne brijne i ne bih se javio zbog toga da komentarišem, ali brine me druga činjenica od poslanika i mladog čovjeka da on jednostavno ne priznaje ili ne prihvata ove amandmane, ne priznaje zakone koje proizilaze iz amandmana, ne priznaje vlast koja je zasnovana, koja je izabrana na osnovu Ustava i zakona i da praktično priziva na promjenu vlasti neustavnim i nezakonitim sredstvima, čak i oružjem.

Gospodine Medojeviću, tumačim ono što je u političkom smislu rečeno. U ovom parlamentu saopštena je ocjena da su ovi ustavni amandmani jedan od najjačih demokratskih iskoraka Crne Gore i ovog Parlamenta. Baš ovi ustavni amandmani o kojima je govorio gospodin Bojović u ovom kontekstu i naravno i gospodin Medojević nekoliko minuta prije. To je ono što u ime Vlade ne želim da prihvatim i da odbacim kao političku spekulaciju.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, potpredsjedniče.

Oružje smo okačili i nećemo ga skidati više sigurno, to će biti trofejno.
Poslaniče Bojoviću, izvolite, budite u dva minuta koncizni i poentirajte.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Gospodine Markoviću, čim sam izazvao ovakvu Vašu reakciju znači da sam pogodio u centar. Meni je drago što ste vrlo nervozno reagovali i uputili mi raznorazne stvari, insinuirajući da sam ja rekao nešto što nijesam rekao, da sam mislio nešto što nijesam mislio. Građani su mogli da čuju i da pažljivo poslušaju moju diskusiju.

Da pođemo redom. Optimalna rješenja koja bi bila sadržana u ovakvim izmjenama zakona bi bila stvarno optimalna rješenja da ste vi podržali naše predloge i naše zahtjeve kod izmjena Ustava. Dakle, mi smo

nudili najkvalitetnija i najodgovornija rješenja kad se mijenjao Ustav. To bi bila u potpunosti optimalna rješenja za ukupni proces pravosudnih reformi koji predstoji u ovoj državi. Dakle, insinucije Vaše da ja, samim tim što nijesam glasao za ustavne amandmane, ne priznajem državu. Ne znam kako da to komentarišem, a imali ste teške ocjene. Dakle, ja nijesam glasao za ustavne amandmane zbog toga što smatrao da oni nisu sveobuhvatni, nedorečeni, nedostatni da oni nijesu odgovarali aktuelnom trenutku u Crnoj Gori, i aktuelnom stanju u pravosuđu. To su trebala da budu mnogo strožija rješenja od onih koja su usvojena. I moje je pravo kao poslanika da ne glasam za ustavne amandmane i nemojte izvoditi sad neke zaključke iz toga koje nemaju veze sa ovim.

Dakle, i još jedna stvar. Ja sam ponovio za ukupne procese u pravosuđu neophodna je smjena aktuelne vlasti. Znači, prvi preduslov nije izmjena Ustava, nije izmjena bilo kakvih zakona, nije bilo kakvo amandmansko djelovanje, prvi preduslov uspostavljanja efikasnog i nezavisnog pravosuđa je smjena aktuelne vlasti koja je zarobila pravosudne institucije.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega.

Izvolite, kolega.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Izvinjenje svima. Ja jesam tri puta diskutovao, ali povodom Predloga ovog zakona samo jedan poslanik iz Poslaničkog kluba SNP-a. Dakle, ipak ne mogu da otrpim dosta trpimo priznajem. Dakle, kolega Bojović je rekao žao nam je što nije bilo više političke odgovornosti u ovom Parlamentu da ustavni amandmani ne prođu. Prije toga, gospodine i kolega Bojoviću, neko od vaših kolega iz Demokratskog fronta da sada ne dajem razlog za repliku je rekao- zapleli ste se i Vi iz vlasti i Vi iz opozicije koji ste glasali za ustavne amandmane. Dakle, treba zbog odgovornosti pred javnošću pred kojom razgovaramo, da su pali ustavni amandmani već bi ovdje bila izabrana Ranka Čarapić za Vrhovnog državnog tužioca prostom većinom, jer je već u proceduri ta inicijativa bila. Dakle, da nijesu usvojeni Ustavni amandmani ne bi bilo priče o opštem reizboru svih nosioca tužilačke funkcije od Vrhovnog državnog tužioca koji će se birati dvotrećinskom većinom u ovom parlamentu, potpuno drugačijeg sastava sudskog savjeta, eliminisanjem mogućnosti da predsjednik Vrhovnog suda bude predsjednik Sudskog savjeta i mnogo čega još. Nijesmo mi iz SNP-a zadovoljni cjelinom usvojenih ustavnih amandmana, ali nemamo nikakve dileme da je ovo mnogo bolje u odnosu na rješenja koja smo do sada imali. Kolege, mislim da je elementarno korektno. Razumijem ja vašu potrebu da pravdate to što

nijeste glasali, to je potpuno jasan politički stav. Hoćete li da Vam kažem još nešto - nijeste ni jedan jedini amandman na Predlog amandmana na Ustav podnijeli, nijeste podijeli osim sada koleginica Kalezić ni predlog intervencija ni napor da se poprave predlozi ova četiri zakona, mi iz SNP-a jesmo 22 amandmana podnijeli. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Kaluđeroviću.

Molim vas za red u Parlamentu.

Izvolite, kolega Bojoviću.

VLADISLAV BOJOVIĆ:

Prije svega, kolega Kaluđeroviću, mi iz Demokratskog fronta nemamo šta da se pravdamo zbog toga što nijesmo glasali za ustavne promjene. Mi se sa time ponosimo, mi smatramo da je to bilo krajnje politički odgovorno u ovom političkom trenutku u Crnoj Gori. Vi ste vašom podrškom DPS-u i SDP-u, prilikom glasanja o ustavnim izmjenama, omogućili da se održava u nedogled VD stanje u crnogorskom pravosuđu.

Dakle, Vi ste omogućili da Vrhovni državni tužilac ostane do nedogled u VD stanju. Dakle, insistirali smo da se u Ustavu uvrsti odredba da krivična djela iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije ne zastarevaju, Vi ste se zadovoljili da ona time da ona budu uvrštena u Krivičnom zakoniku koji uvijek može da se izmjeni. Dakle, Vi ste partija sa vrlo ozbiljnom odgovornošću građani su mogli da sami procjene kako je ko glasao i kakvu odgovornost treba da snosi.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala, kolega Bojoviću.

Sa ovim smo završili svaku polemiku.

Izvolite, kolega Vuletiću, neka se pripremi kolega Gošović.

MILORAD VULETIĆ:

Dame i gospodo poslanici, gospodine potpredsjedniče, uvaženi građani,

Dakle, čuli smo u ranijim diskusijama razlog za donošenje ovog zakona, a glavni je svakako potreba za njegovim usklađivanjem sa amandmanima, od jedan do 16, na Ustav Crne Gore, koje je Skupština usvojila krajem jula tekuće godine. Najbitnije izmjene koji ovaj zakon propisuje odnose se na to da sada poslove državnog tužilaštva vrše rukovodioci državnih tužilaštava i državni tužioci u odnosu na ranije ustavno određenje da poslove državnog tužilaštva vrše državni tužioci, kao i da je umjesto sistema imenovanja uveden sistem izbora. Detaljno je takođe

razrađen postupak koji prethodi predlaganju kandidata za Vrhovnog državnog tužioca i utvrđivanje predloga od strane tužilačkog savjeta. Uveden je i novi institut ili kooperativno radno tijelo konferencija državnih tužilaca koju čine svi državni tužioci i rukovodioci, isto je ovjeren izbor i razrješenje članova Tužilačkog savjeta iz državnih tužilaca kao i imenovanje komisije za praćenje primjene kodeksa tužilačke etike. Predmet moga interesovanja, prilikom iščitavanja Predloga teksta ovog zakona, posebno je bio normativni dio kojim se utvrđuje način i izbor Vrhovnog državnog tužioca i rukovodilaca državnih tužilaštava.

Naime, u članu 135 stiji da će se izbor izvršiti u roku od tri mjeseca od dana izbora Tužilačkog savjeta, a da će se izbor državnih tužilaca izvršiti u roku od šest mjeseci od dana izbora Tužilačkog savjeta, pa se dalje navodi ako se za državnog tužioca izabere kandidat koji je obavljao tužilačku funkciju najmanje tri godine, izbor će se izvršiti na stalnu funkciju, a ako je kandidat obavljao tužilačku funkciju manje od tri godine izbor će se izvršiti na vrijeme od četiri godine. U amandmanu 10 na Ustav Crne Gore, stav treći, propisano da se Vrhovni državni tužilac i rukovodioci državnih tužilaštava biraju na vrijeme od pet godina. Nije mi jasno ako je amandmanom sedam na Ustav stav drugi i treći propisano da se predsjednik Vrhovnog suda bira na periodu od pet godina, i može biti biran najviše dva puta na tu funkciju, zašto se isti kriterijum ne propisuje na izbor Vrhovnog državnog tužioca i rukovodioce državnih tužilaštava, jer, koliko razumijem normu, na njih se ne odnosi pravo reizbora, već se biraju svakih pet godina. Mišljenja sam da tako rješenje nije optimalno, niti dovoljno racionalno ako se pođe od činjenice da je kadrovski potencijal u ovoj zaista značajnoj pravnoj oblasti dosta oskudan, makar što se tiče radnog iskustva i stručnosti, a mora se istovremeno izabrati nešto preko 100 tužilaca, koliko sam u saznanju. No, i pored nekih dilema, da li se nešto moglo bolje i preciznije iznormirati, cijenim da je predlagač u izuzetno kratkom vremenu koje mu je stavljeno na raspolaganje za izradu ovog zakona napravio dobar tekst zakona koji je, prije svega, usaglašen sa amandmanima na Ustav Crne Gore, te da ponuđena rješenja zaslužuje našu podršku, stoga i predlažem Skupštini da Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o državnom tužilaštvu usvoji. Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Vuletiću.

Izvolite kolega Gošoviću, a neka se pripremi kolega Obradović.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče, kolegice i kolege, poštovani građani, predstavnici Vlade.

Govoriću kratko o Predlogu izmjena i dopuna ovog zakona. Puno toga smo naznačili našim amandmanima, ali ono što je suština što smo željeli obezbijediti Ustavnim amandmanima jeste ta ustavna garancija nezavisnosti Tužilaštva. Nijesmo je ustavnim amandmanima u potpunosti postigli, jer se većina u ovom Parlamentu opredijelila da određena pitanja kao što je sastav Tužilačkog savjeta ne budu uređena Ustavom i ako je preporuka bila Venecijanske komisije da se uradi upravo tako. Govoriću o onim rješenjima koja će sada biti najznačajnija sa aspekta primjene ovog zakona, a i kolega Vuletić je o tome sada govorio. To su ove odredbe člana 135i Predloga izmjene zakona kojima se propisuje da će se izbor rukovodilaca državnih tužilaštava u skladu sa ovim zakonom izvršiti u roku od tri mjeseca od dana izbora Tužilačkog savjeta, da će se izbor državnih tužilaca u skladu sa ovim zakonom izvršiti u roku od šest mjeseci od dana izbora Tužilačkog savjeta i da se prilikom izbora Državnih tužilaca neće sprovoditi pisano testiranje kandidata u smislu člana 35a ovog zakona za kandidate koji su već vršili tužilačku funkciju već će se bodovanje izvršiti primjenom kriterijuma iz člana 33b ovog zakona. I suštinsko pitanje u vezi primjene odredbe ovog zakona jeste na koji način će se obezbijediti da zaista oni rukovodioci državnih tužilaštava, izbor državnih tužilaca bude urađen na način da se obezbijedi izbor najstručnijih, najodgovornijih, najsposobnijih tužilaca u vršenju svoje funkcije. Koje su to garancije da će se primjenom upravo ovih kriterijuma iz člana 33b to obezbijediti, i da ćemo za rezultat imati izbor onih tužilaca koji će to zavrijediti svojim dosadašnjim radom, odnosom, brojem riješenih predmeta i mnogo čime drugim što treba da ima kao prioritet.

Podsjetiću da smo mi u ovom Parlamentu mnogo puta razmatrali izvještaj o radu Tužilačkog savjeta i uvijek je bila ocjena u tom izvještaju da su državni tužioci svoje funkcije obavljali na stručan, odgovoran i kvalitetan način. Nijesmo vidjeli u tom izvještaju bilo kada da je vođena bilo kakva disciplinska odgovornost zbog nestručnog, nesavjesnog i neodgovornog rada bilo kog tužioca. Zato je veoma važno i mislim pred javnošću moramo izići sa jasnim kriterijumima i garancijom onih koji će primjenjivati ovaj zakon da će ovaj izbor imati smisla, a imaće ga samo ako izaberemo najbolje kadrove one koji su se osvjedočili svojim savjesnim i odgovornim radom vršeći tužilačku funkciju. Ako se priđe kao što je sadržaj Izvještaja o radu tužilačkog savjeta da su svi bili izvanredni, stručni i odgovorni onda nam ovaj postupak kao takav će se pokazati apsolutno suvišnim. I ono što je takođe važno da odmah poznati je stav SNP-a da su reforme u tužilaštvu zaista neophodne i da je tužilaštvo po nama najslabija karika u procesu borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, ali sve ove izmjene sadržane u predlogu izmjena moramo zaista učiniti nespornim sa aspekta usklađenosti sa Ustavom. I tu imamo čini mi se prilično ozbiljne primjedbe Tužilačkog savjeta, odnosno nama dostavljeni ovdje i predlozi određenih

amandmana sa kojima jasno pokušavaju kazati da ustavnom zakonu sa sprovođenje Ustava ipak ne postoji po njima taj pravni osnov za izbor ovih tužilaca, dosadašnjih državnih tužilaca i njihovih zamjenika. I predlažu recimo ovaj konkretan amandman da se danom stupanja na snagu ovog zakona državni tužilac imenovan u skladu sa zakonom o državnom tužilaštvu, nastavlja sa radom kao rukovodioci osnovnih, odnosno rukovodioci viših državnih tužilaštva do isteka mandata na koji su imenovani odlukom Skupštine Crne Gore, i da danom stupanja na snagu ovog zakona zamjenici državnog tužioca u Vrhovnom, Višem i osnovnim državnim tužilaštvima imenovani u skladu sa Zakonom o državnom tužilaštvu koji su stekli stalnost funkcije nastavlja sa radom kao državni tužioci u državnim tužilaštvima, u kojima su imenovani, a zamjenici državnih tužilaca koji su po istom zakonu imenovani u osnovnim državnim tužilaštvima na periodu od tri godine nastavlja sa radom kao državni tužioci do isteka mandata u tužilaštvima u kojima su imenovani i daje se obrazloženje sa obzirom na ono što su bila njihova ovlašćenja i njihove dosadašnje funkcije da je to apsolutno moguće kao takvo. I zaista nam treba jedan odnos da li...(Prekid) kada je u saglasnosti sa Ustavnim zakonom sa sprovođenjem ovih amandmana, ili se mora pristupiti onome što je predlog, što je sadržano u Predlogu izmjene i dopune zakona o državnom tužilaštvu da se vrši izbor ovih tužioca kako je ovdje i naznačeno u Predlogu izmjene i dopune zakona.

Mnogo je važno da ova pitanja učinimo nespornim jer najgore moguće bi bilo rješenje ako bi neko sutra mogao da dovede u pitanje ustavnost, odnosno pojedinih odredbi zakona koje danas razmatramo jer bi tada posledice bile mnogo teže od ovih koje bi nastupile čak i da primijenimo jednu ovakvu odredbu koja je data u ovom mogućem amandmanu. Toliko i zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Gošoviću.

Kolega Obradović, a neka se pripremi za diskusiju poslednji učesnik u današnjoj raspravi kolega Mandić.

RADOVAN OBRADOVIĆ:

Zahvaljujem uvaženi gospodine predsjedavajući, poštovana predstavnice Vlade, uvaženi poslanici, poslanice, poštovani građani,

Ne mislim da su Izmjene zakona o Državnom tužilaštvu samo šminka i da se neće ništa promijeniti ukoliko dođe do usvajanja Predloga ovog zakona u što sam ja čvrsto uvjeren da će doći već su izmjene zaista dosta kvalitetne i samom primjenom u praksi u vremenu koje je majstorsko rešeto da ćemo vidjeti da li su one kvalitetne, a naravno uvijek ima prostora za određene korekcije ukoliko zakonska rješenja nijesu na nivou. Raduje

činjenica da se setom ovih zakona omogućava pripadnicima manjinskih naroda, nacionalnih manjina a imaju zagarantovane funkcije u pravosudnom sistemu, a znamo da je tužilaštvo državni organ koji goni počiniocima krivičnih djela i drugih kažnjivih radnji po službenoj dužnosti. U slučaju da se odbaci određena krivična prijava zainteresovana strana može preuzeti gonjenje po privatnoj tužbi, a u svakom slučaju funkcija Državnog tužioca se obavlja kroz funkciju Vrhovnog državnog tužioca, viših tužilaštava, osnovnih tužilaštava i kroz funkciju specijalnog tužioca s tim što specijalni tužilac može imati svog zamjenika. Vršene su određene promjene s tim da Osnovno, Više tužilaštvo nema zamjenika već su oni u funkciji osnovnog državnog tužioca, a da su na njihovom čelu sada rukovodioci tužilaštava. Zar ove izmjene i dopune ne omogućavaju da svi izaberemo kvalitetnog čovjeka kada je u pitanju vrhovni državni tužilac kroz dvotrećinsku većinu u prvom krugu ukoliko se ona ne obezbijedi u ovom Parlamentu kroz tročetvrtinsku većinu. Zar se tužilački savjet ne sastoji od 11 članova od kojih je jedan po funkciji Vrhovni državni tužilac, jedan se bira iz reda uglednih pravnika, a pet njih iz tužilaštava od kojih četiri pripadaju Vrhovnom i Višem državnom tužilaštvu i jedan Osnovnom državnom tužilaštvu. Značajno je to napomenuti da se u tužilaštvima zapošljavaju ne samo pravnici nego oni iz drugih struka psiholozi, pedagozi, sociolozi itd. što se sve više u državnoj tužilačkoj funkciji stavlja i sama istraga, zahtjev sprovođenja istrage i istražnje radnje itd. na taj način on sve više odlučuje, a ne samo propušta istražnom sudiji da obavlja svoje poslove.

Zar se ovim zakonom ne omogućava da tamo gdje je to neophodno se vrši upućivanje tužilaca uz njegovu saglasnost čak ispred njegove saglasnosti do godinu dana kada je to neophodnost i da se naravno preduzimaju odgovarajuće mjere i disciplinski postupci protiv onih koji ne obavljaju svoje poslove zakonito, savjesno, profesionalno, odgovorno. Takođe, stalnost funkcije tužilaca omogućava to da oni zaista budu pravi profesionalci, a ne da zavise od vladajuće većine pa da se vrši njihov reizbor na taj način, ako dođe neka druga vlast da će mijenjati sve tužioce itd. već da zavisi isključivo od njihovog profesionalizma i od njihovog rada i odgovornosti, a da opet postoji postupak disciplinski koji može da smijeni one koji neodgovorno obavljaju svoje poslove, odnosno svoju funkciju. Takođe, postoji etički kodeks kojim se moraju pridržavati tužioci, postoji i institucija koja prati nespojivost tužilačke funkcije sa drugim funkcijama u tom dijelu i zaista je to unapređenje dakle zakonsko rješenje u odnosu na ono što je bilo, a na svima nama je da damo doprinos ako eventualno mislimo da nešto treba unaprijediti u ovom zakonu, a ne samo kritički da se osvrćemo jer smo imali prilike da u samom izvještaju Vrhovnog državnog tužioca iznesemo sve to što mislimo da je negativno, a sigurno da ima negativnih stvari, ali svi treba da se potrudimo da ispravimo te greške i da omogućimo nezavisno do kraja Tužilaštvo i da obavlja svoju funkciju na

način koji će odgovoriti zadacima same državne tužilačke funkcije, što je zaista veoma, veoma značajno.

Oni koji su izabrani za tužioce, a imaju manje od tri godine radnog iskustva na tužilačkim poslovima, oni se biraju na period od četiri godine, svi ostali imaju stalnost ove funkcije, a mogu još da napomenem da je veoma, veoma precizno određeno pitanje i samog izbora članova Tužilačkog savjeta, izbora Vrhovnog državnog tužioca. U svakom slučaju, siguran sam da ćemo jednom značajnom većinom podržati ovaj zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala i vama, kolega Obradoviću.

I posljednji učesnik u današnjoj raspravi je kolega Mandić. Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ:

Dame i gospodo, gospodine predsjedavajući,

Evo danas jedna veoma važna tema o kojoj raspravljamo i gdje svi mi učesnici političkog života trudimo se da prenesemo one najvažnije poruke koje su značajne za građane Crne Gore.

Svakako da o ovoj stručnoj temi želimo da govorimo iz ugla kako da se da najbolji efekat i kako da se pronađu najbolja rješenja da naše pravosuđe profunkcioniše i da Tužilaštvo radi svoj posao.

Ovo što se dešavalo prethodnu godinu dana u Crnoj Gori, to je u suštini bio rezultat pritiska sa strane. Znamo da je iz Brisela došao zahtjev za promjenom Ustava, znamo da je cilj tog zahtjeva bila ne puka promjena Ustava i zakona koji treba da prate tu promjenu Ustava, nego da se ojača borba protiv organizovanog kriminala i korupcije za koju se procjenjuje da vlast i oni koji su zaduženi za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije u Crnoj Gori, taj posao ne rade na valjan način. Dakle, promjena Ustava, kao i donošenje ovih zakona samo su sredstvo da se dođe do cilja kako bi imali bolje Tužilaštvo i kako bi imali bolje sudstvo.

Šta mi možemo danas kao poslanici da analiziramo kada nam je Vlada predložila ovaj zakon? Možemo da analiziramo da li će biti sutra bolje ili ne. I gospodin koji je govorio prije mene, vrlo je lijepo rekao da je vrijeme majstorsko rešet, a ova vlast nije imala baš malo vremena na raspolaganju, nego evo punih 25 godina isti ljudi na istim pozicijama imali su dovoljno prostora da od našeg pravosuđa, od našeg sudstva i od tužilaštva naprave valjane institucije koje bi radile svoj posao. Da li su oni to željeli? Naravno da nijesu željeli. Mi smo stalno govorili, kao opozicija i kao predstavnici naroda, onog koji je kritičkije sagledavao dešavanja u Crnoj Gori, da je vrh crnogorske vlasti srastao sa organizovanim kriminalom i korupcijom. Taj vrh vlasti je veoma zainteresovan da nemamo ni

profesionalnu policiju, da nemamo profesionalno tužilaštvo i da nemamo profesionalno sudstvo. Ako bi to imali, onda bi se prvi sa radom profesionalnih službi policije i tužilaštva i nezavisnog sudstva suočili upravo ljudi koji 25 godina se nalaze na čelu Crne Gore.

Gospodin Đukanović je govorio o čitavom nizu primjera šta se dešavalo u Tužilaštvu, šta se dešavalo u sudstvu. Govorili su to i kolege iz Demokratskog fronta, kolege iz opozicije. Ja želim samo da istaknem nekolike činjenice. Ja sam kao predsjednik Komisije za kontrolu postupka privatizacije, u crvenom salonu ove Skupštine, Državnom tužiocu prije privatizacije Kombinata aluminijuma predao obimnu dokumentaciju koja je govorila o tome da ljudi koji su opljačkali Kombinat aluminijuma samo na osnovu te dokumentacije treba da dobiju 300 godina robije.

Mislite da je ta dokumentacija procesuirana? Mislite da je tužilac pozvao nekoga da ga pita šta su radili u Kombinat u i kako su radili u Kombinat u.?Ne. To je završilo u nekoj fioci. To se desilo i kada se desio monstruozi slučaj ubistva Duška Jovanovića, takođe je to završilo u fioci. Od slučaja do slučaja. Najtežih krivičnih djela iz oblasti privatizacije, iz oblasti organizovanog kriminala, za one za koje je bila zainteresovana vlast, za one za koje je bio zainteresovano, konkretno, pet, šest ljudi koji se nalaze na čelu vlasti izvršne u Crnoj Gori, ti su bili pošteđeni i abolirani da njima policija i Tužilaštvo ne može ništa i za njih ne važe oni zakoni koji važe za druge građane Crne Gore.

Takođe, Tužilaštvo je bilo i policija jedna snažna batina u rukama tih ljudi koji su se bavili organizovanim kriminalom. Oni su se usmjeravali da se obračunavaju sa političkim protivnicima, da se obračunavaju sa konkurencijom u vlastitim strankama, da se obračunavaju sa svima onima koji su smetali u biznisu jednoj ili drugoj struji. A taj biznis u suštini to je bio neki polušverc ili neko pljačkanje državne imovine, pa kad je trebalo privatizovati neko preduzeće i opljačkati ga, onda grupa A, bliska vlasti, nije mogla to da uradi od grupe B, koja je bila takođe iz vlasti, ali je imala pod sobom Tužilaštvo i policiju da zaustavi grupu A i da ona otme ono što joj ne pripada i da ga prevede u svoje vlasništvo.

Dakle, promjena pravosuđa u Crnoj Gori, mislim sudstvo, tužilaštvo, i takođe bih želio da uključim policiju, može da se desi jedino sa promjenom vlasti. Ja razumijem ove vješte poteze potpredsjednika Vlade, ovo je samo dobijanje vremena, ali ovo dobijanje vremena neće dati nekog rezultata jer je brod zapaljen. Mi se suočavamo sa najstrašnijom ekonomskom krizom i najvećom ekonomskom krizom u zadnjih 20 godina, sa kojom se suočavaju građani Crne Gore i ovo neće moći dugo da potraje. Tako da ćemo biti u prilici, mi kao opozicija i buduća vlast u Crnoj Gori, da ponovo izvršimo izbor tužilaca i sudija, da izvršimo reizbor sudija. Ovdje u Crnoj Gori pozivam i želim da pozovem sve advokate, znaju oni dobro šta su radili tužiocima, šta su radile sudije, znaju dobro koliko je predmeta sakriveno po

fiokama, znaju kako su se ti slučajevi zloupotrebljavali protiv političkih protivnika i konkurencije u vlastitim redovima, i dobro bi bilo da neko sistematizuje sve to. Ja se smijem kladiti da advokati u Crnoj Gori danas mogu da naprave jednu najobimniju knjigu o primjerima nepoštovanja zakona od strane sudija, tužilaca i ljudi iz policije. I ti ljudi koji nijesu poštovali zakone, poštovana gospodo, treba da završe u zatvor. Da oni vide ljepote zatvora kako su gledali članovi moje porodice od 16 godina. Pa kada tamo ode tužilac, kad tamo ode sudija korumpirani, kad tamo odu oni koji su opljačkali građane Crne Gore i sa platom mnogo manjom od naše, vas poslanika i moje lično, danas raspolažu sa milionima evra, niko se od njih ne bavi privatnim biznisom niti plaća porez državi Crnoj Gori, moći ćemo da ih identifikujemo vrlo brzo, te bogate policajce, te bogate udbaše, te bogate tužioce, te bogate sudije, i da oni fino vide kako je suočavanje sa pravnom državom koju vi ne želite da izgradite. Vi samo želite da zadovoljite zahtjeve iz Brisela. Ovdje imamo uređenu zakonsku infrastrukturu, imamo Ustav, a oni isti ljudi, ima tamo mnogo ljudi koji se danas lažno predstavljaju da su sudije, da su tužiocci, da su policajci za koje svi u Crnoj Gori znamo da su kriminalci koji se slučajno nalaze na tim dužnostima. Mi imamo i lažnog predsjednika države, ali šta ćemo, nepotizam, grabljenje funkcija od strane njega, od strane njegove porodice i mnogih takvih iz Demokratske partije socijalista, danas zaustavljaju reformu pravosuđa u Crnoj Gori.

Evo ovo što ja pričam može nekome da djeluje smiješno iz Demokratske partije socijalista, ali ovo građani Crne Gore i te kako dobro znaju. Znamo oni da ja govorim istinu, znaju oni da vrijeme promjene dolazi i znaju da će se oni koji su pljačkali, a svi u komšiluku pogledaju i lako im je zaključiti, lako im je zaključiti po onome što su stekli, pa kada vide imovinu moju, nekog iz opozicije i pojedinih, ne svih da budem vrlo precizan, pojedinih ljudi iz Demokratske partije socijalista i tužilaštva, i sudstva, iz policije, sve im je jasno.

Niko danas nije naivan, a ova ekonomska kriza će učiniti da to što imaju, to što se opljačkalo od građana Crne Gore, danas u ovom teškom vremenu djeluje, kao što je djelovalo 1941. vašim ideološkim prethodnicima koji su motivisali tadašnje građane Kraljevine Jugoslavije, da oni kapitalisti i oni buržujci sve što su stekli i opljačkali su od svoga naroda oteli i za to oni tako loše žive, dok ti buržujci mogu da upražnjavaju sve što žele.

Pogriješili ste. Izvinjavam se, profesore Raduloviću, vi ste bili moj profesor pa imate toleranciju za svoga studenta, samo da vam još jednu rečenicu, uz još jedno izvinjenje. Pogriješili ste što mislite da će zločin i pljačka ostati nekažnjeni, vjerujte.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:
Hvala, kolega Mandiću.

Dobro sam ga učio, on je izuzetan inženjer. Izuzetan inženjer je bio kolega Mandić. Nažalost, i on i ja smo danas ovdje, bolje bi bilo da smo na drugom mjestu, ali život nosi određene stvari.

Potpredsjedniče Vlade, imate pravo na tri stvari. Možete da odgovorite kolegi Mandiću, možete da iskoristite pravo na završnu riječ danas ili da to odložite sutra. Što želite? Hoćete li danas završnu riječ ili sutra? Danas. Izvolite.

DUŠKO MARKOVIĆ:

Neću odužiti, parlament je pa mogu i da se našalim vezano za jednu političku opasku poslanika Mandića. Poslanik Mandić je rekao - 24 godine vi ste sa ove strane, ne mijenjate se. Ali, 24 godine ste vi sa te strane i niste u stanju da nas promijenite. Znači, problem je na obje strane, ali da pođemo od ovoga što je suština.

Mi u izmjeni ovoga zakona nismo ušli slučajno nego smo ušli na osnovu obaveze koja proizilazi iz ustavnih promjena i Ustavnog zakona. Znači, ovdje nismo karikirali promjene, nismo izmišljali posao nego pokušali smo da radimo odgovorno posao koji nam je zadao ovaj parlament. Ovaj zakon je jedan, takođe odgovoran pristup u tom smislu. Danas je problem organizovanog kriminala globalni problem. Danas se najveće države i najjače ekonomije suočavaju sa organizovanim kriminalom kao najozbiljnijom opasnošću. Danas bih, čak, rekao da terorizam nije tolika opasnost koliko je organizovani kriminal jer se novcem iz organizovanog kriminala podstiče ili finansira teroristička aktivnost. Ovdje imamo jedan podatak gdje Evropska unija ide u pravcu izbora sopstvenog tužioca koji će se boriti protiv korupcije u Evropskoj uniji, gdje se kaže da od 130 milijardi eura zajedničkih sredstava svake godine zbog korupcije nestane oko pola milijardi. Onda se govori u kojim oblastima i u kojim projektima taj novac odlazi, prije svega u finansiranju poljoprivrednih i regionalnih razvojnih projekata. Ovo ne govorim da bih pravdao nas nego govorim koliko je to ozbiljan problem i da nam je u suočavanju sa tim problemom potrebno odgovorno, efikasno i pouzdano tužilaštvo. Mislim da i ove ustavne promjene i ovaj zakon stvaraju pretpostavke da gradimo jedan takav sistem.

Takođe, mislim da u ovoj fazi nismo u prilici da idemo sa tako sveobuhvatnim promjenama Zakona o državnom tužilaštvu. Mislim da je poslanik Aprcović rekao ili, ne znam, poslanik Vuletić da je bilo pitanje da li su ovo trebale biti izmjene ili dopune ili je trebao biti novi zakon s obzirom na nivo izmjena. Mi smo već ušli u pripremu sveobuhvatnih izmjena koje bi trebalo da ovaj sistem, odnosno ovaj državni organ učine primjerenim potrebama crnogorskog društva i problemima koji su na terenu organizovanog kriminala i korupcije. Želim i ovo da kažem. Često se govori da su kriminal i korupcija u tužilaštvu i u sudstvu. Vjerujte mi da je korupcija

i kriminal na mnogo više mjesta prisutniji prije nego u ovim institucijama. Mnogo mi više imamo problema u lokalnim samoupravama i na nekim drugim nivoima nego i u tužilaštvu i u sudstvu. Zbog toga ne mogu, ipak, da se složim ovdje sa većinom ocjena da imamo i korumpirano tužilaštvo i korumpirano sudstvo i nesposobno tužilaštvo i nesposobno sudstvo jer to jednostavno nije tačno. Da li imamo dovoljno efikasno, to je sada drugo pitanje. Da li imamo sve tužioce koji mogu da odgovore ovim izazovima, i to je, takođe, pitanje.

Ovdje su postavljena dva suštinska pitanja, da li smo našim rješenjima pogodili pristup. Prvi je da li je neophodan ponovni izbor. Ovdje se kaže da je reizbor, ja kažem da je to ponovni izbor. Mi u Ministarstvu pravde i u Vladi mislimo da jeste, ne zbog toga što je to naša politička odluka nego što želimo da utičemo na taj proces jer ne možemo uticati. Mislim da je gospodin Kaluđerović o tome govorio kakva je procedura, ko donosi odluke praktično van domašaja Vlade i ministra pravde. Po našem predlogu tužilačka organizacija bi trebala imati većinu u Tužilačkom savjetu. Ovo je pravno pitanje, izvedeno pitanje, pravno pitanje iz ustavnih amandmana jer je promijenjena struktura tužilačke organizacije. Kaže 134 državno tužilaštvo je jedinstven i samostalan državni organ koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela i drugih kažnjivih djela za koje se gone po službenoj dužnosti. Član 135 poslove državnog tužilaštva vrši državni tužilac. Članom 10 amandmana se kaže da poslove državnog tužioca vrši rukovodilac državnog tužilaštva i tužilac. Znači, po prvi put se Ustavom uvodi kategorija rukovodioca državnog tužioca kao tužioca koji vrši tužilačka ovlašćenja. To je jedna stvar.

Druga stvar je što više nemamo zamjenika državnih tužilaca nego imamo, kao što sam rekao, rukovodioce državnog tužilaštva i tužioca i oni se više ne imenuju nego se biraju.

Treća stvar je što je za razliku od do sada zamjenike i Tužilački savjet imenovala Skupština, a sada rukovodioce državnog tužilaštva i sve tužioce imenuje Tužilački savjet. Na kraju, oni se više ne imenuju nego se biraju. Tako tumačimo ustavnu normu, i mislimo da smo u pravu, u Vladi konsultujući vladina nadležna tijela, prije svega Sekretarijat za zakonodavstvo, takođe smo pri stanovištu da smo u pravu. Ako se u parlamentu procijeni da ovo nije dobar pristup, izvolite, obezbijedite većinu, mi se nećemo tome protiviti, ali mislimo da smo u pravu. Imao sam sastanak sa tužiocima i povodom ovoga zakona, jedan veliki sastanak i raspravljali smo. Oni su iskazali jasno svoj stav da se ne slažu sa našim pristupom. Jasno sam iskazao svoj stav da je ovo naš profesionalni pristup, a ne politički pristup. Omogućio sam zamjeniku vrhovnog državnog tužioca da prisustvuje sjednici Komisije za politički sistem, kada smo ovaj zakon utvrđivali za Vladu. Istu je tu priču ponovio. Mi smo u Komisiji odlučili ovako kako stoji u predlogu.

Na kraju, ako i postoji bilo kakva ....., mislim da je, kao što sam rekao u nekoj od prethodnih rasprava, ovo vrijeme koje mora da obezbijedi promjene i tih promjena moramo biti svi svjesni. Ne može odgovornost za probleme u društvu snositi samo Vlada, moraju svi snositi odgovornost, pa i tužioci, pa i sudije, pa i poslanici i svi drugi. Prema tome, ako hoćemo reforme i ako hoćemo promjene, onda moramo da učestvujemo svi u tim promjenama, bez obzira koliko to bolno bilo za svakoga od nas pojedinačno, pa i nekada za instituciju, za instituciju ne vjerujem da će biti uopšte. Tako da mi stojimo na ovom stavu vezano za ponovni izbor. Namjerno izbjegavam termin reizbor.

Drugo, vezano za sastav Tužilačkog savjeta, da li smo ispoštovali stav Venecijanske komisije. Tačno je da je preporuka Venecijanske komisije bila da, kada je u pitanju Tužilački savjet, treba obezbijediti paritet i da sastav Tužilačkog savjeta treba biti ustavna kategorija.

Međutim, ustavotvorac se opredijelio za ovakvo rješenje i nama je ostala obaveza da to zakonom uredimo. Ako mene pitate sada kao pravnika, a ne kao političara, mislim da je tužilaštvo samo samostalno, a nije nezavisno. Trebalo bi da bude samostalno, a ne nezavisno. Ne mislim nezavisnost od uticaja politike nego kada su u pitanju državni prioriteti. Ko danas utvrđuje strateška dokumenta u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije? Utvrđuje Parlament i utvrđuje Vlada. U tim dokumentima se utvrđuju prioriteti. Šta je cilj? Da li je cilj borba protiv visoke korupcije ili opšti kriminalitet? Kako će to da Vlada implementira svoje opredjeljenje i svoja strateška dokumenta ako ne može da uputi zahtjev tužiocu i da kaže ovo je prioritet i ovo je interes društva. Mi smo u ustavnim amandmanima rekli da je državni tužilac samostalan i doveli smo ga na nivo i na neki način uveli u pravosuđe, možda ne u širem nego možda u najužem smislu, jer je i sudija samostalan. Ja mislim da postoji razlika između sudije i tužioca u pogledu ovlašćenja i u pogledu odgovornosti za rezultat ili za nepostojanje rezultata. Ja sam vrlo često imao polemike sa bivšim vrhovnim državnim tužiocem na tu temu. Nismo se slagali, ali sam uvijek govorio Državno tužilaštvo samostalno, ali ne nezavisno.

Međutim, Ustavom je ono definisano i kao samostalno i kao nezavisno.

Zbog toga mi mislimo da u Tužilačkom savjetu treba da bude većina tužilaca, jer je to hijerarhijski organ, organ koji funkcioniše po principima hijerarhije. I zbog toga mislimo da je u Tužilačkom savjetu neophodno da tužioci imaju većinu, a tužioci imaju većinu, a da ostali dio Tužilačkog savjeta ide na način kako smo to predložili, četiri iz reda uglednih pravnika koje bira Parlament i jedan predstavnik Ministarstva. Ne znam ko je postavio ovdje pitanje, mislim koleginica Vuksanović, dosadašnji član Tužilačkog savjeta ispred Ministarstva bio je moj pomoćnik za pravosuđe. Znači, odgovorni ministar će odrediti najboljeg i najsposobnijeg čovjeka koji

poznaje sistem i može da prati rad Tužilaštva sa tog aspekta. To je odgovor na ovo pitanje.

Evo, naš je stav, znači da i na ovom pitanju treba da se zadržimo kod osnovnog rješenja koje smo predložili, ali ako postoje bolja rješenja ili ako ta rješenja budu bolja, budu usaglašena, nećemo praviti problem.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI BRANKO RADULOVIĆ:

Hvala vama, potpredsjedniče.

Ja vas pozdravljam. Plenum je sutra u 13 časova. Zahvaljujem na radu.

24.09.2013. u 15.25 h

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Poštovane kolege, počinjemo današnji rad sa značajnim zakašnjenjem u odnosu na ono što smo juče bili planirali. Zato, naravno, izvinjenje svima, ali ovo zakašnjenje je prouzrokovano radom nadležnih odbora povodom velikog broja amandmana koji su pristigli tokom jučerašnjeg dana na četiri predloga zakona koje smo razmatrali.

Podsjećam, završili smo raspravu u načelu i sada prelazimo na raspravu u pojedinostima o predlozima zakona i naravno, na izjašnjavanje.

Prvi zakon, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Ko je za, protiv, uzdržan?

Izvolite.

Zahvaljujem, ukupno je glasalo 60 poslanika, 48 za, devet protiv, tri uzdržana. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je devet amandmana i to:

Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Kolega Šaboviću, je li uredu?

Kolega Šaboviću, jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, zahvaljujem.

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona. Zahvaljujem.

Poslanici Draginja Vuksanović, Rifat Rastoder, Džavid Šabović, Borislav Banović, Izet Bralić jedan amandman, koji je u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona. Je li uredu? Zahvaljujem.

Poslanici Srđan Milić, Neven Gošović, Velizar Kaluđerović i Snežana Jonica, četiri amandmana od kojih su, amandman 3 i amandmani 2 i 4 u

izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 1 treba glasati. Zahvaljujem.

Poslanici, Azra Jasavić i Srđa Perić dva amandmana, od kojih je amandman prvi sastavni dio Predloga zakona, a o drugom amandmanu treba glasati. Je li tako? Zahvaljujem.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Dakle, rekao sam, grupa poslanika Socijalističke narodne partije četiri amandmana, amandman 3 i amandmani 2 i 4 u izmijenjenoj formulaciji prihvaćeni. Ostaje da se izjasnimo o prvom amandmanu.

Kolega Gošović, izvolite dva minuta.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, potpredsjedniče Vlade, poštovani građani,

Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu odredbama člana 1, bilo je predviđeno da član Sudskog savjeta iz reda sudija osnovnih sudova ima najmanje pet godina radnog iskustva kao sudija da bi mogao biti član Sudskog savjeta.

Predložili smo da ova odredba treba da bude brisana kako bi oko 40% sudija koji su sudije Osnovnog suda, bi mogli da budu i da dođu u priliku da budu birani za članove Sudskog savjeta. Međutim, prihvaćeno je drugačije rješenje shodno podnesenim amandmanima Pozitivne Crne Gore. Predlagač je bio mišljenja da tu nejednakost koja je postojala kada je u pitanju način izbora sudija kao članova Sudskog savjeta, treba riješiti na način što će se propisati da takođe, poseban uslov za izbor tri člana Sudskog savjeta iz reda sudija Vrhovnog suda, Apelacionog suda, Upravnog suda, viših sudova i Privrednog suda, mogu biti izabrani. Dakle, da postoji za njih poseban uslov, najmanje 10 godina radnog iskustva kao sudije. I takođe, da ostane ono rješenje, da član Sudskog savjeta iz reda sudija Osnovnog suda mora imati najmanje pet godina iskustva u radu kao sudija.

Smatramo da su ova rješenja neprihvatljiva, evo iz kojih razloga.

Konferencija sudija, dakle, svih sudija bira članove Sudskog savjeta iz reda sudija, i duboko smo ubijeđeni da oni najbolje znaju i da njima jedino pripada koga će od sudija izabrati za članove Sudskog savjeta imajući u vidu, i njihovo radno iskustvo i njihov rad i njihov ugled među kolegama. Dakle, da netreba da im zakonodavna vlast određuje uslove za izbor članova Sudskog savjeta i zato pravo isključivo pripada njima.

Sudijama je povjereno donošenje mnogo značajnijih odluka od onih koju imaju kao članovi Sudskog savjeta. Zaista, nema po nama apsolutno niti jedan opravdani razlog da to njihovo pravo uskraćujemo na način što ćemo predvidjeti uslove za izbor članova Sudskog savjeta iz reda sudija. Jednostavno, svima sudijama treba pružiti šansu da biraju, što nije sporno,

ali i da budu birani. Na sudijama je da to pravo, a mi smo duboko ubijeđeni da će oni to uraditi na najbolji mogući način, sami da tako kažem, sprovedu način što će im se pružiti mogućnost da biraju one kandidate za koje oni smatraju da će na najbolji mogući način ostvariti funkciju člana Sudskog savjeta, bez ikakvih posebnih uslova u pogledu staža provedenog na poslovinu, na poslovima sudija. Zbog toga smatramo, da bi ovako prihvaćeno rješenje predstavljalo odraz nepovjerenja prema sudijama, na koji način će iskoristiti svoje pravo izbora sudija kao članova Sudskog savjeta, i zalažemo se da ova Skupština ipak prihvati rješenje predloženo našim amandmanom, jer je on u interesu kako sudija tako i nas kao zakonodavnog organa koji propisuje i donosi ovaj zakon. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Čuli smo obrazloženje amandmana i prelazimo na glasanje. Molim kolege poslanike da se izjasne o amandmanu čije obrazloženje smo upravo čuli od kolege Gošovića. Ko je za, protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 68 poslanika, 29 za, 27 protiv, 12 uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na sljedeći amandman koji predstavnici predlagača nijesu prihvatili. Riječ je o amandmanu kolegkinice Jasavić i kolege Perića. Pretpostavljam kolegkinica Jasavić. Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani gospodine Markoviću, poštovani građani,

Vlada je prihvatila, kao što ste i rekli, amandman 1 i pokazala spremnost da razgovara, ali nije pokazala dovoljnu dozu spremnosti da prihvati i amandman koji je mogao da poboljša kvalitet samog zakona. Mi smo predložili da se od strane opšte sjednice Vrhovnog suda predloži više kandidata. Predlagač je smatrao da to ne treba da prihvati.

Takođe smo predložili da opšta sjednica Vrhovnog suda utvrđuje predlog kandidata za izbor predsjednika Vrhovnog suda tajnim glasanje. Imajući u vidu činjenicu da je prihvaćen amandman ostalih kolega koje su predlagale vezano za tajno glasanje, mi smo sa tim rješenjem zadovoljni. Nijesmo zadovoljni sa rješenjem da predlagač nije imao sluha da prihvati naš predlog da opšta sjednica Vrhovnog suda utvrdi više kandidata jer nas to upućuje, ne želimo da vjerujemo da smo u pravu, na osnovanu sumnju da postoji tendencija u Demokratskoj partiji socijalista da ne prihvatanjem amandmana Pozitivne Crne Gore i SNP-a da se predsjednik Vrhovnog suda bira u Skupštini i neprihvatanjem ovog našeg predloga da opšta sjednica Vrhovnog suda utvrdi više kandidata, u stvari ima namjeru da i

dalje pokušava da vrši uticaj na sudstvo na način što će naći mehanizme i puteve kako će uticati na Sudski savjet, da opet imamo stara nova rješenja.

Pozitivna Crna Gora pažljivo prati Demokratsku partiju socijalista jer Demokratska partija socijalista je ona koja je uticala na crnogorsko pravosuđe i to na način da su sve odluke dirigovane iz te partije vezano i za organizovani kriminal, vezano i za ratne zločine. Vjerujemo da će ljudi koji će biti u Sudskom savjetu imati dovoljno kredibiliteta, posebno zbog činjenice da ustavnim amandmanima je utvrđena mogućnost da se članovi Sudskog savjeta biraju dvotrećinskom većinom iz redova koji nijesu sudije, to su oni ugledni pravnici. Vjerujemo u njihovu snagu da se odupru vašem uticaju. Vjerujemo u ustavne amandmane koje smo zajedno ovdje izglasali jer oni su upravo izglasani od Pozitivne Crne Gore, sa ciljem da se osnaži država Crna Gora na njenom putu osvajanja vladavine prava, što podrazumijeva ozbiljnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou koja je zarobila Crnu Goru. Zbog toga, građani, nemamo ni slobodnih radnih mjesta jer korupcija na visokom nivou cveta. Još jedanput ponavljam da vjerujem u kredibilitet svih onih uglednih pravnika koji će biti u Sudskom savjetu i sudija koji će biti u Sudskom savjetu, da se odupru permanentnoj akciji Demokratske partije socijalista da vrši pritisak na njih da odlučuju o sudovima onako kako ta partija želi. Zahvaljujem. Potpredsjedniče, izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Na ovaj način smo završili sa amandmanima kada je u pitanju ovaj predlog zakona koji nijesu prihvaćeni od strane predstavnika predlagača. Čuli smo obrazloženje. Prije nego što pređemo na glasanje kada je u pitanju Predlog zakona u cjelini, izjasnićemo se u odnosu na amandman koji je obrazložila sada koleginica Jasavić. Čuli ste obrazloženje.

Izvolite, kolege. Ko je za, protiv, uzdržan?

Zahvaljujem. Zaključujem glasanje. Glasalo je 69 poslanika, 36 za, 28 protiv, pet uzdržani. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Time su se stekli uslovi da pristupimo glasanju kada je Predlog zakona u cjelini. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 68 poslanika, 48 za, pet protiv, 15 uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu. Zahvaljujem.

Molim predstavnika predlagača i kolegu Medojevića da nastave dijalog kasnije, a da mi završimo posao.

Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o sudovima. Takođe se odlučuje većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 70 poslanika, 54 za, sedam protiv, devet uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeta su tri amandmana i to poslanici Draginja Vuksanović, Rifat Rastoder, Džavid Šabović, Izet Bralić i Mićo Orlandić jedan amandman od kojeg su odustali. Je li tako? Zahvaljujem. Poslanici Srđan Milić, Neven Gošović, Velizar Kaluđerović i Snežana Jonica dva amandmana. Amandman 2 je sastavni dio Predloga zakona, a o amandmanu 1 treba glasati. To je to što imamo od amandmana kada je u pitanju ovaj zakon.

Prelazimo na obrazloženje amandmana kolega iz Socijalističke narodne partije. Izvolite, kolegice Jonica, dva minuta.

SNEŽANA JONICA:

Amandmanom 7 na Ustav Crne Gore predviđeno je da predsjednika Vrhovnog suda bira i razrješava Sudski savjet dvotrećinskom većinom na predlog opšte sjednice Vrhovnog suda. Iz tih razloga mi smo amandmanom 1 predložili da se predlog kandidata za izbor predsjednika Vrhovnog suda na toj opštoj sjednici sudija Vrhovnog suda utvrđuje dvotrećinskom većinom ukupnog broja sudija Vrhovnog suda tajnim glasanjem. Smatramo da jedino na takav način možemo obezbijediti da predloženi kandidat, imajući u vidu da se Sudski savjet izjašnjava samo o tom jednom kandidatu kojeg dobija od opšte sjednice Vrhovnog suda, smatramo da jedino tajnim glasanjem i uz podršku dvotrećinske većine ukupnog broja sudija koji učestvuju u radu opšte sjednice možemo obezbijediti da relevantan i kredibilan predlog ode od opšte sjednice Vrhovnog suda prema Sudskom savjetu i da taj predlog bude onakav kakav može dobiti podršku u Sudskom savjetu. Mi smatramo da, sudeći po onome što su bili amandmani na Ustav, ali i predložene izmjene amandmana od određenih poslanika, ako ni jedan od klubova poslanika koji su na takav način razmišljali o definisanju izbora predsjednika Vrhovnog suda nije promijenio mišljenje, imamo podršku većinsku bez obzira na negativan stav predlagača za ovo mišljenje i očekujemo da glasanje pokaže da li zaista većina poslanika u ovom parlamentu želi da predsjednik Vrhovnog suda bude utvrđen kao predlog najvećeg broja sudija kao nešto što jeste realan predlog Opšte sjednice Vrhovnog suda tajnim glasanjem i na taj način da obezbijedimo da to zaista bude najbolji mogući predlog koji opšte sjednica može da da.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Kolege čuli smo obrazloženje amandmana.

Pozivam vas na glasanje. Za, protiv, uzdržani?

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 68 poslanika, 34 za, protiv je bilo 28, uzdržanih šest, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stekli su se uslovi da se izjasnimo o predlogu zakona, u cjelini. Izvolite.

Da zaključim glasanje. Ukupno je glasalo 69 kolega, za 41, protiv devet, uzdržanih 19, pa objavljujem da je Skupština usvojila predlog zakona o izmjenama Zakona o sudovima.

Poštovane kolege prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 70 poslanika, 54 za, pet protiv, 11 uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen zakon u načelu.

Koleginica Ljerka ima proceduralnu intervenciju. Izvolite.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Kolega Andrija Popović je morao da ode i zamolio me samo da kažem za njegove amandmane.

Amandman 1 i amandman 3 on je odustao, jer su slični, negdje ima Pozitivna sličan, a negdje ima SNP. A amandman 2 je za glasanje, s tim što neće biti tu i neće moći da ga obrazloži. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama.

Ovdje u izvještaju Odbora sa kojega smo i sačinili Podsjetnik, moramo to prvo da razjasnimo stoje drugačiji podaci od ovih koje ste vi saopštili i u izvještaju sa Odbora.

Dakle, pročitacu šta piše. Poslanik Andrija Popović podnio je tri amandmana, od amandmana 2 i 3 je odustao, a o amandmanu 1 treba glasati.

LJERKA DRAGIČEVIĆ:

Ja sam pogriješila. Ali on pošto neće biti tu, ne možemo. Broj 1 je nadležno radno tijelo Skupštine prijedlog sudija utvrđuje 2/3 većinom svih članova. To je to.

Hvala.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Znači razjasnili smo o amandmanu 1 treba glasati. Shodno našem Poslovniku ne može neko drugi dati obrazloženje u ime kolege Popovića, ali u svakom slučaju amandman stoji i dužni smo da se o tom amandmanu izjasnimo, jer nije povučen. Prema tome kada dođe vrijeme izjasnićemo se o tom amandmanu.

Na predlog zakona podnijeta su 22 amandmana i to Zakonodavni odbor tri amandmana, koji su sastavni dio predloga zakona. Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu dva amandmana koji su sastavni dio predloga zakona. Zahvaljujem. Poslanik Andrija Popović, ponoviti tri amandmana, od amandmana dva i tri je odustao, a o amandmanu jedan treba glasati. Poslanici Srđan Milić, Neven Gošović, Velizar Kaluđerović i Snežana Jonica devet amandmana, od kojih su amandmani 2, 3 i 7 i amandmani 1, 4, 5, u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio predloga zakona. A o amandmanu 6, 8 i 9 treba glasati. Zahvaljujem.

Poslanici Azra Jasavić i Srđan Perić, tri amandmana. Od amandmana dva su odustali, a o amandmanima 1 i 3 treba glasati. Zahvaljujem.

Poslanici Jelisava Kalezić i Andrija Popović dva amandmana. Od amandmana 2 su odustali, a o amandmanu 1 treba glasati. Zahvaljujem.

Prelazimo sada na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati. Dakle, rekli smo Zakonodavni odbor - svi su amandmani prihvaćeni, Odbor za politički sistem takođe. Imamo amandman 1 kolege Popovića koji nije tu, ne možemo čuti obrazloženje, ali o tom amandmanu se moramo izjasniti.

Izvolite, amandman kolege Popovića, ko je za, protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 67 poslanika, 31 za, 31 protiv, uzdržanih pet, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na grupu amandmana poslanika kolega Socijalsitičke narodne partije. Kolega Gošović će obrazložiti amandmane. Riječ je o amandmanima 6, 8 i 9. Izvolite.

NEVEN GOŠOVIĆ:

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Prvo hoću da iskažem svoje razočarenje što nije prihvaćen amandman SNP-a za Sudski savjet, jer smo smatrali zaista da ne treba propisivati godine sudijskog staža da bi neko bio član Sudskog savjeta, jer tom novinom koja nigdje nije pominjana u postupku donošenja ustavnih amandmana, eliminisali smo najmanje 50% sudija da mogu biti članovi Sudskog savjeta, a to pravo u ovom domu nije postojalo.

Što se tiče predloga naših amandmana na zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu, većina njih je prihvaćena. Od tih prihvaćenih amandmana želim samo da komentarišem amandman 4 koji je preformulisan na način da Ustavni sud u svakom predmetu mora odlučiti najkasnije u roku od 18 mjeseci od dana pokretanja postupka pred tim sudom, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Naš predlog je bio da taj rok bude godinu dana od dana pokretanja postupka pred sudom, imajući pri tome u vidu i takvo rješenje u ustavnom zakonu o Ustavnom sudu republike Hrvatske, a i smatrali smo da je to primjeren rok, ali smo u krajnjem prihvatili obrazloženje potpredsjednika Vlade.

Imajući u vidu postojeće stanje velikog broja neriješenih predmeta u Ustavnom sudu, a posebno činjenicu da će u narednom periodu od godinu dana, shodno Akcionom planu za poglavlje 23, postojati obaveza cjelovitog uređenja pitanja koja tretira Zakon o Ustavnom sudu i da ćemo tada biti u prilici da ovaj rok odredimo u mnogo kraćem roku. Nadamo se da ćemo biti u to situaciji i da će doći do ažurnijeg rada Ustavnog suda. Ti razlozi su opredijelili da imamo saglasnost za ovakvo preformulisanu odredbu amandmana 4, u očekivanju da će ovo obećanje koje je dato na Odboru i biti realizovano u narednom periodu kada je u pitanju rok, što je novina u našem pravnom sistemu kada je u pitanju donošenje odluka od strane Ustavnog suda, ali zaista opravdana, imajući u vidu veliko kašnjenje i neefikasnost u radu Ustavnog suda.

Amandmanom 6 uredili smo pitanja koja se tiču javne rasprave pred Ustavnim sudom. To pitanje postojećim zakonom praktično nije uređeno i zapravo dato je ovlaštenje Ustavnom sudu da svojim Poslovníkom praktično uređuje kada će se omogućiti javna rasprava pred Ustavnim sudom. Smatrali smo potrebnim da ovim zakonom treba jasno definisati da je Ustavni sud dužan održati javnu raspravu u postupku ocjenjivanja ustavnosti ili zakonitosti, u postupku odlučivanja o izbornim sporovima, kao i u postupku za zabranu rada političke partije ili nevladine organizacije. Propisali smo kada Ustavni sud može odlučiti da se ne održi javna rasprava i takođe da ta procedura zakazivanja i održavanja javne rasprave može biti određena samim Poslovníkom. Stav predstavnika predlagača je bio da ova rješenja treba urediti zakonom, ali da u ovom trenutku su za njih neprihvatljiva iz prostog razloga što treba dodatno analizirati u kojim slučajevima treba propisati obaveznost održavanja javne rasprave pred Ustavnim sudom. Zaista mislimo da tu postoji i iskustvo i u okruženju i uporednoj praksi, i da smo ova pitanja javne rasprave pred Ustavnim sudom mogli urediti i sada.

Amandmani 8 i 9 odnose se na novine vezane za Ustavnu žalbu pred Ustavnim sudom. Znamo da je važećim Ustavom utvrđeno pravo i obaveza da odlučuje Ustavni sud o Ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Time je Ustavni sud i trebao da bude uspješna zamjena Evropskom sudu za ljudska prava, odnosno da uspješnim rješavanjem ovih sporova smanji broj predmeta i njihov odliv prema Međunarodnom sudu. Međutim, praksa je pokazala da Ustavna žalba u Crnoj Gori nije djelotvorno pravno sredstvo iz više razloga na koje je ukazao sud u

Strazburu. Jedan od tih razloga mi smo pokušali otkloniti ovim amandmanom. Zapravo da u postupku odlučivanja po Ustavnoj žalbi građani i podnosilac Ustavne žalbe ima pravo da podnese i zahtjev za naknadu i materijalne i nematerijalne štete i da je Ustavni sud obavezan kada odlučuje o Ustavnoj žalbi da odluči i o zahtjevu o materijalnoj i nematerijalnoj šteti.

Stav predlagača je bio da to pitanje svakako treba urediti Zakonom o Ustavnom sudu, ali za sada nijesu stvoreni uslovi za to i da dodatno treba izučiti te kriterijume za utvrđivanje materijalne, nematerijalne štete i kada i u kojim okolnostima Ustavni sud može odlučivati pod tako podnesenim ustavnim žalbama. Ovo pitanje smatramo veoma značajnim. Ono će neminovno uslijediti. Nema razloga da Ustavni sud Crne Gore ne odlučuje o pravima građana i kada je u pitanju naknada materijalne i nematerijalne štete u postupku podnošenja ustavne žalbe i da građani čekaju odluku suda u Strazburu. Njihova prava, njihove interese treba da štiti, prije svega, Ustavni sud Crne Gore. U tom smislu ostajemo kod predloga za amandman 8 i 9.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala Vama, kolega Gošoviću.

Prelazimo na izjašnjavanje o amandmanima čija obrazloženja smo sada čuli.

Pozivam vas da se izjasnimo prvo o amandmanu 6 kolega iz Socijalističke narodne partije.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 69 poslanika, 35 za, 27 protiv, sedam uzdržanih. Objavljujem da Skupština nije prihvatila ovaj amandman.

Sada ćemo se izjasniti o amandmanu 8. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 68 poslanika, 36 za, 27 protiv, pet uzdržanih. Objavljujem da ni ovaj amandman nije prihvaćen.

Amandman 9 kolega iz Socijalističke narodne partije. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 68 poslanika, 35 za, 27 protiv, šest uzdržanih. Konstatujem da ni ovaj amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na amandmane 1 i 3 kolegice Jasavić i kolege Perića.

Izvolite, kolegice Jasavić, imate riječ.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Amandman 1 u članu 2 Predloga zakona kojim se mijenja član 6 osnovnog zakona poslije stava 4 dodaje se novi stav 5 koji glasi:

"Radno tijelo Skupštine Crne Gore, kao predlagač kandidata za sudije, predlog sudija utvrđuje 2/3 većinom svih članova u prvom glasanju i 3/5 većinom svih članova u drugom glasanju."

Kada smo predlagali ovaj amandman imali smo za cilj da podignemo pozornost kompletne Skupštine na obaveze ove Skupštine. Skupština je dužna da svoj Poslovnik uskladi sa postojećom ustavnom i zakonskom regulativom i da odredi koja su to nadležna radna tijela koja utvrđuje predloge za sudije Ustavnog suda, za članove Sudskog savjeta i da bi na taj način prevenirali opstrukciju u samom Parlamentu. Zamolila bih sve kolege da shvate ozbiljnost ovog amandmana kao upozorenje da svi zajedno moramo raditi na izmjenama Poslovnika.

Danas sam predlagala da, ukoliko ne bude prihvaćen ovaj amandman, Odbor za politički sistem donese zaključak i uputi ga Kolegijumu da što prije pristupi izmjenama Poslovnika, jer ovo jeste poslovnička materija, ali kolege iz DPS-a nijesu bili spremni da prihvate to, vjerovatno što dolaze od Pozitivne, što nije dobro, jer je i ova Skupština dužna da odradi sve da bi se primijenili ustavni amandmani i da bi zakoni počeli da funkcionišu. Ne možemo prozitivati nikog iz ove Skupštine što kasni sa rokovima, ako mi ne budemo poštovali rokove i ako svi ne budemo dali krajnje konstruktivan doprinos da ono što smo ovdje usvojili u smislu amandmana počne zaista da živi. Ne želim da budem pogrešno shvaćena, ali ovo se može shvatiti kao, takođe, opstrukcija kolega iz DPS-a danas na Odboru za politički sistem da ovo ne bude zaključak Odbora upravo u cilju opstrukcije sprovođenja Ustavnih amandmana za koje smo, čini mi, se ovdje svi zajedno glasali.

Molim da se ima u vidu da se mora pristupiti izmjeni Poslovnika, to će ići i kao naša inicijativa prema Kolegijumu, jer moramo mi koji smo upravo usvojili ustavne promjene najviše raditi na njihovom sprovođenju. Zahvaljujem.

Što se tiče drugog amandmana, drugi amandman je prihvaćen, jer su druge kolege predlagale, tako da smo mi odustali od toga amandmana, jer je Vlada prihvatila amandman, nije bilo potrebe da insistiramo nego smo odustali. Što se tiče ovog amandmana 3, Vlada je tu pristala da briše taj član, mislim da to nije dobro rješenje što je izbrisan, mi smo predlagali da se modifikuje taj član na način što će odluka Ustavnog suda biti objavljena i biće dat rok u kome se mora promijeniti opšti propis koji nije saglasan sa Ustavom i sa zakonom. Ovo smo uradili iz razloga što znamo da je Ustavni sud bio politički organ, da on nije bio svetionik pravde u Crnoj Gori, računamo da će ustavnim promjenama stvari se promijeniti, jer sada je upravo Skupština ta koja će na predlog predsjednika birati samo dvojicu sudija Ustavnog suda, a ostalih pet će birati na predlog nadležnog radnog tijela Skupštine. Znamo da će veliki broj inicijativa biti za ocjenu ustavnosti i zakonitosti, znamo da će sudije koje budu birane voljom opozicije imati

kredibiliteta da veliki broj zakona i opštih akata proglaše neustavnim. Jer, napominjemo da je Vlada 24 godine radila neustavno i organizovala je upravo kompletnu državnu upravu na osnovu kršenja Ustava, tačnije kršenja člana 16 Ustava Crne Gore i člana 82, jer je na osnovu neustavnog Zakona o državnoj upravi član 24 uredbama izvršavala Ustav, što joj Ustav zabranjuje, ona uredbama može samo izvršavati zakon.

Ne brinite, gospodine Šturanoviću, za nedostatak pažnje, kolege iz DPS-a nemaju svijesti o vladavini prava i ne znaju značaj vladavine prava. Zato nijesu koncentrisani, jer kada se priča o vladavini prava oni radije čakulaju o tome kako je završena svadba i kakvo je veselje bilo na svadbi, gdje su se okumili predsjednica Vrhovnog suda i predstavnici kriminogenih grupa.

Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Poštovane kolege, stekli su se uslovi da se izjasnimo o ovim amandmanima, samo moramo prvo da se čujemo.

Kolega Dukoviću, možemo li preći na glasanje? Evo da se dogovorimo pa da pređemo na glasanje.

Dakle, imamo dva amandmana o kojima treba glasati.

Amandman 1 i 3, Amandman 2 kolege su odustale.

Samo kratak komentar, iako nemam običaj u odnosu na ono što poslanici, posebno o amandmanima saopštavaju u odnosu na pitanje koje ste postavili sa pravom koleginice Jasavić, koji je matični odbor koje je nadležni odbor za razmatranje pojedinih kadrovskih pitanja iz ove oblasti. Mi smo već o tome razgovarali na Kolegijumu. Mislim da ste u pravu, kada ste rekli kada to nije apsolutno nadležnost zakonska nego nadležnost poslovnička i da Poslovníkom to treba regulisati. Kako sam obaviješten već je počelo da se radi na izmjenama Poslovníka u tom dijelu, tako da će to biti veoma, veoma brzo završeno. Znaete i sami da postoji nekoliko opcija. Administrativni odbor, Ustavni odbor, matični odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu, tako da vjerujem, da ćemo tu naći dogovor i da ćemo veoma brzo izmjenama Poslovníka i to pitanje riješiti.

Dobro, kolege, ovo je bila samo informacija.

Izvolite.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujući Vašoj spremnosti da slušate sve što je vezano za vladavinu prava i po tom se razlikujete od ogromnog broja vaših kolega i zahvaljujući činjenici da ste Vi upravo sada obavijestili Skupštinu, da se radi na izmjenama Poslovníka, na način kako je to predloženo i zahvaljujući

činjenici da ja lično Vama vjerujem, jer nemam razloga da Vam ne vjerujem, odustajem od ovog amandmana.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Da li to znači i amandman 1 i amandman 3, jer su povezani? Samo prvi, o amandmanu 3 da se izjasnimo. Zahvaljujem.

Imamo amandman 3 kolega iz Pozitivne Crne Gore, Jasavić i Perić. Izvolite.

Ko je za, protiv, uzdržan? 70 kolega je glasalo za, 30 protiv, devet uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen. Idemo dalje.

Imamo jedan amandman i to prvi.

Dakle, amandman 1 kolegice Kalezić i kolege Popovića.

Želite li obrazloženje? Želite. Izvolite.

JELISAVA KALEZIĆ:

Gospodine potpredsjedniče, uvažena Skupštino i uvaženi građani,

Ono što želim da istaknem to je da su se kolegi Andriji Popoviću i meni obratili iz Mansa sa molbom da podržimo dva amandmana koje su dali na Zakon o Ustavnom sudu. To smo mi i učinili. I to je prosto jedna praksa koja smatram da je jako dobra, da dok se uredi novim izbornim zakonodavstvom mogućnost da građani, kroz zakon djeluju preko Parlamenta, da na ovaj način rješavamo taj međuprostor.

Dakle, samo da skratim, jer već smo odužili, jedan od predloženih amandmana je prihvaćen, predlagač ga je prihvatio, postao je sastavni dio zakona, a drugi je već uvršten kroz amandman koji je ponudio SNP i to je sa moje strane objašnjenje u ime kolege Andrije Popovića i mene.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Dobro nesporno je da je Amandman 2 prihvaćen. Nije mi i dalje jasno oko Amandmana 1.

Da li Vi, s obzirom da je kroz amandmane SNP-a on djelimično prihvaćen, odustajete od Amandmana 1?

JELISAVA KALEZIĆ:

Pa formalno, smatram da treba pošto je defakto prihvaćen, da treba odustati, jer sad nema potrebe da se ponovo izjašnjavam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Dakle, možemo konstatovati kada su u pitanju dva amandmana kolegice Kalezić i kolege Popovića, da Amandman 2 su ranije odustali, a o Amandmanu 1, koji smo rekli da treba glasati, takođe sada odustaju, jer je sastavni dio toga amandmana praktično sadržan kroz amandmane Socijalističke narodne partije, koji su u modifikovanom obliku prihvaćeni.

Na ovaj način smo završili sa amandmanima koji nijesu prihvaćeni od strane predstavnika predlagača i o njima se izjasnili.

I sada Vas pozivam, poštovane kolege, da glasamo o Predlogu zakona u cjelini. Izvolite.

Za, protiv, uzdržani?

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasao 71 poslanik, 55 za, devet protiv, uzdržanih sedam, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom tužilaštvu.

Odlučuje se, takođe, većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zaključujem glasanje 71 poslanik je glasao, 54 za, 11 protiv, šest uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je 13 amandmana i to Zakonodavni odbor pet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona.

Zahvaljujem.

Poslanici Srđan Milić, Neven Gošović, Velizar Kaluđerović i Snežana Jonica, sedam amandmana, od kojih su amandmani tri, šest i amandman sedam u izmijenjenoj formulaciji sastavni dio Predloga zakona, a o ostalim amandmanima treba glasati.

Zahvaljujem.

Poslanici Azra Jasavić i Srđan Perić, jedan amandman o kome treba glasati.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Rekli smo Zakonodavni odbor amandmani koji su sastavni dio Predloga zakona, zbog toga prelazimo na amandmane kolega iz Socijalističke narodne partije, ponavljam riječ je o sedam amandmana, tri su prihvaćena, četiri amandmana treba da obrazložimo. Kolega Kaluđerović će dati obrazloženje.

Izvolite.

VELIZAR KALUĐEROVIĆ:

Hvala Vam gospodine potpredsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani,

Dobro ste rekli od sedam amandmana Vlada je prihvatila tri amandmana koji su postali sastavni dio Predloga zakona i u vezi sa tim samo da kažem cijenimo izuzetno značajnim što je prihvaćen naš

amandman šest kojim smo vratili poziciju Skupštini Crne Gore, da prilikom izbora četiri člana Tužilačkog savjeta iz reda uglednih pravnika Skupština zaista bira a ne da bude u poziciji kako je inače bilo sadržano u tekstu predloga zakona koji je ponudila Vlada da potvrđuje i eventualno odbije predloge koji su sadržani u incijalnim predlozima. Dakle, kvalitativno je novo da će naše nadležno radno tijelo oglasiti javno slobodna mjesta za četiri člana Tužilačkog savjeta iz reda uglednih pravnika, da će svi zainteresovani moći da prijave kandidate koji ispunjavaju uslove, a da će Skupština preuzeti punu odgovornost, političku i svaku drugu oko kvaliteta tog izbora. Takođe cijenimo izuzetno značajnim što je prihvaćen naš amandman sedam u jednom dijelu istina, a u drugom da bi bio prihvaćen mi smo u drugom dijelu odustali, da se jasno precizira obaveza da ovaj javni poziv za izbor vrhovnog državnog tužioca bude objavljen najkasnije u roku od trideset dana od dana izbora Tužilačkog savjeta, pardon u roku od trideset dana i da se izbjegne formulacija da će predlog Skupštini za izbor Vrhovnog državnog tužioca učiniti Tužilački savjet u starom sastavu, odnosno onaj koji je izabran po sada važećem zakonu jer imamo jedan Tužilački savjet u starom ili novom sastavu. Saglasili smo se na matičnom odboru da nije neophodno to da se definiše, da li je stari ili novi jer život može donijeti i jednu i drugu varijantu.

Nijesmo zadovoljni i zbog toga vašoj partiji posebno preporučujem naš amandman četiri. Dakle, našim amandmanom četiri predlažemo da se u odnosu na Vladin predlog da Tužilački savjet broji šest članova iz reda nosilaca tužilačke funkcije, a pet iz redovnih koji to nijesu, da se vratimo na ono rješenje koje smo bili usaglasili u nacrtu ustavnih amandmana i koje je išlo tragom onog što je nama sugerisala Venecijanska komisija, da i u Tužilačkom savjetu kao i u Sudskom savjetu imamo paritet iz reda nosilaca tužilačke funkcije i onih koji to nijesu.

Dakle, mi se zalažemo da umjesto predsjednika i deset članova Tužilački savjet ima predsjednika i devet članova od kojih će pet biti iz reda nosilaca tužilačke funkcije, a pet iz reda onih koji to nijesu i da pritom preciziramo da od ova četiri člana, mimo Vrhovnog državnog tužioca koji su iz reda nosilaca tužilačke funkcije, dva budu iz sastava vrhovnog i viših državnih tužilaštava, a dva iz osnovnih državnih tužilaštava jer jasno je da u osnovnim državnim tužilaštvima imamo najveći broj nosilaca tužilačke funkcije, i da se na taj način obezbjeđuje ravnomjerna zastupljenost svih nivoa državnog tužilaštva. Dakle, posebno pozivamo da glasate naš amandman četiri, jer na taj određeni način glasate o onome što je stav Venecijanske komisije. Hvala vam.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Hvala vama kolega Kaluđeroviću, i pozivam Vas da pristupimo glasanju o amandmanima kolega iz Socijalističke narodne partije koji nijesu prihvaćeni od strane predstavnika predlagača.

Amandman jedan SNP-a.

Izvolite.

Zaključujem glasanje, 68 poslanika je glasalo, 31 za, 26 protiv, 11 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman dva. Izvolite.

Zaključujem glasanje, 67 poslanika je glasalo, 30 za, 27 protiv, deset uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman tri je, to smo već rekli, već prihvaćen.

Prelazimo na izjašnjavanje kada je u pitanju amandman četiri kolega iz SNP-a. Izvolite.

Zaključujem glasanje, 67 poslanika je glasalo, 35 za, 26 protiv, šest uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Amandman pet. Izvolite.

Zaključujem glasanje, 70 poslanika je glasalo, 33 za, 29 protiv, osam uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Na ovaj način smo završili sa izjašnjavanjem o amandmanima kolega iz SNP-a, jer podsjećam amandman šest i sedam u izmijenjenoj formulaciji su prihvaćeni od strane predstavnika predlagača.

Imamo jedan amandman kolegice Jasavić i kolege Perića.

Izvolite. Koleginica Jasavić ima riječ.

AZRA JASAVIĆ:

Zahvaljujem.

Mi smo predložili da u sastav Tužilačkog savjeta na zahtjev nadležnog radnog tijela Skupštine inicijalni predlog treba da dostavi za dva kandidata predsjednik Crne Gore, a inicijalne predloge koji sadrže po jednog kandidata za člana Tužilačkog savjeta iz reda uglednih pravnika podnose parlamentarna pozicija i opozicija. Mi kada smo ovo predlagali mislili smo da zakoni duže važe od vlasti, nelegitimne vlasti Demokratske partije socijalista i njenog predsjednika, jer taj predsjednik je kao što znate nelegitimno izabran, samo se Vi smijte. Znate odbijen je od strane predlagača ovaj amandman sa obrazloženjem da na ovaj način može parlamentarna opozicija i pozicija da utiču na sastav Tužilačkog savjeta i da se taj Tužilački savjet politizuje, prihvaćen je predlog da se sada nadležno radno tijelo Skupštine javno oglašava postupak za izbor Tužilačkog savjeta iz reda uglednih pravnika i da se onda prijave pravnicima ugledni i da Skupština ovdje bira članove Tužilačkog savjeta, ali pritom nijesmo imali u vidu, odnosno predlagač je imao u vidu, njemu to odgovara, da u stvari najbolje Demokratska partija socijalista može da izvrši uticaj na način što će Skupština prema članu 91 odlučivati o ovim predlozima na sjednicama

kojim prisustvuje više od polovine svih poslanika i to znači ono običnom većinom. Upozoravam i stručnu i laičku javnost da je ovo predlog koji ulazi na mala vrata. Sva četiri ugledna pravnika koje ćete vi moći ovdje da preglasate nas, a da je prihvaćen predlog koji sam ja imala, opozicija bi bar imala priliku da predloži jednog kandidata, ovako mogu se javiti kandidati koji nijesu ni naši ni vaši, nego oni koji su nepristrasni, nezavisni, kvalitetni, ima ih u Crnoj Gori. Nijeste vi ste inficirali, ima u Crnoj Gori čestitih ljudi, čestitih pravnika, bez virusa i ovaj put koji je odabran, a predlagač prihvatio nije dobar, zato predlažemo da se glasa za naš amandman, jer je on bar nekakva garancija opoziciji da će moći bar jednog kandidata da predloži ona u Tužilačkom savjetu. Zahvaljujem.

PREDŠEDAVAJUĆI ŽELJKO ŠTURANOVIĆ:

Zahvaljujem.

Izvolite, kolege.

Zaključujem glasanje, 68 poslanika je glasalo, 29 za, 30 protiv, 9 uzdržanih, pa konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Poštovane kolege, stekli su se uslovi da se izjasnimo o Predlogu zakona u cjelini.

Molim vas, ko je za, protiv, uzdržan?

Zaključujem glasanje. Ukupno je glasalo 71 poslanik, 49 za, 10 protiv, 12 uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužiocu.

Poštovane kolege, na ovaj način smo završili naš današnji rad, ja vam zahvaljujem svima na učešću u radu.

Završena je osma vanredna sjednica i nadam se da ćemo se vidjeti veoma brzo, već početkom marta na redovnoj sjednici.

Hvala.